ΚΑΜΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ Ή ΔΕΞΙΑ, ΚΑΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ – ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ!

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Αριθμ. Φύλλου 143

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2014

1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ



Γυρεύουν περισσότερες ελευθερίες. Όχι περισσότερη ελευθερία. Περισσότερες ελευθερίες. Κατακερματίζουν τη Μία, την Πρωταρχική και Άναρχη ιδέα σε μικρά περιστασιακά συνθήματα...

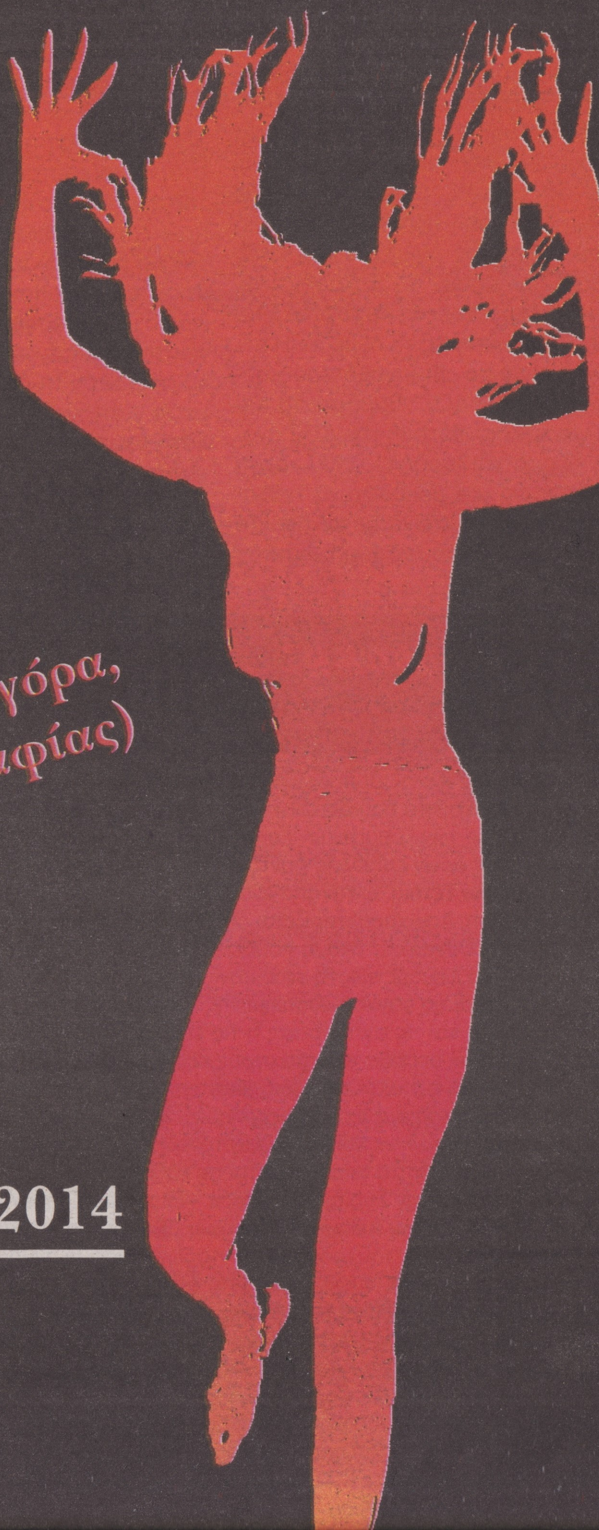
(ΝΕΣΤΟΡΑ ΜΑΤΣΑ, Φάκελλος Πυθαγόρα, Πρόπλασμα μεταφυσικής βιογραφίας)



1,5 ΕΥΡΩ

Γυρεύουν περισσότερες ελευθερίες. Όχι περισσότερη ελευθερία. Περισσότερες ελευθερίες. Κατακερματίζουν τη Μία, την Πρωταρχική και Άναρχη ιδέα σε μικρά περιστασιακά συνθήματα...

(ΝΕΣΤΟΡΑ ΜΑΤΣΑ, Φάκελλος Πυθαγόρα, Πρόπλασμα μεταφυσικής βιογραφίας)



Αναρχικό διήμερο στο ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ 2014

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ:

Α) Σάββατο 15 Νοεμβρίου, ώρα 6:30 μμ
Θέμα: 100 χρόνια από τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο

τη Μ...
Άναρχη ιδέα σ...
περιστασιακά συνθήματα...
(ΝΕΣΤΟΡΑ ΜΑΤΣΑ, Φάκελλος Πυθαγόρα,
Πρόπλασμα μεταφυσικής βιογραφίας)



Αναρχικό διήμερο στο ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ 2014

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ:

Α) Σάββατο 15 Νοεμβρίου, ώρα 6:30 μμ
Θέμα: 100 χρόνια από τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο

Β) Κυριακή 16 Νοεμβρίου, ώρα 6:30 μμ
Θέμα: 1974-2014. *Μία σύντομη αναδρομή στην πορεία και δράση των Αναρχικών. Απόψεις και πρακτικές - Στόχοι, επιτυχίες και αποτυχίες*

ΠΡΟΒΟΛΕΣ από τις 12 το μεσημέρι

και **ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ



Χρυσοπράσινο φύλλο

Ας αναφωνήσουμε όλοι μαζί: Ζήτω το Έθνος! (Μέρες που είναι...)

Με την προσήκουσα μεγαλοπρέπεια το σουλτανάτο του Ταγίπ Ερντογάν εξέδωσε στις αρχές Οκτώβρη Οδηγία προς Ναυτιλομένους (NAVTEX), ότι από τις 14 του τρέχοντος μηνός οι τουρκικές αρχές θα δεσμεύσουν τη θαλάσσια περιοχή από την κατεχόμενη Αμμόχωστο, ανοιχτά της Λάρνακας ως τη Λεμεσό. Η περιοχή αυτή είναι το σημαντικότερο κομμάτι της κυπριακής ΑΟΖ –θυμάστε τα πανηγύρια για την διευθέτηση της ΑΟΖ ανάμεσα σε Κύπρο και Ισραήλ;– Στον χάρτη απεικονίζεται ως μια μακρόστενη τεθλασμένη λωρίδα που εκτείνεται σε όλο το μήκος των παραλίων του νότιου τμήματος της Νήσου.

Όπως και έγινε. Το τουρκικό ωκεανογραφικό «Μπάρμπαρος» από τις 14 Οκτώβρη έχει ξεκινήσει τις εργασίες του, συνοδευόμενο από δύο τουρκικές φρεγάτες, χωρίς να τους ενοχλήσει κανείς. Είναι πια προφανές ότι η ΕΕ και οι λοιπές Μεγάλες Δυνάμεις έκαναν ένα δωράκι στον Ερντογάν, την Κύπρο, –το κρέας δικό σου, τα κόκκαλα δικά μας–, ως αντάλλαγμα για την «διευθέτηση» του Κουρδικού. Ωραία, πως, όμως, θα το «πασάρουμε» στους ντόπιους;

Ο φερόμενος ως πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Νίκος Αναστασιάδης, ο πρώτος ηγέτης στην παγκόσμια ιστορία που αυτοϋποβιβάστηκε σε «κοινοτάρχη» (του Νοτίου Τμήματος) και που η πρώτη του δουλειά, μόλις εκλέχτηκε, ήταν να μεθοδεύσει τη χρεωκοπία της Κύπρου και την υπαγωγή της στο Διεθνή Έλεγχο, θα μπορούσε να είναι ο αδιαφιλονίκητος πρωταγωνιστής, αλλά προτίμησε να μοιραστεί τη δόξα (παρακάτω θα δούμε το γιατί) με τον άλλον μεγάλο Στρατηλάτη του ελληνισμού, τον Αντώνη τον Σαμαρά.

Στις 23 και 24 Οκτώβρη (Πέμπτη και Παρασκευή) διεξήχθη στις Βρυξέλλες η σύνοδος κορυφής των ηγετών της ΕΕ και ο Αναστασιάδης είχε το καθήκον να παραστεί και μάλιστα θα έπρεπε να κάνει τον κόπο να «διαμαρτυρηθεί εντόνως» ζητώντας από την ΕΕ ομόφωνη καταδίκη και άμεσα μέτρα κατά της Τουρκίας για αυτή την νέα εισβολή και κατοχή, σύμφωνα με την απόφαση του κυπριακού «εθνικού συμβουλίου».

Οι μυστικές διαβουλεύσεις που είχαν ξεκινήσει ήδη από το βράδυ της Τετάρτης κατέληξαν στην προσθήκη μιας παραγράφου, «χάρη στην σθεναρή στάση της ελληνικής πλευράς», όπως έγραψε πολύ χαριτωμένα ο ελλαδικός τύπος. Την οποία παράγραφο συνιστούμε να την διαβάσετε δύο και τρεις φορές:

«Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει τη σοβαρή ανησυχία του απέναντι στην αναζωπύρωση της έντασης στην Ανατολική Μεσόγειο. Καλεί την Τουρκία να σεβαστεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κύπρου. Υπ' αυτές τις συνθήκες το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεωρεί ότι είναι πιο σημαντικό από ποτέ να βρεθεί μια συνολική λύση στην Κύπρο προς όφελος όλων των Κυπρίων». Καμία αναφορά για την παραβίαση της κυπριακής ΑΟΖ από την Τουρκία. Η ΕΕ έκρινε ότι για την νέα **εισβολή** και **κατοχή** περίπου έφταιγε το ότι δεν λύθηκε το ... «Κυπριακό».

Αυτό είναι το κατόρθωμα του Αντώνη του Τρομερού, αλλά όχι το μοναδικό, όπως θα δούμε.

Ο κοινοτάρχης Νίκος Αναστασιάδης κινδύνευε να ξεφτιλιστεί εντελώς αν υπήρχε η υπογραφή του κάτω από τέτοια συμφωνία. Τότε μπήκαν σε εφαρμογή τα «μεγάλα μέσα». Στις 5 τα ξημερώματα της Πέμπτης, ο Αναστασιάδης μεταφέρεται «επειγόντως» σε νοσοκομείο των Βρυξελλών με «υπέρταση και ρινορραγία» (δύο καταστάσεις άσχετες μεταξύ τους αλλά τέλος πάντων). Μέσα σε λίγες ώρες οι γιατροί του δίνουν εξιτήριο, (υγιέστατος γαρ) και τί έκανε ο μικρός κύπριος θεούλης προκειμένου να αποφύγει τη Σύνοδο Κορυφής; Παρουσιάστηκε μόνος του σε άλλο νοσοκομείο των Βρυξελλών, μια

νιζέλου και Τσίπρα δεν ολοκλήρωσε κανονικά την στρατιωτική του θητεία όπως κάθε Έλληνας πολίτης».

Βασιλικότερη του βασιλέως, η Αυγή βγήκε να ...πανηγυρίσει με τον ευφάνταστο τίτλο «ΕΕ και Γερμανία στηρίζουν Κύπρο και ΑΟΖ», ενώ το ΚΚΕ σε ένα αρθράκι στην ηλεκτρονική του έκδοση έδωσε μια πολύ, μα πάρα πολύ αντικαπιταλιστική ερμηνεία για τη νέα εισβολή και κατοχή: «*οι αστικές τάξεις σε καθεμία χώρα μελετούν τις επόμενες κινήσεις τους...*». Στο ίδιο άρθρο, αμέσως μετά, θα διαβάσουμε τις δηλώσεις του Νταβούτογλου: (της τουρκικής αστικής τάξης που λέγαμε...) «*Πρέπει να αποδεχτούμε αυτή τη διεθνή νομική πραγματικότητα, αυτή την αλήθεια. Αν αυτό δεν γίνει αποδεκτό και υποστηρίζουμε ότι «έχουμε το δικαίωμα ερευνών στο νότο, επειδή ο νότος είναι δικός μας, στους Τούρκους ανήκει ο βορράς»*.

Δεν σου έρχεται να βάλεις τις φωνές και να ξεσηκώσεις τη γειτονιά νυχτιάτικα; ΠΟΣΟ, μα ΠΟΣΟ κοντά στον προλετάριο είναι αυτοί στον Περισσό;;;

Η αλήθεια είναι ψέμα και το ψέμα αλήθεια

Έχουμε ως αρχή να μην πιστεύουμε τις αναρίθμητες «θεωρίες συνομωσιών» που λανσάρουν διάφοροι απίθανοι τύποι, αν και πολλές από τις οποίες είναι αρκετά διασκεδαστικές. Όμως, αυτό που συνέβη μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των «stress tests» –των τεστ αντοχής των εγχώριων τραπεζών– είναι κάτι το αδιανόητο. Το σαράκι της αμφιβολίας μάς τυραννάει εδώ και λίγες μέρες. Θέλουμε να βουτήξουμε έναν τυχαίο δημοσιογράφο από τον γιακά και να ουρλιάξουμε στα μούτρα του: Επιτέλους, ποιά μυστικά κέντρα συντονίζουν υπογείως όλα τα δημοσιογραφικά γραφεία, όλους τους «σοβαρούς» και τους γραφικούς της πιάτσας, όλα ανεξαιρέτως τα κομματικά γραφεία, μνημονιακά, αντιμνημονιακά και αντικαπιταλιστικά, ώστε όλα μαζί να λένε τις ίδιες

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον **Κύκλο Σύνταξης**

Είναι τετριμμένες πλέον οι ποικιλώνυμες αναφορές στην κοινωνική απάθεια, την αδράνεια, την παθητικότητα που διακρίνεται από ανησυχούντες κινηματίες μέχρι τους κάθε λογής εκφραστές των κομματικών λογικών και συμφερόντων.

Η μεταβολή των όρων επιβολής φαντάζει πλέον σαν μια κατάσταση αναπόδραστη, η ισχύς των κυρίαρχων τέτοια, ώστε από ένα σημείο και μετά να θεωρείται αυτονόητη μια μαζική απογοήτευση, που χαρακτηρίζεται από την παραίτηση, την απάθεια, μια καθολική αίσθηση πλήρους αδυναμίας, ακόμα και δειλίας για οποιαδήποτε αντιπαράθεση. Κατασκευάζεται, έτσι, μια ψευδής εικόνα ενός πανίσχυρου συστήματος εξουσίας, απόμακρου λόγω της πολυπλόκαμης παγκοσμιοποιημένης του συγκρότησης, το οποίο έχει προβλέ-

σμένη λωρίδα που εκτείνεται σε όλο το μήκος των παραλίων του νότιου τμήματος της Νήσου.

Στις 23 και 24 Οκτώβρη (Πέμπτη και Παρασκευή) διεξήχθη στις Βρυξέλλες η σύνοδος κορυφής των ηγετών της ΕΕ και

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον **Κύκλο Σύνταξης**

Είναι τετριμμένες πλέον οι ποικιλώνυμες αναφορές στην κοινωνική απάθεια, την αδράνεια, την παθητικότητα που διακρίνεται από ανησυχούντες κινηματίες μέχρι τους κάθε λογής εκφραστές των κομματικών λογικών και συμφερόντων.

Η μεταβολή των όρων επιβολής φαντάζει πλέον σαν μια κατάσταση αναπόδραστη, η ισχύς των κυρίαρχων τέτοια, ώστε από ένα σημείο και μετά να θεωρείται αυτονόητη μια μαζική απογοήτευση, που χαρακτηρίζεται από την παραίτηση, την απάθεια, μια καθολική αίσθηση πλήρους αδυναμίας, ακόμα και δειλίας για οποιαδήποτε αντιπαράθεση. Κατασκευάζεται, έτσι, μια ψευδής εικόνα ενός πανίσχυρου συστήματος εξουσίας, απόμακρου λόγω της πολυπλόκαμης παγκοσμιοποιημένης του συγκρότησης, το οποίο έχει προβλέψει τα πάντα, ακόμα και τις αντιδράσεις ή τις επιθέσεις εναντίον του, τις οποίες μπορεί ακόμη και αυτές να τις στρέψει ενάντια στους εξεγερμένους, ώστε να επιτύχει, έτσι ή αλλιώς, την συντριβή και την ολοκληρωτική υποταγή τους.

Ας κάνουμε, όμως, ορισμένες παρατηρήσεις.

Την ίδια «στιγμή» που η «κρίση» εμφανίζεται ανηλεής στους πιο αδύναμους των δυτικών κοινωνιών, η σκληρότητα αποτυπώνεται σε κάθε εμπόλεμη κατάσταση, από την Ουκρανία μέχρι την Λιβύη, την Συρία, και το Ιράκ. «Έκπληκτα» δήθεν, τα δυτικά ΜΜΕ καταγράφουν τις αγριότητες του Ισλαμικού Κράτους (ISIS), τους αποκεφαλισμούς, τους βιασμούς, τις σφαγές αμάχων, τον τρόμο εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων που έχουν εγκαταλείψει τις εστίες τους. Και όμως, σιγά σιγά, όλοι φαίνεται να συνηθίζουν στις εικόνες αυτές και όχι μόνον. Στην θέση της ιστορίας φαίνεται να χάσκει μια «μαύρη τρύπα». Οι πρώτοι διδάξαντες, οι λάτρεις του πολέμου, της κυριαρχίας, της ισχύος με κάθε μέσο, οι θαυμαστές των πολιτισμών που ουδενός εξαιρουμένου στηρίχθηκαν, και γιγαντώθηκαν με ποταμούς αίματος των κατακτημένων, ανείπωτους στο πλήθος και στην αγριότητα βιασμούς, εξευτελισμούς, και ανθρώπινο πόνο, δηλώνουν ότι απειλούνται οι πανανθρώπινες αξίες (άκουσον, άκουσον) από τους τζιχαντιστές. Μα οι τελευταίοι απλά μιμούνται τους «αντιπάλους» τους. Βρίσκονται βέβαια σε «καλό» δρόμο στην προσπάθειά τους αυτή, γι' αυτό και είναι απολύτως χρήσιμοι…

Ας θυμηθούν μόνο οι πολιτισμένοι της δύσης τους εκατοντάδες χιλιάδες βιασμούς γερμανίδων από τους σοβιετικούς στρατιώτες το 1945, αυτούς που ο Ρούσβελτ είχε προσφωνήσει «ευγενή σύμμαχο», άλλα και από αμερικανούς. Ο σοβιετικός συγγραφέας Ιλία Έρενμπουργκ έγραφε το 1944 προς τον Κόκκινο Στρατό: «Σκοτώστε, σκοτώστε! Στους γερμανούς δεν υπάρχουν αθώοι ούτε μεταξύ των ζωντανών, ούτε μεταξύ αυτών που πρόκειται να γεννηθούν… Τσακίστε με τη βία την περηφάνια των γερμανίδων γυναικών. Πάρτε τες ως νόμιμο λάφυρο. Σκοτώστε, σκοτώστε ανδρείοι στρατιώτες του ερυθρού στρατού, μέσα στην ακατανίκητη έφοδό σας».

Μήπως, όμως, είναι στην ανθρώπινη φύση το να αποτελειώνει κάποιος εκείνον που έχει ήδη λυγίσει; («**Βροτοίς πέφυκε τον πεσόντα λακτίσαι**», Αισχύλος, 525-456 π.χ. Αγαμέμνων, «**είναι στην ανθρώπινη φύση να κλωτσούν αυτόν που έχει ξεπέσει**»).

Μήπως είναι δίκαιο και χριστιανικό; («Ο δίκαιος θέλει ευφρανθεί, όταν ιδεί την εκδίκηση, και τους πόδας αυτού θέλει νίψει εν τω αίματι του ασεβούς» (Παλαιά Διαθήκη, Ψαλμοί 58:10»).

Ή μήπως η σκληρότητα και η κτηνωδία απλά είναι ίδιον χαρακτηριστικό πρώτα απ' όλα κάθε εξουσίας, που μολύνει σαν την γάγγραινα τα υγιή μέλη;

«Η Αυλή είναι σαν μαρμάρινο παλάτι. Αποτελείται από ανθρώπους πολύ σκληρούς και πολύ γυαλισμένους», έγραφε ο γάλλος συγγραφέας Jean de La Bruyere (1645-1696).

Καλώς ήλθατε, λοιπόν, και πάλι στην «σκοτεινή γη»…

Νοέμβριος 2014

Αυτό είναι το κατόρθωμα του Αντώνη του Τρομερού, αλλά όχι το μοναδικό, όπως θα δούμε.

Ο κοινοτάρχης Νίκος Αναστασιάδης κινδύνευε να ξεφτιλιστεί εντελώς αν υπήρχε η υπογραφή του κάτω από τέτοια συμφωνία. Τότε μπήκαν σε εφαρμογή τα «μεγάλα μέσα». Στις 5 τα ξημερώματα της Πέμπτης, ο Αναστασιάδης μεταφέρεται «επειγόντως» σε νοσοκομείο των Βρυξελλών με «υπέρταση και ρινορραγία» (δύο καταστάσεις άσχετες μεταξύ τους αλλά τέλος πάντων). Μέσα σε λίγες ώρες οι γιατροί του δίνουν εξιτήριο, (υγιέστατος γαρ) και τί έκανε ο μικρός κύπριος θεούλης προκειμένου να αποφύγει τη Σύνοδο Κορυφής; Παρουσιάστηκε μόνος του σε άλλο νοσοκομείο των Βρυξελλών, μια «ειδική ωτορινολαρυγγολογική κλινική», χωρίς κανένα σύμπτωμα και κλείστηκε μέσα! Ο κύπριος κυβερνητικός εκπρόσωπος, κάποιος Χριστοδουλίδης, έκανε γραπτή δήλωση σύμφωνα με την οποία, **ο ίδιος, (ο Αναστασιάδης) και όχι οι θεράποντες ιατροί, επέλεξε να παραμείνει απόψε στο νοσοκομείο, καθαρά και μόνο για προληπτικούς λόγους.**[1]

Έτσι, απέφυγε όχι μόνο τη Σύνοδο Κορυφής, αλλά και τη σύνοδο του «Λαϊκού Κόμματος» την επόμενη μέρα και κάθε άλλο ραντεβού ή επικοινωνία με άλλους ηγέτες σχετικά με το τί στάση θα κρατήσει.

Για να είναι, όμως, βέβαιη η συμμορία που διαφεντεύει την Κύπρο ότι δεν θα συμβεί κάποιο παρατράγουδο, ποιός ορίστηκε αντικαταστάτης του προέδρου Αναστασιάδη; Μα ο Αντώνης ο Τρομερός, ο οποίος υπέγραψε, αντ' αυτού, το κείμενο Συμπερασμάτων της συνόδου κορυφής με την προσθήκη αυτής της παραγράφου, την οποία αναφέραμε παραπάνω. Ο διπλωματικός «μαραθώνιος» ολοκληρώθηκε με την «παρότρυνση» της ΕΕ προς την Τουρκία να σεβαστεί την κυπριακή ΑΟΖ. Ας ηχήσουν οι σάλπιγγες!

Τις επόμενες ημέρες οι ελληνικές εφημερίδες δεν ασχολήθηκαν καθόλου με το θέμα. Από τα «κελιά της τιμής» ο Νικόλας ο Μιχαλολιάκος απέδωσε τις τουρκικές «προκλήσεις» (τί φινέτσα!) στο ότι ...ΠΑ-ΡΑ-ΠΑ-ΠΑΜ!: *«κανείς εκ των Σαμαρά, Βε-*

ναρίθμητες «θεωρίες συνωμοσιών» που λανσάρουν διάφοροι απίθανοι τύποι, αν και πολλές από τις οποίες είναι αρκετά διασκεδαστικές. Όμως, αυτό που συνέβη μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των «stress tests» –των τεστ αντοχής των εγχώριων τραπεζών– είναι κάτι το αδιανόητο. Το σαράκι της αμφιβολίας μάς τυραννάει εδώ και λίγες μέρες. Θέλουμε να βουτήξουμε έναν τυχαίο δημοσιογράφο από τον γιακά και να ουρλιάξουμε στα μούτρα του: Επιτέλους, ποιά μυστικά κέντρα συντονίζουν υπογείως όλα τα δημοσιογραφικά γραφεία, όλους τους «σοβαρούς» και τους γραφικούς της πιάτσας, όλα ανεξαιρέτως τα κομματικά γραφεία, μνημονιακά, αντιμνημονιακά και αντικαπιταλιστικά, ώστε όλα μαζί να λένε τις ίδιες ακριβώς βλακείες;

Είναι γνωστό σε όλους όσους ασχολούνται με τα σχετικά ζητήματα ότι τα περίφημα «τεστ αντοχής» είναι ένα καλό πολιτικό μαγείρεμα με την υπογραφή της ΕΚΤ. Όλοι γνωρίζουν πως **όλα τα τραπεζικά ιδρύματα της ευρωζώνης είναι χρεωκοπημένα**, αληθινά «ζόμπι», καμώνονται, όμως, πως περιμένουν τη θεατρική διαδικασία των «stress tests» με αγωνία, για να μην ακουστεί η αλήθεια και καταρρεύσουν οι παγκόσμιες οικονομικές ισορροπίες. Ο θιασάρχης (ΕΚΤ) μαγειρεύει τα τεστ, να μη δείχνουν πολύ αισιόδοξα ώστε να μην γίνουν πιστευτά, ούτε όμως και πολύ μαύρα. Παράλληλα ετοιμάζεται τον Δεκέμβρη ο «Ενιαίος Τραπεζικός Χώρος», τις συνέπειες του οποίου θα δούμε σε μελλοντικό σημείωμα.

Πιθανώς, αυτό που συνέβη την 27η Οκτώβρη 2014 να συνιστά παγκόσμια πρωτοτυπία, ακόμα δεν γνωρίζουμε. Ειδικά για την Ελλάδα, σχεδιάστηκε και «διαχύθηκε» ένα οργουελιανό ψέμα, «ειδικού σκοπού» όπως λένε και οι διπλωμάτες. Ότι, δηλαδή, οι τράπεζες πέρασαν με επιτυχία τα «stress tests» από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Ο υπόλοιπος κόσμος έξω γνωρίζει βέβαια την πραγματικότητα. Ότι τρεις εγχώριες τράπεζες (Eurobank, Εθνική, Πειραιώς) από τις τέσσερις, βρέθηκαν να είναι στο «κόκκινο» και να χρειάζονται πρόσθετη κεφαλαιακή ενίσχυση 8 δις ευρώ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον **Κύκλο Σύνταξης**

Είναι τετριμμένες πλέον οι ποικιλώνυμες αναφορές στην κοινωνική απάθεια, την αδράνεια, την παθητικότητα που διακρίνεται από ανησυχούντες κινηματίες μέχρι τους κάθε λογής εκφραστές των κομματικών λογικών και συμφερόντων.

Η μεταβολή των όρων επιβολής φαντάζει πλέον σαν μια κατάσταση αναπόδραστη, η ισχύς των κυρίαρχων τέτοια, ώστε από ένα σημείο και μετά να θεωρείται αυτονόητη μια μαζική απογοήτευση, που χαρακτηρίζεται από την παραίτηση, την απάθεια, μια καθολική αίσθηση πλήρους αδυναμίας, ακόμα και δειλίας για οποιαδήποτε αντιπαράθεση. Κατασκευάζεται, έτσι, μια ψευδής εικόνα ενός πανίσχυρου συστήματος εξουσίας, απόμακρου λόγω της πολυπλόκαμης παγκοσμιοποιημένης του συγκρότησης, το οποίο έχει προβλέψει τα πάντα, ακόμα και τις αντιδράσεις ή τις επιθέσεις εναντίον του, τις οποίες μπορεί ακόμη και αυτές να τις στρέψει ενάντια στους εξεγερμένους, ώστε να επιτύχει, έτσι ή αλλιώς, την συντριβή και την ολοκληρωτική υποταγή τους.

Ας κάνουμε, όμως, ορισμένες παρατηρήσεις.

Την ίδια «στιγμή» που η «κρίση» εμφανίζεται ανηλεής στους πιο αδύναμους των δυτικών κοινωνιών, η σκληρότητα αποτυπώνεται σε κάθε εμπόλεμη κατάσταση, από την Ουκρανία μέχρι την Λιβύη, την Συρία, και το Ιράκ. «Έκπληκτα» δήθεν, τα δυτικά ΜΜΕ καταγράφουν τις αγριότητες του Ισλαμικού Κράτους (ISIS), τους αποκεφαλισμούς, τους βιασμούς, τις σφαγές αμάχων, τον τρόμο εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων που έχουν εγκαταλείψει τις εστίες τους. Και όμως, σιγά σιγά, όλοι φαίνεται να συνηθίζουν στις εικόνες αυτές και όχι μόνον. Στην θέση της ιστορίας φαίνεται να χάσκει μια «μαύρη τρύπα». Οι πρώτοι διδάξαντες, οι λάτρεις του πολέμου, της κυριαρχίας, της ισχύος με κάθε μέσο, οι θαυμαστές των πολιτισμών που ουδενός εξαιρουμένου στηρίχθηκαν, και γιγαντώθηκαν με ποταμούς αίματος των κατακτημένων, ανείπωτους στο πλήθος και στην αγριότητα βιασμούς, εξευτελισμούς, και ανθρώπινο πόνο, δηλώνουν ότι απειλούνται οι πανανθρώπινες αξίες (άκουσον, άκουσον) από τους τζιχαντιστές. Μα οι τελευταίοι απλά μιμούνται τους «αντιπάλους» τους. Βρίσκονται βέβαια σε «καλό» δρόμο στην προσπάθειά τους αυτή, γι' αυτό και είναι απολύτως χρήσιμοι...

Ας θυμηθούν μόνο οι πολιτισμένοι της δύσης τους εκατοντάδες χιλιάδες βιασμούς γερμανίδων από τους σοβιετικούς στρατιώτες το 1945, αυτούς που ο Ρούσβελτ είχε προσφωνήσει «ευγενή σύμμαχο», άλλα και από αμερικανούς. Ο σοβιετικός συγγραφέας Ιλία Έρενμπουργκ έγραφε το 1944 προς τον Κόκκινο Στρατό: «Σκοτώστε, σκοτώστε! Στους γερμανούς δεν υπάρχουν αθώοι ούτε μεταξύ των ζωντανών, ούτε μεταξύ αυτών που πρόκειται να γεννηθούν... Τσακίστε με τη βία την περηφάνια των γερμανίδων γυναικών. Πάρτε τες ως νόμιμο λάφυρο. Σκοτώστε, σκοτώστε ανδρείοι στρατιώτες του ερυθρού στρατού, μέσα στην ακατανίκητη έφοδό σας».

Μήπως, όμως, είναι στην ανθρώπινη φύση το να αποτελειώνει κάποιος εκείνον που έχει ήδη λυγίσει; («**Βροτοίς πέφυκε τον πεσόντα λακτίσαι**», Αισχύλος, 525-456 π.χ. Αγαμέμνων, «**είναι στην ανθρώπινη φύση να κλωτσούν αυτόν που έχει ξεπέσει**»).

Μήπως είναι δίκαιο και χριστιανικό; («Ο δίκαιος θέλει ευφρανθεί, όταν ιδεί την εκδίκηση, και τους πόδας αυτού θέλει νίψει εν τω αίματι του ασεβούς» (Παλαιά Διαθήκη, Ψαλμοί 58:10»).

Ή μήπως η σκληρότητα και η κτηνωδία απλά είναι ίδιον χαρακτηριστικό πρώτα απ' όλα κάθε εξουσίας, που μολύνει σαν την γάγγραινα τα υγιή μέλη;

«Η Αυλή είναι σαν μαρμάρινο παλάτι. Αποτελείται από ανθρώπους πολύ σκληρούς και πολύ γυαλισμένους», έγραφε ο γάλλος συγγραφέας Jean de La Bruyere (1645-1696).

Καλώς ήλθατε, λοιπόν, και πάλι στην «σκοτεινή γη»...

Νοέμβριος 2014

κινδύνευε να ξεφτιλιστεί εντελώς αν υπήρχε η υπογραφή του κάτω από τέτοια συμφωνία. Τότε μπήκαν σε εφαρμογή τα «μεγάλα μέσα». Στις 5 τα ξημερώματα της Πέμπτης, ο Αναστασιάδης μεταφέρεται «επειγόντως» σε νοσοκομείο των Βρυξελλών με «υπέρταση και ρινορραγία» (δύο καταστάσεις άσχετες μεταξύ τους αλλά τέλος πάντων). Μέσα σε λίγες ώρες οι γιατροί του δίνουν εξιτήριο, (υγιέστατος γαρ) και τί έκανε ο μικρός κύπριος θεούλης προκειμένου να αποφύγει τη Σύνοδο Κορυφής; Παρουσιάστηκε μόνος του σε άλλο νοσοκομείο των Βρυξελλών, μια «ειδική ωτορινολαρυγγολογική κλινική», χωρίς κανένα σύμπτωμα και κλείστηκε μέσα! Ο κύπριος κυβερνητικός εκπρόσωπος, κάποιος Χριστοδουλίδης, έκανε γραπτή δήλωση σύμφωνα με την οποία, **ο ίδιος, (ο Αναστασιάδης) και όχι οι θεράποντες ιατροί, επέλεξε να παραμείνει απόψε στο νοσοκομείο, καθαρά και μόνο για προληπτικούς λόγους.**[1]

Έτσι, απέφυγε όχι μόνο τη Σύνοδο Κορυφής, αλλά και τη σύνοδο του «Λαϊκού Κόμματος» την επόμενη μέρα και κάθε άλλο ραντεβού ή επικοινωνία με άλλους ηγέτες σχετικά με το τί στάση θα κρατήσει.

Για να είναι, όμως, βέβαιη η συμμορία που διαφεντεύει την Κύπρο ότι δεν θα συμβεί κάποιο παρατράγουδο, ποιός ορίστηκε αντικαταστάτης του προέδρου Αναστασιάδη; Μα ο Αντώνης ο Τρομερός, ο οποίος υπέγραψε, αντ' αυτού, το κείμενο Συμπερασμάτων της συνόδου κορυφής με την προσθήκη αυτής της παραγράφου, την οποία αναφέραμε παραπάνω. Ο διπλωματικός «μαραθώνιος» ολοκληρώθηκε με την «παρότρυνση» της ΕΕ προς την Τουρκία να σεβαστεί την κυπριακή ΑΟΖ. Ας ηχήσουν οι σάλπιγγες!

Τις επόμενες ημέρες οι ελληνικές εφημερίδες δεν ασχολήθηκαν καθόλου με το θέμα. Από τα «κελιά της τιμής» ο Νίκολας ο Μιχαλολιάκος απέδωσε τις τουρκικές «προκλήσεις» (τί φινέτσα!) στο ότι ...ΠΑ-ΡΑ-ΠΑ-ΠΑΜ!: *«κανείς εκ των Σαμαρά, Βε-*

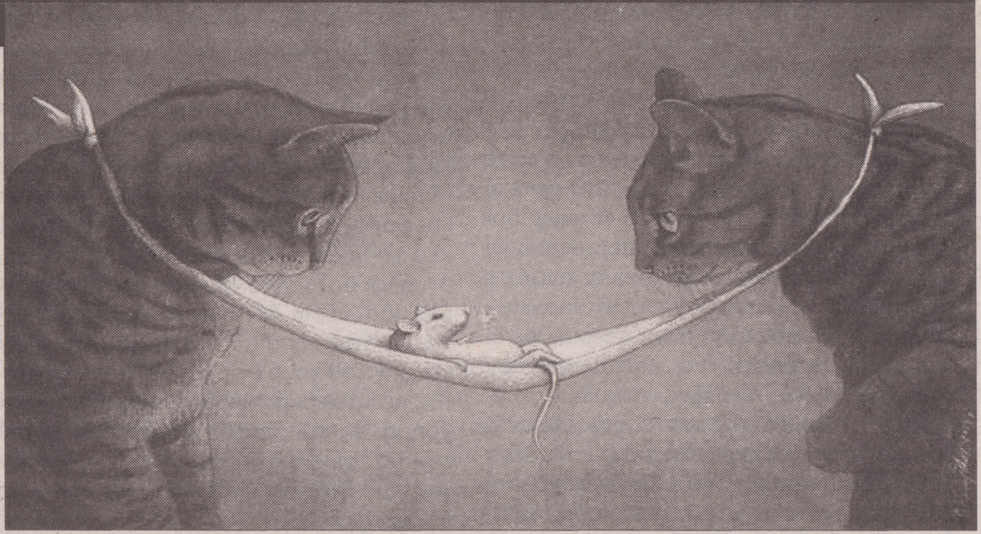
μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των «stress tests» –των τεστ αντοχής των εγχώριων τραπεζών– είναι κάτι το αδιανόητο. Το σαράκι της αμφιβολίας μάς τυραννάει εδώ και λίγες μέρες. Θέλουμε να βουτήξουμε έναν τυχαίο δημοσιογράφο από τον γιακά και να ουρλιάξουμε στα μούτρα του: Επιτέλους, ποιά μυστικά κέντρα συντονίζουν υπογείως όλα τα δημοσιογραφικά γραφεία, όλους τους «σοβαρούς» και τους γραφικούς της πιάτσας, όλα ανεξαιρέτως τα κομματικά γραφεία, μνημονιακά, αντιμνημονιακά και αντικαπιταλιστικά, ώστε όλα μαζί να λένε τις ίδιες ακριβώς βλακείες;

Είναι γνωστό σε όλους όσους ασχολούνται με τα σχετικά ζητήματα ότι τα περίφημα «τεστ αντοχής» είναι ένα καλό πολιτικό μαγείρεμα με την υπογραφή της ΕΚΤ. Όλοι γνωρίζουν πως **όλα τα τραπεζικά ιδρύματα της ευρωζώνης είναι χρεωκοπημένα**, αληθινά «ζόμπι», καμώνονται, όμως, πως περιμένουν τη θεατρική διαδικασία των «stress tests» με αγωνία, για να μην ακουστεί η αλήθεια και καταρρεύσουν οι παγκόσμιες οικονομικές ισορροπίες. Ο θιασάρχης (ΕΚΤ) μαγειρεύει τα τεστ, να μη δείχνουν πολύ αισιόδοξα ώστε να μην γίνουν πιστευτά, ούτε όμως και πολύ μαύρα. Παράλληλα ετοιμάζεται τον Δεκέμβρη ο «Ενιαίος Τραπεζικός Χώρος», τις συνέπειες του οποίου θα δούμε σε μελλοντικό σημείωμα.

Πιθανώς, αυτό που συνέβη την 27η Οκτώβρη 2014 να συνιστά παγκόσμια πρωτοτυπία, ακόμα δεν γνωρίζουμε. Ειδικά για την Ελλάδα, σχεδιάστηκε και «διαχύθηκε» ένα οργουελιανό ψέμα, «ειδικού σκοπού» όπως λένε και οι διπλωμάτες. Ότι, δηλαδή, οι τράπεζες πέρασαν με επιτυχία τα «stress tests» από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Ο υπόλοιπος κόσμος έξω γνωρίζει βέβαια την πραγματικότητα. Ότι τρεις εγχώριες τράπεζες (Eurobank, Εθνική, Πειραιώς) από τις τέσσερις, βρέθηκαν να είναι στο «κόκκινο» και να χρειάζονται πρόσθετη κεφαλαιακή ενίσχυση 8 δις ευρώ.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΣΜΟΣ:
Ένας άλλος κόσμος ΔΕΝ είναι εφικτός!



Η σημειολογία είναι μια τεχνική που βοηθά τους ανθρώπους να συνεννοηθούν μεταξύ τους, να αποφύγουν κινδύνους που προέρχονται από άλλους ανθρώπους αλλά και το φυσικό τους περιβάλλον, να ερωτευτούν, να αγαπηθούν αλλά και να μισήσουν ο ένας τον άλλον. Το κάθε έμβιο πλάσμα στη Γη έχει την δική του σημειολογία για τους ίδιους και πολλούς άλλους λόγους.

Παρ' όλα αυτά, η σημειολογία από μόνη της είναι ένα τίποτα και πλείστες φορές μπορεί να ψεύδεται δημιουργώντας παγίδες και λάθος συμπεράσματα. Έτσι, λοιπόν, για την κατανόηση κάποιων πραγμάτων, δεν αρκεί μόνο η σημειολογία αλλά μια όσον το δυνατόν ολιστική ανίχνευση των πραγμάτων. Όλα τα παραπάνω μπορούν εύκολα να συνοψιστούν στη γνωστή λαϊκή παροιμία «τα ράσα δεν κάνουν τον παπά». Όπως το νόμισμα έχει δύο εναλλακτικές όψεις, αλλά παραμένει ενιαίο με σκοπό να υπηρετήσει συγκεκριμένη λειτουργία, **έτσι λοιπόν και οτιδήποτε που μπορεί να θεωρείται εναλλακτικό σε καμία περίπτωση δεν είναι δεδομένο ότι εκφράζει κάτι το διαφορετικό.** Με το όρο «εναλλακτισμό» εννοείται οποιαδήποτε τάση, πρακτική, εγχείρημα που θέλει να εκφράσει κάτι το διαφορετικό, απέναντι σε κάτι κατεστημένο.

Στην καθημερινότητα μπορούμε να συναντήσουμε πάρα πολλά είδη του εναλλακτισμού, που κάθε άλλο από εναλλακτικά είναι. Παραδείγματα υπάρχουν πολλά, από τα πλεγμένα με βελονάκι δέντρα και τα καθαρά πεζοδρόμια από τσίχλες των Ατενίστας, από –πάνω από όλα– συντροφικά καζανίσματα για την παραγωγή τσίπουρου ή ρακής, από τα εναλλακτικά ρούχα, που τα φοράνε παρ' όλα αυτά, εναλλακτικές κατίνες και κατίνοι (βάλτε το αντίστοιχο αρσενικό!).

Το παρόν κείμενο θα προσπαθήσει να εστιάσει, σε κάποιες οικονομικές-εμπορικές μορφές του εναλλακτισμού που δημιουργήθηκαν ή αναδύθηκαν, μέσα από τις κινητοποιήσεις των χρόνων του μνημονίου και διατείνονται ότι με τις πρακτικές τους, μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο.

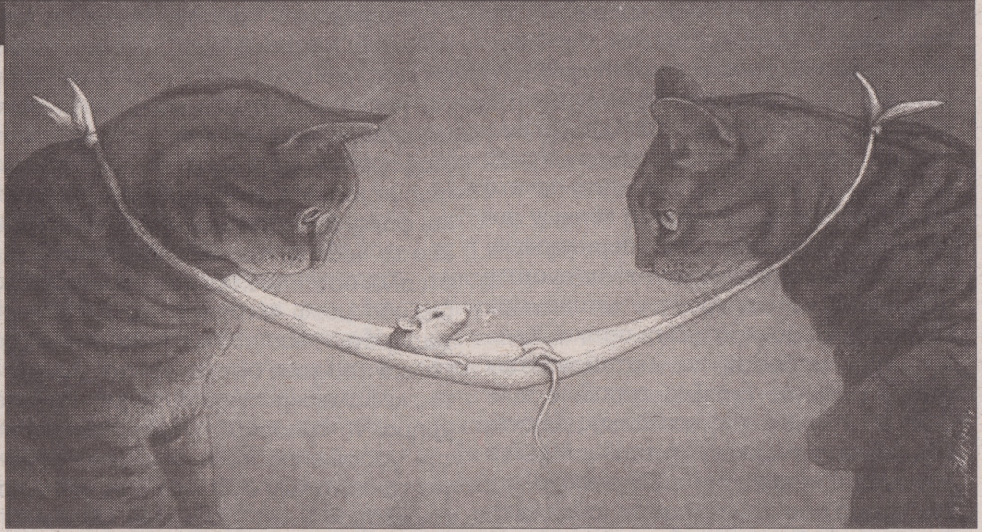
Αλληλέγγυο Εμπόριο και Κοινωνική Οικονομία

Κάποια δημοφιλή εγχειρήματα του εναλλακτισμού είναι και αυτά του λεγόμενου **«δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου»** καθώς και της **«κοινωνικής οικονομίας»**. Οι αρχές του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου ορίζονται από έναν ανεξάρτητο, παγκόσμιο οργανισμό προστασίας και ελέγχου, (WFTO: World Fair Trade Organization) που ιδρύθηκε για να διασφαλίσει ένα πιο δίκαιο διεθνές εμπόριο στις επικρατούσες εμπορικές αγορές. Στον παγκόσμιο οργανισμό υπάγονται μικρότερες οργανώσεις, που είναι υπεύθυνες σε κάθε χώρα για την πιστοποίηση και την ετικετοποίηση των προϊόντων. Στην Ευρώπη το αλληλέγγυο εμπόριο έχει αναγνωριστεί μέσω της Ευρωπαϊκής ένωσης από το 2006 με βασικό στόχο να αποτελέσει μια εναλλακτική οικονομική-εμπορική τάση απέναντι στην φτώχεια και την αδικία που παράγεται μέσα από το συμβατικό εμπόριο. Στόχος του αλληλέγγυου εμπορίου είναι η στήριξη μικρών παραγωγών, τεχνιτών ή κοινοτήτων με την επίτευξη καλών τιμών και με διάρκεια στην εμπορική σχέση, η ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής αγοράς που θα έχει βάση την αξιοποίηση των φυσικών πηγών του πλανήτη, η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών για την εκμετάλλευση που κρύβει το συμβατικό εμπόριο και η προώθηση της αγοραστικής του δύναμης σε προϊόντα που είναι από αλληλέγγυες και δίκαιες εμπορικές διαδικασίες.[1] Σε αυτή την νέα εμπορική τάση εντάσσονται πλέον και μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες όπως τα Starbucks, που προσπαθούν έτσι να δημιουργήσουν ένα κοινωνικά ευαίσθητο προφίλ, με σκοπό να προσελκύσουν πελάτες που είναι ευαίσθητοι σε τέτοια είδους θέματα. Τα Starbucks είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα, που μας δείχνει πως το σύστημα αφομοιώνει τάσεις και εγχειρήματα, προσαρμόζοντας τα στα δικά του μέτρα και σταθμά. Είναι, επίσης, παράδειγμα πως οποιαδήποτε ιδεολογία, πρακτική και εγχείρημα που σαν σκοπό έχει την καλυτέρευση αυτού του κόσμου, αλλά διατηρώντας ταυτόχρονα την εξουσία και το κράτος, αργά ή γρήγορα θα αφομοιωθεί από τον ίδιο τον εξουσιαστικό μηχανισμό που υποτίθεται ότι πολεμάει.

Η κοινωνική οικονομία ουσιαστικά είναι

συνέχεια στη σελίδα 4

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΣΜΟΣ:
Ένας άλλος κόσμος ΔΕΝ είναι εφικτός!



Η σημειολογία είναι μια τεχνική που βοηθά τους ανθρώπους να συνεννοηθούν μεταξύ τους, να αποφύγουν κινδύνους που προέρχονται από άλλους ανθρώπους αλλά και το φυσικό τους περιβάλλον, να ερωτευτούν, να αγαπηθούν αλλά και να μισήσουν ο ένας τον άλλον. Το κάθε έμβιο πλάσμα στη Γη έχει την δική του σημειολογία για τους ίδιους και πολλούς άλλους λόγους.

Παρ' όλα αυτά, η σημειολογία από μόνη της είναι ένα τίποτα και πλείστες φορές μπορεί να ψεύδεται δημιουργώντας παγίδες και λάθος συμπεράσματα. Έτσι, λοιπόν, για την κατανόηση κάποιων πραγμάτων, δεν αρκεί μόνο η σημειολογία αλλά μια όσον το δυνατόν ολιστική ανίχνευση των πραγμάτων. Όλα τα παραπάνω μπορούν εύκολα να συνοψιστούν στη γνωστή λαϊκή παροιμία «τα ράσα δεν κάνουν τον παπά». Όπως το νόμισμα έχει δύο εναλλακτικές όψεις, αλλά παραμένει ενιαίο με σκοπό να υπηρετήσει συγκεκριμένη λειτουργία, **έτσι λοιπόν και οτιδήποτε που μπορεί να θεωρείται εναλλακτικό σε καμία περίπτωση δεν είναι δεδομένο ότι εκφράζει κάτι το διαφορετικό**. Με το όρο «εναλλακτισμό» εννοείται οποιαδήποτε τάση, πρακτική, εγχείρημα που θέλει να εκφράσει κάτι το διαφορετικό, απέναντι σε κάτι κατεστημένο.

Στην καθημερινότητα μπορούμε να συναντήσουμε πάρα πολλά είδη του εναλλακτισμού, που κάθε άλλο από εναλλακτικά είναι. Παραδείγματα υπάρχουν πολλά, από τα πλεγμένα με βελονάκι δέντρα και τα καθαρά πεζοδρόμια από τσίχλες των Ατενίστας, από –πάνω από όλα– συντροφικά καζανίσματα για την παραγωγή τσίπουρου ή ρακής, από τα εναλλακτικά ρούχα, που τα φοράνε παρ' όλα αυτά, εναλλακτικές κατίνες και κατίνοι (βάλτε το αντίστοιχο αρσενικό!).

Το παρόν κείμενο θα προσπαθήσει να εστιάσει, σε κάποιες οικονομικές-εμπορικές μορφές του εναλλακτισμού που δημιουργήθηκαν ή αναδύθηκαν, μέσα από τις κινητοποιήσεις των χρόνων του μνημονίου και διατείνονται ότι με τις πρακτικές τους, μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο.

Αλληλέγγυο Εμπόριο και Κοινωνική Οικονομία

Κάποια δημοφιλή εγχειρήματα του εναλλακτισμού είναι και αυτά του λεγόμενου **«δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου»** καθώς και της **«κοινωνικής οικονομίας»**. Οι αρχές του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου ορίζονται από έναν ανεξάρτητο, παγκόσμιο οργανισμό προστασίας και ελέγχου, (WFTO: World Fair Trade Organization) που ιδρύθηκε για να διασφαλίσει ένα πιο δίκαιο διεθνές εμπόριο στις επικρατούσες εμπορικές αγορές. Στον παγκόσμιο οργανισμό υπάγονται μικρότερες οργανώσεις, που είναι υπεύθυνες σε κάθε χώρα για την πιστοποίηση και την ετικετοποίηση των προϊόντων. Στην Ευρώπη το αλληλέγγυο εμπόριο έχει αναγνωριστεί μέσω της Ευρωπαϊκής ένωσης από το 2006 με βασικό στόχο να αποτελέσει μια εναλλακτική οικονομική-εμπορική τάση απέναντι στην φτώχεια και την αδικία που παράγεται μέσα από το συμβατικό εμπόριο. Στόχος του αλληλέγγυου εμπορίου είναι η στήριξη μικρών παραγωγών, τεχνιτών κ κοινοτήτων με την επίτευξη καλών τιμών και με διάρκεια στην εμπορική σχέση, η ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής αγοράς που θα έχει βάση την αξιοποίηση των φυσικών πηγών του πλανήτη, η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών για την εκμετάλλευση που κρύβει το συμβατικό εμπόριο και η προώθηση της αγοραστικής του δύναμης σε προϊόντα που είναι από αλληλέγγυες και δίκαιες εμπορικές διαδικασίες.[1] Σε αυτή την νέα εμπορική τάση εντάσσονται πλέον και μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες όπως τα Starbucks, που προσπαθούν έτσι να δημιουργήσουν ένα κοινωνικά ευαίσθητο προφίλ, με σκοπό να προσελκύσουν πελάτες που είναι ευαίσθητοι σε τέτοια είδους θέματα. Τα Starbucks είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα, που μας δείχνει πως το σύστημα αφομοιώνει τάσεις και εγχειρήματα, προσαρμόζοντας τα στα δικά του μέτρα και σταθμά. Είναι, επίσης, παράδειγμα πως οποιαδήποτε ιδεολογία, πρακτική και εγχείρημα που σαν σκοπό έχει την καλυτέρευση αυτού του κόσμου, αλλά διατηρώντας ταυτόχρονα την εξουσία και το κράτος, αργά ή γρήγορα θα αφομοιωθεί από τον ίδιο τον εξουσιαστικό μηχανισμό που υποτίθεται ότι πολεμάει.

Η κοινωνική οικονομία ουσιαστικά είναι

συνέχεια στη σελίδα 4

Μάλιστα, η μία εξ αυτών, η Eurobank, ανήκει στις χειρότερες τράπεζες της Ευ- *κλειστικά τραπεζοκεντρικών λογικών εις βάρος των πολιτών; τα έκαναν μαντάρα, μπέρδεψαν την ανακεφαλαιοποίηση με τα stress test. Δεν πει-* δώνη δεν είναι βέβαιη, κομπιάζει κάπως: «Ίσως κάποτε να πήγε και εκεί»[2]...

αλλά παραμένει ενιαίο με σκοπό να υπηρετήσει συγκεκριμένη λειτουργία, **έτσι λοιπόν και οτιδήποτε που μπορεί να θεωρείται εναλλακτικό σε καμία περίπτωση δεν είναι δεδομένο ότι εκφράζει κάτι το διαφορετικό**. Με το όρο «εναλλακτισμό» εννοείται οποιαδήποτε τάση, πρακτική, εγχείρημα που θέλει να εκφράσει κάτι το διαφορετικό, απέναντι σε κάτι κατεστημένο.

Στην καθημερινότητα μπορούμε να συναντήσουμε πάρα πολλά είδη του εναλλακτισμού, που κάθε άλλο από εναλλακτικά ως και της **«κοινωνικής οικονομίας»**. Οι αρχές του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου ορίζονται από έναν ανεξάρτητο, παγκόσμιο οργανισμό προστασίας και ελέγχου, (WFTO: World Fair Trade Organization) που ιδρύθηκε για να διασφαλίσει ένα πιο δίκαιο διεθνές εμπόριο στις επικρατούσες εμπορικές αγορές. Στον παγκόσμιο οργανισμό υπάγονται μικρότερες οργανώσεις, που είναι υπεύθυνες σε κάθε χώρα για την πιστοποίηση και την ετικετοποίηση των προϊόντων. Στην Ευρώπη το αλληλέγγυο εμπόριο έχει αναγνωριστεί είναι η στήριξη μικρών παραγωγών, τεχνιτών ή κοινοτήτων με την επίτευξη καλών τιμών και με διάρκεια στην εμπορική σχέση, η ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής αγοράς που θα έχει βάση την αξιοποίηση των φυσικών πηγών του πλανήτη, η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών για την εκμετάλλευση που κρύβει το συμβατικό εμπόριο και η προώθηση της αγοραστικής του δύναμης σε προϊόντα που είναι από αλληλέγγυες και δίκαιες εμπορικές διαδικασίες.[1] Σε αυτή την νέα εμπορική τάση εντάσσονται πλέον και μεγάλες πολυεθνι- που μας δείχνει πως το σύστημα αφομοιώνει τάσεις και εγχειρήματα, προσαρμόζοντας τα στα δικά του μέτρα και σταθμά. Είναι, επίσης, παράδειγμα πως οποιαδήποτε ιδεολογία, πρακτική και εγχείρημα που σαν σκοπό έχει την καλυτέρευση αυτού του κόσμου, αλλά διατηρώντας ταυτόχρονα την εξουσία και το κράτος, αργά ή γρήγορα θα αφομοιωθεί από τον ίδιο τον εξουσιαστικό μηχανισμό που υποτίθεται ότι πολεμάει.

Η κοινωνική οικονομία ουσιαστικά είναι

συνέχεια στη σελίδα 4

Μάλιστα, η μία εξ αυτών, η Eurobank, ανήκει στις χειρότερες τράπεζες της Ευρώπης, κάτι που σημαίνει άμεση χρεωκοπία και κλείσιμο κατά τα φαινόμενα. Όποιος δεν πιστεύει, ας διαβάσει τον ξένο, οικονομικό, και όχι μόνο, τύπο.

Πάνω σε αυτό το ψέμα, καλύτερα, την απόλυτη αντιστροφή της αλήθειας, οι σαμαροβενιζέλοι άρχισαν το κέντημα, ότι πέρασαν τον κάβο –και τί δύσκολος κάβος ήταν αυτός!– πως τώρα θα εκλέξουν πρόεδρο της δημοκρατίας και τα λοιπά.

Οι ανακοινώσεις της φερόμενης ως αντιπολίτευσης (Συριζα-χρυσή αυγή-ΚΚΕ-ΑΝ.ΕΛ.) είναι πανομοιότυπες! Το μοτίβο είναι ίδιο. Επικυρώνουν το ψέμα, θρηνούν όμως γοερά για τις συνέπειες. (Τί αντιπολίτευση θα ήταν τέλος πάντων αν δεν θρηνούσαν!)

Είναι πολύ διασκεδαστικό να τις δούμε σε παράθεση.

ΣΥΡΙΖΑ: *Τα τελευταία χρόνια, ο ελληνικός λαός έχει πληρώσει για τη στήριξη των τραπεζών άμεσα ή έμμεσα μέσω εγγυήσεων ποσά που ισοδυναμούν με σχεδόν μιάμιση φορά με το σημερινό ΑΕΠ. Θα μετακυλιστεί αυτή η στήριξη και προς τους δανειολήπτες που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους; Θα επιτελέσουν επιτέλους οι τράπεζες το βασικό τους σκοπό που είναι η διοχέτευση ρευστότητας στην αγορά ή θα συνεχιστεί εκ μέρους της κυβέρνησης η υιοθέτηση αποκλειστικά τραπεζοκεντρικών λογικών εις βάρος των πολιτών;*

ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ: *Δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ χαρίστηκαν στις τράπεζες την ώρα που χιλιάδες πολίτες αυτοκτονούν από την ανέχεια και εκατομμύρια άλλοι οδηγούνται στην ανεργία. Διεφθαρμένοι πολιτικοί και τραπεζίτες άφησαν στεγνή την αγορά από χρήμα με αποτέλεσμα την σημερινή εικόνα καταστροφής που παρουσιάζει η οικονομία μας. Μόνη λύση η καταγγελία της άθλιας μνημονιακής πολιτικής και επιδότηση της πρωτογενούς παραγωγής.*

ΑΝ.ΕΛ: *«Την ώρα που ο ελληνικός λαός στενάζει από την υπερφορολόγηση, τα χαράτσια και τα «κόκκινα» δάνεια, ο κ. Σαμαράς μιλά για τις αντοχές των τραπεζών που έχουν πάρει πάνω από 200 δις ευρώ εγγυήσεις και ανακεφαλαιοποιήσεις, χρήματα που προέρχονται από τις πλάτες των Ελλήνων». (σ.σ. Τα χρήματα φυτρώνουν στις πλάτες.)*

ΚΚΕ: *Η κυβέρνηση πανηγυρίζει για την ανακεφαλαιοποίηση(!) των τραπεζών, κρύβοντας ότι αυτή έγινε με μόνιμη υποθήκη τα δικαιώματα του λαού, ενώ και η μετάβαση σ' ένα άλλο πλαίσιο χρηματοδότησης, στηριγμένο στους μόνιμους μηχανισμούς εποπτείας της ΕΕ, δε θα σημαίνει για το λαό τίποτα παρά τη συνέχιση της ίδιας αντιλαϊκής πολιτικής. (σ.σ. στο ΚΚΕ τα έκαναν μαντάρα, μπέρδεψαν την ανακεφαλαιοποίηση με τα stress test. Δεν πειράζει όμως, καπιταλιστικό το ένα, καπιταλιστικό και το άλλο!)*

Όχι, αποδείξτε μου μετά ότι δεν υπάρχει μυστικό κέντρο συντονισμού!

Ζει το πτώμα του Βασιλιά Αλέξανδρου;

Ο κίνδυνος (γιατί πρόκειται για σοβαρό κίνδυνο, μεγαλύτερο ίσως από τον «εξ ανατολών»...) να βρεθεί κάποιος από τη δυναστεία του Αλεξάνδρου, αν όχι ο ίδιος, μας ώθησε να γράψουμε αυτό το σημείωμα. Ο «μεγαλέξαντρος», αν αυτός ήταν ο «Ενοικος» του τύμβου Καστά, θα ήταν το καλύτερο σαξές στόρυ για τον «Ενοικο» του Μεγάρου Μαξίμου, που έχει δώσει άμεση προτεραιότητα σε αυτό το στρατηγικής σημασίας ζήτημα. (Σύμφωνα με διασταυρωμένες πηγές δεν περνάει μέρα χωρίς να ενημερωθεί από πρώτο χέρι). Ωστόσο, δεν έχει λήξει ακόμα το ζήτημα, οι συζητήσεις και τα σενάρια για τον «Ενοικο», λες και είναι ζωντανός, δίνουν και παίρνουν. Το θερμόμετρο ανέβηκε κατακόρυφα όταν η Λίνα Μενδώνη, η γ.γ. του Υπουργείου Πολιτισμού, δήλωσε στο ραδιόφωνο προ ημερών, ότι πιθανόν *«να πήγε το πτώμα του Μ. Αλεξάνδρου στην Αμφίπολη»*. Μια στιγμή. Πως πήγε εκεί το πτώμα; Έκατσε στην Αμφίπολη να ζήσει τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του ή σηκώθηκε και πήγε ταξίδι για να βρει αλλού την τελευταία του κατοικία; Η Λίνα Μενδώνη δεν είναι βέβαιη, κομπιάζει κάπως: «Ισως κάποτε να πήγε και εκεί»[2]...

Ρομασκοπιανοί

Ίσως η μεγάλη αγωνία για τον «Ένοικο», ίσως οι δικαστικές μεθοδεύσεις για να κλείσει η Χρυσή Αυγή φαίνεται πως επηρέασαν και τους Χρυσαυγίτες. Δεν εξηγείται αλλιώς ο τίτλος άρθρου στην ηλεκτρονική έκδοση «**Ακροαριστεροί μαζί με Ρομά** (με κεφαλαίο Ρ!) **καίνε την Αθήνα**». Θα είμασταν εξαιρετικά άδικοι αν δεν διακρίναμε μια σοβαρή προσπάθεια εκπολιτισμού των Χρυσαυγιτών που αντί για το κοινό «γύφτοι» χρησιμοποιούν και αυτοί επιτέλους το ευρωπαϊκώς και «πολιτικά ορθώς» επιβαλλόμενο συνώνυμο.

ΥΓ. Την ίδια ώρα που η Χρυσή Αυγή προσπαθεί όσο μπορεί να εξευρωπαϊστεί, οι ΚΚΕ-ΠΑΜΕτζήδες συνεχίζουν να ξεσαλώνουν με την ανοχή της συγκυβέρνησης. Ακούς εκεί, «κάτω τα ξερά σας από το συνδικαλιστικό κίνημα»!

---

1. http://www.riknews.com.cy/index.php/news/kinonia/item/4425-o-proedros-ksana-sto-nosokomeio
2. 90.1 FM, 15/10

Λεόν



συνέχεια από τη σελίδα 3

ενταγμένη στα γρανάζια του κρατικού μηχανισμού και είναι πλέον ενταγμένη ως ξεχωριστή ενότητα στο υπουργείο εργασίας. Ως κοινωνική οικονομία, σύμφωνα με το υπουργείο εργασίας, ορίζονται οικονομικές, επιχειρηματικές, παραγωγικές και κοινωνικές δραστηριότητες, νομικών ή συλλογικών προσώπων που σκοπός τους είναι το συλλογικό όφελος και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων. Ο κύριος φορέας της κοινωνικής οικονομίας είναι η «**Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση**» ή αλλιώς **ΚοινΣεπ.** Πρόκειται για αστικό συνεταιρισμό, ο οποίος μπορεί να λειτουργήσει μετά από αρκετά απλές διαδικασίες. Η ίδρυση τέτοιων συνεταιρισμών γίνεται απλά συμπληρώνοντας κάποιες αιτήσεις που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του υπουργείου εργασίας. Οι συγκεκριμένοι αστικοί συνεταιρισμοί μπορούν να λειτουργήσουν στον τομέα της ένταξης ευπαθών ομάδων, στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας και στον παραγωγικό τομέα. Με λίγα λόγια, από κέντρα όπου θα απασχολούνται άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες, από παιδικούς σταθμούς και κέντρα δημιουργικής απασχόλησης, μέχρι καφετέριες, εστιατόρια και παντοπωλεία. Το σημαντικό είναι ότι αυτά τα συνεταιριστικά εγχειρήματα είναι απαλλαγμένα από εισφορές στο ΤΕΒΕ και φορολογούνται μόνο από το ΦΠΑ ανάλογα με τον χαρακτήρα κάθε συνεταιρισμού (εστίασης, εκπαίδευσης, παραγωγής κλπ). Η παραπάνω φοροαπαλλαγή κάνει τις ΚοινΣεπ αρκετά δημοφιλείς και έτσι εν μέσω αρκετών οικονομικών δυσκολιών, δεν είναι λίγοι αυτοί που πλέον προσανατολίζονται στην δημιουργία τέτοιων αστικών συνεταιρισμών.

Δύο ταχύτητες σε ένα όχημα

Το καπιταλιστικό σύστημα φαίνεται πως μέσω του αλληλέγγυου εμπορίου, καθώς και της κοινωνικής οικονομίας, δημιούργησε εφεδρείες ώστε η μηχανή να συνεχί-

την βούλα του κράτους, μέσα από νομοθετήματα και υπουργικές αποφάσεις. Μην ξεχνάμε ότι είναι αναγνωρισμένα από την ευρωπαϊκή ένωση, αλλά και από άλλους παγκόσμιους οργανισμούς, ως εναλλακτικοί τρόποι για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και του εμπορίου.

Στο σημείο αυτό είναι αναγκαίο να ξεκαθαριστεί, ότι δεν υπάρχει απολύτως καμία διάθεση επίκρισης, της επιλογής του συγκεκριμένου τρόπου εργασίας από πολλούς. Η κριτική γίνεται πάνω στην τάση που κυριαρχεί, όπου όλα αυτά τα συνεργατικά-εναλλακτικά μαγαζιά να αυτοπροσδιορίζονται ως κάτι το επαναστατικά διαφορετικό, μόνο και μόνο γιατί χρησιμοποιούν εναλλακτικούς τρόπους εμπορίου και φορολόγησης, που τους τα παρέχει το ίδιο το κράτος. Και εν τέλει μην ξεχνάμε, ότι όλοι αυτοί που βρήκαν μια οικονομική διέξοδο μέσω τέτοιων εναλλακτικών εγχειρημάτων, ουσιαστικά παίζουν με τα εργαλεία που τους δίνει το κράτος και μέσω του κεφαλαιοκρατικού συστήματος, με το χρήμα, το εμπόριο, την φορολόγηση και την γραφειοκρατία, που είναι υπεύθυνα για τα δεινά των ανθρώπων σε ολόκληρο τον κόσμο.

Πώς γίνεται, λοιπόν, να διατυμπανίζεται ότι τα εγχειρήματα αυτά είναι «όχημα για την μετάβαση σε μια κοινωνία που απορρίπτει το καπιταλιστικό αξιακό σύστημα» [αντιγραφή από το κάλεσμα του 3ου Εναλλακτικού φεστιβάλ Αλληλέγγυας και Συνεργατικής Οικονομίας που πραγματοποιήθηκε στις 10-12 Οκτώβρη 2014 με τίτλο «Ένας Άλλος Κόσμος Είναι Υπαρκτός»], όταν το ίδιο το κεφαλαιοκρατικό σύστημα ενέταξε το συγκεκριμένο μοντέλο στους κόλπους του για να μπορέσει να συνεχίζει να εισπράττει; Πώς θα καταστραφεί το ίδιο το σύστημα όταν παίζεις με τους όρους του σε ένα παιχνίδι που το ίδιο δημιούργησε; Το κράτος συνεχίζει να εισπράττει ακόμα και από τέτοιου είδους εγχειρήματα, μέσω του ΦΠΑ της διακίνησης των προϊόντων, μέσω των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων κλπ. Είναι πανταχού παρών και συνεχίζει να α-



στραφούν στο **plan b** με ευνοϊκότερους όρους. Το πώς μπορεί κανείς να επιβιώσει σε αυτό τον κόσμο, είναι δικιά του επιλογή με ανάλογο τίμημα κάθε φορά, αλλά το να πλασάρονται ως επαναστατικά μοντέλα, εφεδρείες του κράτους και του καπιταλισμού είναι τουλάχιστον αφελές. Η δημιουργία «επαναστατικών» μαγαζιών δεν επιταχύνει καμία επαναστατική διαδικασία, κάθε άλλο, αποδιοργανώνει και θολώνει τα νερά. Όσες προκηρύξεις και αν μοιράζονται σε τέτοιου είδους μαγαζιά, όσες κοινωνικές-πολιτικές αφίσες και αν κρεμαστούν στους τοίχους τους και όσο καφέ από τα βουνά των Ζαπατίστας και αν πιει

στοτε τοπικό δίκτυο εναλλακτικού νομίσματος. Η διαδικασία πίστωσης ή ανταλλαγής διαφέρει από τόπο σε τόπο, αλλά η λογική είναι πάνω κάτω η ίδια. Στην ίδια λογική κινούνται και οι «Τράπεζες Χρόνου» όπου για παράδειγμα η μία ώρα προσφοράς κάποιας υπηρεσίας, καταγράφεται σε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα, οπότε αυτός που πρόσφερε την υπηρεσία του προσθέτει μια ώρα στον λογαριασμό του και αυτός που την δέχτηκε χάνει μια ώρα από τον δικό του λογαριασμό. Η επανάκτηση αυτής της χαμένης ώρας γίνεται μόνο με προσφορά υπηρεσίας. Τέτοιες τράπεζες λειτουργούν ως ανεξάρτητες στην Αθήνα, στα Εξάρχεια, αλλά και σε

κή Επιχείρηση» ή αλλιώς **ΚοινΣεπ.** Πρόκειται για αστικό συνεταιρισμό, ο οποίος μπορεί να λειτουργήσει μετά από αρκετά απλές διαδικασίες. Η ίδρυση τέτοιων συνεταιρισμών γίνεται απλά συμπληρώνοντας κάποιες αιτήσεις που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του υπουργείου εργασίας. Οι συγκεκριμένοι αστικοί συνεταιρισμοί μπορούν να λειτουργήσουν στον τομέα της ένταξης ευπαθών ομάδων, στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας και στον παραγωγικό τομέα. Με λίγα λόγια, από κέντρα όπου θα απασχολούνται άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες, από παιδικούς σταθμούς και κέντρα δημιουργικής απασχόλησης, μέχρι καφετέριες, εστιατόρια και παντοπωλεία. Το σημαντικό είναι ότι αυτά τα συνεταιριστικά εγχειρήματα είναι απαλλαγμένα από εισφορές στο ΤΕΒΕ και φορολογούνται μόνο από το ΦΠΑ ανάλογα με τον χαρακτήρα κάθε συνεταιρισμού (εστίασης, εκπαίδευσης, παραγωγής κλπ). Η παραπάνω φοροαπαλλαγή κάνει τις ΚοινΣεπ αρκετά δημοφιλείς και έτσι εν μέσω αρκετών οικονομικών δυσκολιών, δεν είναι λίγοι αυτοί που πλέον προσανατολίζονται στην δημιουργία τέτοιων αστικών συνεταιρισμών.

Δύο ταχύτητες σε ένα όχημα

Το καπιταλιστικό σύστημα φαίνεται πως μέσω του αλληλέγγυου εμπορίου, καθώς και της κοινωνικής οικονομίας, δημιούργησε εφεδρείες ώστε η μηχανή να συνεχίζει να κινείται. Με αυτό τον τρόπο η εξουσία κερδίζει χρόνο για ανασύνταξη και ανασχεδιασμό και συγχρόνως επιτυγχάνεται η λειτουργία μιας εξαίσιας βαλβίδας κοινωνικής αποσυμπίεσης και εκτόνωσης. Τα παραπάνω φαίνεται πως δεν είναι προφανή για αρκετά από αυτά τα συνεταιριστικά εγχειρήματα, που μάλιστα μέσα από το αλληλέγγυο εμπόριο και τις φορολογικές ελαφρύνσεις της κοινωνικής οικονομίας διατυμπανίζουν ότι βρέθηκε ο τρόπος να καταρρακωθεί το καπιταλιστικό σύστημα. Με ποιό τρόπο όμως και με ποιά εργαλεία; Μην ξεχνάμε ότι όλα αυτά τα συνεταιριστικά εγχειρήματα υπάρχουν με προσδιορίζονται ως κάτι το επαναστατικά διαφορετικό, μόνο και μόνο γιατί χρησιμοποιούν εναλλακτικούς τρόπους εμπορίου και φορολόγησης, που τους τα παρέχει το ίδιο το κράτος. Και εν τέλει μην ξεχνάμε, ότι όλοι αυτοί που βρήκαν μια οικονομική διέξοδο μέσω τέτοιων εναλλακτικών εγχειρημάτων, ουσιαστικά παίζουν με τα εργαλεία που τους δίνει το κράτος και μέσω του κεφαλαιοκρατικού συστήματος, με το χρήμα, το εμπόριο, την φορολόγηση και την γραφειοκρατία, που είναι υπεύθυνα για τα δεινά των ανθρώπων σε ολόκληρο τον κόσμο.

Πώς γίνεται, λοιπόν, να διατυμπανίζεται ότι τα εγχειρήματα αυτά είναι «όχημα για την μετάβαση σε μια κοινωνία που απορρίπτει το καπιταλιστικό αξιακό σύστημα» [αντιγραφή από το κάλεσμα του 3ου Εναλλακτικού φεστιβάλ Αλληλέγγυας και Συνεργατικής Οικονομίας που πραγματοποιήθηκε στις 10-12 Οκτώβρη 2014 με τίτλο «Ενας Άλλος Κόσμος Είναι Υπαρκτός»], όταν το ίδιο το κεφαλαιοκρατικό σύστημα ενέταξε το συγκεκριμένο μοντέλο στους κόλπους του για να μπορέσει να συνεχίζει να εισπράττει; Πώς θα καταστραφεί το ίδιο το σύστημα όταν παίζεις με τους όρους του σε ένα παιχνίδι που το ίδιο δημιούργησε; Το κράτος συνεχίζει να εισπράττει ακόμα και από τέτοιου είδους εγχειρήματα, μέσω του ΦΠΑ της διακίνησης των προϊόντων, μέσω των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων κλπ. Είναι πανταχού παρών και συνεχίζει να απαιτεί υποτέλεια. **Έτσι, λοιπόν, σε μια περίοδο που το σύστημα ανασυντάσσεται, εμφανίστηκαν οι εφεδρείες του, που ο βασικός σκοπός τους είναι να συνεχιστεί η κίνηση του χρήματος, να συνεχιστεί η είσπραξη, να κινηθεί το εμπόριο και να κοπάσουν οι ανεξέλεγκτες αντιδράσεις, μέχρι να ολοκληρωθεί η πορεία ανασύνταξης.**

Έτσι, λοιπόν, σε όσους επιθυμούν και μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά, μπορούν να συνεχίζουν με το πατροπαράδοτο **plan a** πληρώνοντας όλες τις φορολογικές εισφορές και σε όσους αδυνατούν να ανταπεξέλθουν, μπορούν να





στραφούν στο **plan b** με ευνοϊκότερους όρους. Το πώς μπορεί κανείς να επιβιώσει σε αυτό τον κόσμο, είναι δικιά του επιλογή με ανάλογο τίμημα κάθε φορά, αλλά το να πλασάρονται ως επαναστατικά μοντέλα, εφεδρείες του κράτους και του καπιταλισμού είναι τουλάχιστον αφελές. Η δημιουργία «επαναστατικών» μαγαζιών δεν επιταχύνει καμία επαναστατική διαδικασία, κάθε άλλο, αποδιοργανώνει και θολώνει τα νερά. Όσες προκηρύξεις και αν μοιράζονται σε τέτοιου είδους μαγαζιά, όσες κοινωνικές-πολιτικές αφίσες και αν κρεμαστούν στους τοίχους τους και όσο καφέ από τα βουνά των Ζαπατίστας και αν πιει κάποιος, επαναστάτης και κοινωνικός αγωνιστής δεν γίνεται. Η είσοδος σε τέτοιους εναλλακτικούς χώρους δεν κάνει κανέναν επαναστάτη, όπως το ίδιο και η δημιουργία τέτοιων χώρων δεν εντάσσεται σε καμία επαναστατική διαδικασία, παρά μόνο στην διαδικασία της επιβίωσης και του βιοπορισμού που είναι θεμιτό και αποδεκτό.

Εναλλακτικά Νομίσματα

Εκεί όπου νομίζαμε ότι τα είχαμε δει όλα να' σου και το εναλλακτικό νόμισμα. Βέβαια τούτη η ιστορία δεν είναι καινούργια, είχε πρωτοεμφανιστεί στην Ευρώπη την περίοδο του μεσοπολέμου. Συγκεκριμένα, το 1932 στην Αυστριακή πόλη Worgl, ο δήμαρχος έκδιδε ένα τοπικό ομόλογο και ο καθένας πληρώνονταν με αυτό.

Τέτοια σχετικά πρόσφατα εγχειρήματα εναλλακτικών νομισμάτων εμφανίστηκαν στοτε τοπικό δίκτυο εναλλακτικού νομίσματος. Η διαδικασία πίστωσης ή ανταλλαγής διαφέρει από τόπο σε τόπο, αλλά η λογική είναι πάνω κάτω η ίδια. Στην ίδια λογική κινούνται και οι «Τράπεζες Χρόνου» όπου για παράδειγμα η μία ώρα προσφοράς κάποιας υπηρεσίας, καταγράφεται σε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα, οπότε αυτός που πρόσφερε την υπηρεσία του προσθέτει μια ώρα στον λογαριασμό του και αυτός που την δέχτηκε χάνει μια ώρα από τον δικό του λογαριασμό. Η επανάκτηση αυτής της χαμένης ώρας γίνεται μόνο με προσφορά υπηρεσίας. Τέτοιες τράπεζες λειτουργούν ως ανεξάρτητες στην Αθήνα, στα Εξάρχεια, αλλά και με την αρωγή των δήμων όπως της Λάρισας, του Διονύσου, του Μαραθώνα, του Ωρωπού κ.α.

Η ανιδιοτελής προσφορά προϊόντων ή υπηρεσιών πιστεύουμε ότι είναι αναγκαία για να μπορέσουμε να πούμε ότι αυτός ο κόσμος είναι έτοιμος να αλλάξει, αποτινάσσοντας κάθε εξουσία από πάνω του. Στις παραπάνω περιπτώσεις η λέξη ανιδιοτέλεια είναι εκκωφαντικά απούσα, όπως και η διάθεση απεγκλωβισμού του ανθρώπου από όλα τα απόβλητα που δημιούργησε η εξουσία. Το χρήμα συνεχίζει να είναι παρόν, άσχετα εάν άλλαξε όνομα ή έγινε εναλλακτικό. Τα αγαθά παραμένουν προϊόντα, έτοιμα προς διάθεση με ανταλλαγή χρημάτων (εναλλακτικά ή μη) ή με άλλα προϊόντα και υπηρεσίες. Η γραφειοκρατία είναι παρούσα, καθώς αυτός που πρόσφερε πρέπει να το αναφέρει

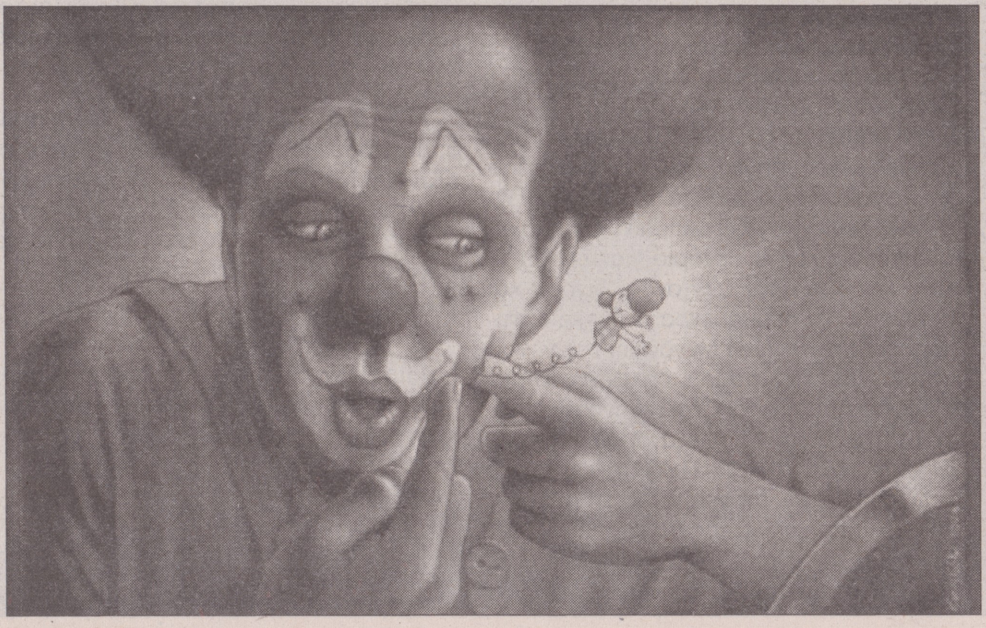
κτήρα κάθε συνεταιρισμού (εστίασης, εκπαίδευσης, παραγωγής κλπ). Η παραπάνω φοροαπαλλαγή κάνει τις ΚοινΣεπ αρκετά δημοφιλείς και έτσι εν μέσω αρκετών οικονομικών δυσκολιών, δεν είναι λίγοι αυτοί που πλέον προσανατολίζονται στην δημιουργία τέτοιων αστικών συνεταιρισμών.

Δύο ταχύτητες σε ένα όχημα

Το καπιταλιστικό σύστημα φαίνεται πως μέσω του αλληλέγγυου εμπορίου, καθώς και της κοινωνικής οικονομίας, δημιούργησε εφεδρείες ώστε η μηχανή να συνεχίζει να κινείται. Με αυτό τον τρόπο η εξουσία κερδίζει χρόνο για ανασύνταξη και ανασχεδιασμό και συγχρόνως επιτυγχάνεται η λειτουργία μιας εξαίσιας βαλβίδας κοινωνικής αποσυμπίεσης και εκτόνωσης. Τα παραπάνω φαίνεται πως δεν είναι προφανή για αρκετά από αυτά τα συνεταιριστικά εγχειρήματα, που μάλιστα μέσα από το αλληλέγγυο εμπόριο και τις φορολογικές ελαφρύνσεις της κοινωνικής οικονομίας διατυμπανίζουν ότι βρέθηκε ο τρόπος να καταρρακωθεί το καπιταλιστικό σύστημα. Με ποιό τρόπο όμως και με ποιά εργαλεία; Μην ξεχνάμε ότι όλα αυτά τα συνεταιριστικά εγχειρήματα υπάρχουν με

ποιήθηκε στις 10-12 Οκτώβρη 2014 με τίτλο «Ενας Άλλος Κόσμος Είναι Υπαρκτός»], όταν το ίδιο το κεφαλαιοκρατικό σύστημα ενέταξε το συγκεκριμένο μοντέλο στους κόλπους του για να μπορέσει να συνεχίζει να εισπράττει; Πώς θα καταστραφεί το ίδιο το σύστημα όταν παίζεις με τους όρους του σε ένα παιχνίδι που το ίδιο δημιούργησε; Το κράτος συνεχίζει να εισπράττει ακόμα και από τέτοιου είδους εγχειρήματα, μέσω του ΦΠΑ της διακίνησης των προϊόντων, μέσω των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων κλπ. Είναι πανταχού παρών και συνεχίζει να απαιτεί υποτέλεια. **Έτσι, λοιπόν, σε μια περίοδο που το σύστημα ανασυντάσσεται, εμφανίστηκαν οι εφεδρείες του, που ο βασικός σκοπός τους είναι να συνεχιστεί η κίνηση του χρήματος, να συνεχιστεί η είσπραξη, να κινηθεί το εμπόριο και να κοπάσουν οι ανεξέλεγκτες αντιδράσεις, μέχρι να ολοκληρωθεί η πορεία ανασύνταξης.**

Έτσι, λοιπόν, σε όσους επιθυμούν και μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά, μπορούν να συνεχίζουν με το πατροπαράδοτο **plan a** πληρώνοντας όλες τις φορολογικές εισφορές και σε όσους αδυνατούν να ανταπεξέλθουν, μπορούν να



ρους. Το πώς μπορεί κανείς να επιβιώσει σε αυτό τον κόσμο, είναι δικιά του επιλογή με ανάλογο τίμημα κάθε φορά, αλλά το να πλασάρονται ως επαναστατικά μοντέλα, εφεδρείες του κράτους και του καπιταλισμού είναι τουλάχιστον αφελές. Η δημιουργία «επαναστατικών» μαγαζιών δεν επιταχύνει καμία επαναστατική διαδικασία, κάθε άλλο, αποδιοργανώνει και θολώνει τα νερά. Όσες προκηρύξεις και αν μοιράζονται σε τέτοιου είδους μαγαζιά, όσες κοινωνικές-πολιτικές αφίσες και αν κρεμαστούν στους τοίχους τους και όσο καφέ από τα βουνά των Ζαπατίστας και αν πιει κάποιος, επαναστάτης και κοινωνικός αγωνιστής δεν γίνεται. Η είσοδος σε τέτοιους εναλλακτικούς χώρους δεν κάνει κανέναν επαναστάτη, όπως το ίδιο και η δημιουργία τέτοιων χώρων δεν εντάσσεται σε καμία επαναστατική διαδικασία, παρά μόνο στην διαδικασία της επιβίωσης και του βιοπορισμού που είναι θεμιτό και αποδεκτό.

Εναλλακτικά Νομίσματα

Εκεί όπου νομίζαμε ότι τα είχαμε δει όλα να' σου και το εναλλακτικό νόμισμα. Βέβαια τούτη η ιστορία δεν είναι καινούργια, είχε πρωτοεμφανιστεί στην Ευρώπη την περίοδο του μεσοπολέμου. Συγκεκριμένα, το 1932 στην Αυστριακή πόλη Worgl, ο δήμαρχος έκδιδε ένα τοπικό ομόλογο και ο καθένας πληρώνονταν με αυτό.

Τέτοια σχετικά πρόσφατα εγχειρήματα εναλλακτικών νομισμάτων εμφανίστηκαν στον χώρο της Αργεντινής μετά την πτώχευση, αλλά και στις μέρες μας σε διάφορους χώρους όπως της Ιταλίας, του Καναδά, των ΗΠΑ, της Αυστραλίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας κ.α. Στον ελλαδικό χώρο υπάρχουν δεκάδες τέτοια εγχειρήματα. Η Πάτρα έχει τον «Οβολό», η Αθήνα το «Φασούλι», ο Βόλος την Τοπική Εναλλακτική Μονάδα «ΤΕΜ», η Κρήτη το «Καερέτι» και άλλα πολλά ακόμα. Τα τοπικά εναλλακτικά νομίσματα λειτουργούν παράλληλα με το νόμισμα του ευρώ και ουσιαστικά αποτελούν κάτι σαν κουπόνια εκπτώσεως ή ανταλλαγής υπηρεσιών σε εμπόρους που είναι ενταγμένοι στο εκά-

ματος. Η διαδικασία πίστωσης ή ανταλλαγής διαφέρει από τόπο σε τόπο, αλλά η λογική είναι πάνω κάτω η ίδια. Στην ίδια λογική κινούνται και οι «Τράπεζες Χρόνου» όπου για παράδειγμα η μία ώρα προσφοράς κάποιας υπηρεσίας, καταγράφεται σε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα, οπότε αυτός που πρόσφερε την υπηρεσία του προσθέτει μια ώρα στον λογαριασμό του και αυτός που την δέχτηκε χάνει μια ώρα από τον δικό του λογαριασμό. Η επανάκτηση αυτής της χαμένης ώρας γίνεται μόνο με προσφορά υπηρεσίας. Τέτοιες τράπεζες λειτουργούν ως ανεξάρτητες στην Αθήνα, στα Εξάρχεια, αλλά και με την αρωγή των δήμων όπως της Λάρισας, του Διονύσου, του Μαραθώνα, του Ωρωπού κ.α.

Η ανιδιοτελής προσφορά προϊόντων ή υπηρεσιών πιστεύουμε ότι είναι αναγκαία για να μπορέσουμε να πούμε ότι αυτός ο κόσμος είναι έτοιμος να αλλάξει, αποτινάσσοντας κάθε εξουσία από πάνω του. Στις παραπάνω περιπτώσεις η λέξη ανιδιοτέλεια είναι εκκωφαντικά απούσα, όπως και η διάθεση απεγκλωβισμού του ανθρώπου από όλα τα απόβλητα που δημιούργησε η εξουσία. Το χρήμα συνεχίζει να είναι παρόν, άσχετα εάν άλλαξε όνομα ή έγινε εναλλακτικό. Τα αγαθά παραμένουν προϊόντα, έτοιμα προς διάθεση με ανταλλαγή χρημάτων (εναλλακτικά ή μη) ή με άλλα προϊόντα και υπηρεσίες. Η γραφειοκρατία είναι παρούσα, καθώς αυτός που πρόσφερε πρέπει να το αναφέρει στον συντονιστή της πλατφόρμας του δικτύου για να πάρει το bonus της προσφοράς του. Δηλαδή, όταν πουλήσεις ένα αντικείμενο ή μια υπηρεσία και αφού πληρωθείς πηγαίνεις να καταθέσεις τα χρήματα στην τράπεζα ώστε να μπορείς μετέπειτα με αυτά να αγοράσεις κάτι άλλο. Η εμπορική λογική παραμένει σταθερή, μόνο που έχει αλλάξει όνομα και έγινε ανταλλαγή.

Καθιερωμένα-Εναλλακτικά, Ίδια Είναι Τα Αφεντικά

Τόσο είναι το εύρος του λεγόμενου εναλλακτισμού όπου χωράει πολλούς στην α-

Αμφίπολη: Αρχαιολογία και Εξουσία

Όταν τον περασμένο Αύγουστο πληροφορηθήκαμε την επίσκεψη του πρωθυπουργού στον αρχαιολογικό χώρο της Αμφίπολης, φάνηκε μια διαφορετική προσέγγιση της διαχειριστικής εξουσίας πάνω σε ζητήματα που άπτονται της αρχαιολογίας. Και αυτό, διότι στον ελλαδικό χώρο μέχρι σήμερα, οι ανασκαφές δεν είχαν αρκετή δημοσιότητα με πρωτοσέλιδα, καθημερινές αναφορές στις εφημερίδες, στους ιστοτόπους και στα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων. Με το πέρας των ανασκαφών ξεκινούσε το «εθνικό αφήγημα» και το «μεγαλειώδες των ελλήνων». Στην παρούσα ανασκαφή ταιριάζει, πιστεύουμε, η παροιμία «ακόμη δεν τον είδαμε, Γιάννη (Αλέκο!) τον εβγάλαμε». Δεν εννοούμε ασφαλώς ότι σε προγενέστερες ανασκαφές δεν υπήρξε δημοσιότητα, αλλά ότι στην παρούσα η ένταση της δημοσιότητας και η επίσκεψη του πρωθυπουργού σηματοδοτεί την έναρξη μιας διαφορετικής επικοινωνιακής διαχείρισης τέτοιων γεγονότων. Διότι, ακόμα και στην Ελλάδα, όπου η αρχαιολογία είναι μια κατεξοχήν εθνική επιστήμη, συμβάλλοντας καθοριστικά στη συγκρότηση του εθνικού φαντασιακού, κάτι τέτοιο είναι σχετικά σπάνιο. Και είναι μια εμφανέστατη επιλογή της εξουσίας ώστε να προσθέτει με κάθε τρόπο κεφάλαια ανύψωσης του «εθνικού ιδεώδους», αφού στην Αμφίπολη οι ανασκαφές και τα ευρήματα δεν είναι πρόσφατα, αλλά χρονολογούνται μερικές δεκαετίες πριν. Όπως μας πληροφορεί η κόρη του καθηγητή Λαζαρίδη, σε επιστολή της που δημοσιεύθηκε στον τύπο, από τη δεκαετία του '50 πραγματοποιούσε ανασκαφές στην Αμφίπολη, οι οποίες συνεχίστηκαν και τις επόμενες δεκαετίες με σημαντικά ευρήματα. Προφανώς, το όψιμο ενδιαφέρον της πολιτικής εξουσίας για την ανασκαφή δεν έχει να κάνει μόνο με την ανακάλυψη νέων ευρημάτων, αλλά και με την εκμετάλλευση της παρούσας ανασκαφής ποικιλοτρόπως: Εμπορικά, τουριστικά, εθνο-ανυψωτικά... Φυσικά, κολαούζοι στο εθνικό αφήγημα αρκετοί και μη εξαιρετέοι. Από τη μια, ο Σαράντος Καργάκος δηλώνει πεπεισμένος ότι ο τάφος της Αμφίπολης φιλοξενεί τον Μέγα Αλέξανδρο, ενώ ο Άνθιμος, μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, δεν ενδιαφέρεται για τα πρόσωπα, αφού «όποιος κι αν είναι θαμμένος στην Αμφίπολη, είναι Έλληνας», προφανώς



ως έργο των μεγάλων και τρανών ελλήνων και ας είναι ακόμη και ενετικής προέλευσης. Η ελληνική αρχαιολατρεία διαρθρώθηκε ως ένας μηχανισμός κατασκευής της εθνικής ταυτότητας και στην περίπτωση της Μακεδονίας (Βεργίνα και Αμφίπολη) παίζει εξ ίσου σημαντικό ρόλο λόγω του θέματος του «μακεδονικού», το οποίο στις αρχές της δεκαετίας του '90 αποτέλεσε την κορωνίδα της εθνικιστικής έξαρσης στον ελλαδικό χώρο και την ευκαιρία για επανεμφάνιση ακροδεξιών και νεοναζί. Βασικός συντελεστής του σήριαλ «μακεδονικό» ήταν ο τότε υπουργός εξωτερικών της ελλάδας Α. Σαμαράς, που μετά από 20 χρόνια (και βάλε) υποδύθηκε τον αρχαιολόγο στην ανασκαφή της Αμφίπολης. Το 1977, ήταν η Βεργίνα που βρέθηκε στο επίκεντρο της δημοσιότητας για να εμπεδωθεί και να διατρανωθεί η «ελληνικότητα» της Μακεδονίας με τον Φίλιππο Β΄. Όμως αρκετοί αρχαιολόγοι και ιστορι-

λογικό εθνικό φαντασιακό και την τουριστική δουλικότητα των ελλήνων υπηκόων.

Οι σχέσεις εξουσιαστών και αρχαιολογίας δεν είναι ούτε πρωτόγνωρες, ούτε ασήμαντες. Ορισμένοι ίσως έχουν δει τη φωτογραφία του Μουσολίνι με έναν κασμά στο χέρι στη στέγη ενός σπιτιού στη Ρώμη το 1932, στα πλαίσια των έργων ανάδειξης της αρχαίας Ρώμης. Είναι η οπτική εκείνη της εξουσίας που δεν αρκείται μονάχα να κόβει την κορδέλα των εγκαινίων μέσω των αντιπροσώπων της, αλλά να εμφανίζεται ως η ίδια ενεργούσα και δρώσα από το στάδιο των εργασιών. Ο εναγκαλισμός μιας εν εξελίξει ανασκαφής από τον ίδιο τον πρωθυπουργό είναι ασφαλώς καινοφανής, όπως και ο επικοινωνιακός θόρυβος που ξέσπασε. Ανεξάρτητα από τα ευρήματα και τα τελικά αποτελέσματα της ανασκαφής, η περίπτωση της Αμφίπολης συγκροτεί ένα νέο μοντέλο ανασκαφικής έρευνας και δια-

το, διότι στον ελλαδικό χώρο μέχρι σήμερα, οι ανασκαφές δεν είχαν αρκετή δημοσιότητα με πρωτοσέλιδα, καθημερινές αναφορές στις εφημερίδες, στους ιστοτόπους και στα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων. Με το πέρας των ανασκαφών ξεκινούσε το «εθνικό αφήγημα» και το «μεγαλειώδες των ελλήνων». Στην παρούσα ανασκαφή ταιριάζει, πιστεύουμε, η παροιμία «ακόμη δεν τον είδαμε, Γιάννη (Αλέκο!) τον εβγάλαμε». Δεν εννοούμε ασφαλώς ότι σε προγενέστερες ανασκαφές δεν υπήρξε δημοσιότητα, αλλά ότι στην παρούσα η ένταση της δημοσιότητας και η επίσκεψη του πρωθυπουργού σηματοδοτεί την έναρξη μιας διαφορετικής επικοινωνιακής διαχείρισης τέτοιων γεγονότων. Διότι, ακόμα και στην Ελλάδα, όπου η αρχαιολογία είναι μια κατεξοχήν εθνική επιστήμη, συμβάλλοντας καθοριστικά στη συγκρότηση του εθνικού φαντασιακού, κάτι τέτοιο είναι σχετικά σπάνιο. Και είναι μια εμφανέστατη επιλογή της εξουσίας ώστε να προσθέτει με κάθε τρόπο κεφάλαια ανύψωσης του «εθνικού ιδεώδους», αφού στην Αμφίπολη οι ανασκαφές και τα ευρήματα δεν είναι πρόσφατα, αλλά χρονολογούνται μερικές δεκαετίες πριν. Όπως μας πληροφορεί η κόρη του καθηγητή Λαζαρίδη, σε επιστολή της που δημοσιεύθηκε στον τύπο, από τη δεκαετία του '50 πραγματοποιούσε ανασκαφές στην Αμφίπολη, οι οποίες συνεχίστηκαν και τις επόμενες δεκαετίες με σημαντικά ευρήματα. Προφανώς, το όψιμο ενδιαφέρον της πολιτικής εξουσίας για την ανασκαφή δεν έχει να κάνει μόνο με την ανακάλυψη νέων ευρημάτων, αλλά και με την εκμετάλλευση της παρούσας ανασκαφής ποικιλοτρόπως: Εμπορικά, τουριστικά, εθνο-ανυψωτικά... Φυσικά, κολαούζοι στο εθνικό αφήγημα αρκετοί και μη εξαιρετέοι. Από τη μια, ο Σαράντος Καργάκος δηλώνει πεπεισμένος ότι ο τάφος της Αμφίπολης φιλοξενεί τον Μέγα Αλέξανδρο, ενώ ο Άνθιμος, μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, δεν ενδιαφέρεται για τα πρόσωπα, αφού «όποιος κι αν είναι θαμμένος στην Αμφίπολη, είναι Έλληνας», προφανώς η μάχη της Χαιρώνειας δεν έγινε μεταξύ μακεδόνων και ελλήνων!

Η ελλάδα, όπως και πολλές άλλες χώρες της Μεσογείου, διαθέτει τα ιστορικά εκείνα σημεία που φανερώνουν την παρουσία ανθρώπων πριν από χιλιάδες χρόνια. Έτσι η ιταλία, η τουρκία, η κύπρος, η αίγυπτος κ.ά. χρησιμοποιούν τα μνημεία αυτά κυρίως για τουριστικούς και εθνικούς λόγους. Φαινόμενα που σχετίζονται, αφ' ενός, με τις πολιτικές διαστάσεις της Αρχαιολογίας και, αφ' ετέρου, με βαθιά εδραιωμένες αντιλήψεις για το παρελθόν, τους «προγόνους», τη γη και το έδαφος. Στην ελλάδα οι ανακαλύψεις-εξερευνήσεις μνημείων που έρχονται από τους προϊστορικούς έως τους ρωμαϊκούς χρόνους έχουν έναν κοινό παρανομαστή, την εθνική αφήγηση. Έτσι, βλέπουμε όλα τα μνημεία να εμφανίζονται ή να αιωρούνται



ως έργο των μεγάλων και τρανών ελλήνων και ας είναι ακόμη και ενετικής προέλευσης. Η ελληνική αρχαιολατρεία διαρθρώθηκε ως ένας μηχανισμός κατασκευής της εθνικής ταυτότητας και στην περίπτωση της Μακεδονίας (Βεργίνα και Αμφίπολη) παίζει εξ ίσου σημαντικό ρόλο λόγω του θέματος του «μακεδονικού», το οποίο στις αρχές της δεκαετίας του '90 αποτέλεσε την κορωνίδα της εθνικιστικής έξαρσης στον ελλαδικό χώρο και την ευκαιρία για επανεμφάνιση ακροδεξιών και νεοναζί. Βασικός συντελεστής του σήριαλ «μακεδονικό» ήταν ο τότε υπουργός εξωτερικών της ελλάδας Α. Σαμαράς, που μετά από 20 χρόνια (και βάλε) υποδύθηκε τον αρχαιολόγο στην ανασκαφή της Αμφίπολης. Το 1977, ήταν η Βεργίνα που βρέθηκε στο επίκεντρο της δημοσιότητας για να εμπεδωθεί και να διατρανωθεί η «ελληνικότητα» της Μακεδονίας με τον Φίλιππο Β΄. Όμως αρκετοί αρχαιολόγοι και ιστορικοί έχουν αμφισβητήσει τόσο τον τάφο του Φιλίππου Β΄ στην Βεργίνα όσο και το ότι δεν συσχετίζουν την μακεδονική πρωτεύουσα Αιγές με τη σημερινή Βεργίνα. Οι αμφισβητήσεις αυτές δεν τυγχάνουν προβολής, αφού το εθνικό συμφέρον επιτάσσει την ελληνικότητα των ευρημάτων. Όταν στην περίπτωση της Αμφίπολης εκφράστηκαν οι πρώτες αμφισβητήσεις για το εύρος και το μέγεθος της αξίας των ευρημάτων και την πιθανότητα ο τάφος να είναι ρωμαϊκός, ήρθε η επίσημη καταγγελία της προϊσταμένης των ανασκαφών, Κατερίνας Περιστέρη, πως αυτοί οι επιστήμονες «εξυπηρετούν άλλα συμφέροντα». Αποδεχόμενη έτσι εμμέσως τα «δικά της συμφέροντα»... Την γραμμή αυτή ασφαλώς υιοθέτησαν και πολλά ειδησεογραφικά sites και μπλογκ, τα οποία με αρκετό «κιτρινισμό» προσπαθούσαν να δημιουργήσουν και να εξυψώσουν το συλλογικό εθνικό φαντασιακό και την τουριστική δουλικότητα των ελλήνων υπηκόων.

Οι σχέσεις εξουσιαστών και αρχαιολογίας δεν είναι ούτε πρωτόγνωρες, ούτε ασήμαντες. Ορισμένοι ίσως έχουν δει τη φωτογραφία του Μουσολίνι με έναν κασμά στο χέρι στη στέγη ενός σπιτιού στη Ρώμη το 1932, στα πλαίσια των έργων ανάδειξης της αρχαίας Ρώμης. Είναι η οπτική εκείνη της εξουσίας που δεν αρκείται μονάχα να κόβει την κορδέλα των εγκαινίων μέσω των αντιπροσώπων της, αλλά να εμφανίζεται ως η ίδια ενεργούσα και δρώσα από το στάδιο των εργασιών. Ο εναγκαλισμός μιας εν εξελίξει ανασκαφής από τον ίδιο τον πρωθυπουργό είναι ασφαλώς καινοφανής, όπως και ο επικοινωνιακός θόρυβος που ξέσπασε. Ανεξάρτητα από τα ευρήματα και τα τελικά αποτελέσματα της ανασκαφής, η περίπτωση της Αμφίπολης συγκροτεί ένα νέο μοντέλο ανασκαφικής έρευνας και διαχείρισης μνημείων. Όπου οι προκαταρκτικές εργασίες και τα πιθανά ενδεχόμενα γίνονται θέσφατα, «ενώ η «αξία» του ευρήματος καθορίζεται από τη δυνατότητά του να συνδεθεί με μια αφήγηση ένδοξου εθνικού παρελθόντος, επώνυμων προσώπων ή εντυπωσιακού πλούτου», ενώ και οι χρόνοι ανασκαφικής έρευνας προσαρμόζονται στην εξυπηρέτηση συγκυριακών επιδιώξεων της εξουσίας.

Όπως θα δούμε και παρακάτω, αυτή η προνομιακή σχέση της εξουσίας με την αρχαιότητα συνδέεται ποικιλοτρόπως. Πέρα από την συλλογική προγονολατρεία –που συχνά πυκνά είτε αντιφάσκει, είτε βρίσκεται σε αμηχανία, όταν για παράδειγμα πάνω σε αρχαία κλασσικά μνημεία έχουν χτιστεί χριστιανικές βυζαντινές εκκλησίες– την

συνέχεια στη σελίδα 6

γκαλιά του. Το ζήτημα είναι ποιος είναι ο στόχος. Εάν ο στόχος είναι η διατήρηση της εξουσίας και του κράτους, τότε γύρω από μια ιδέα ή πρακτική θα σπεύσουν διά-

στην κατοχή του που δραστηριοποιούνται στον τομέα του ίντερνετ, σε συστήματα πληροφορικής, καθώς και σε δορυφορικά συστήματα. Πρόσφατα είχε συλληφθεί

συνεχίσει να λαδώνει τις μηχανές του. Η κεφαλαιοκρατία, στο σημείο που βρίσκεται, χρειάζεται το εναλλακτικό της χρήμα. **Κοινώς, όπως είχε δηλώσει και ένας από**

ρήματα του εναλλακτισμού, θα μπορούσαν να παρομοιαστούν μόνο με κάποιες ψυχοτρόπες ουσίες που κάνουν τον σκυφτό-φοβισμένο να νομίζει ότι είναι λιοντά-

σε επιστολή της που δημοσιεύθηκε στον τύπο, από τη δεκαετία του '50 πραγματοποιούσε ανασκαφές στην Αμφίπολη, οι οποίες συνεχίστηκαν και τις επόμενες δεκαετίες με σημαντικά ευρήματα. Προφανώς, το όψιμο ενδιαφέρον της πολιτικής εξουσίας για την ανασκαφή δεν έχει να κάνει μόνο με την ανακάλυψη νέων ευρημάτων, αλλά και με την εκμετάλλευση της παρούσας ανασκαφής ποικιλοτρόπως: Εμπορικά, τουριστικά, εθνο-ανυψωτικά... Φυσικά, κολαούζοι στο εθνικό αφήγημα αρκετοί και μη εξαιρετέοι. Από τη μια, ο Σαράντος Καργάκος δηλώνει πεπεισμένος ότι ο τάφος της Αμφίπολης φιλοξενεί τον Μέγα Αλέξανδρο, ενώ ο Άνθιμος, μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, δεν ενδιαφέρεται για τα πρόσωπα, αφού «όποιος κι αν είναι θαμμένος στην Αμφίπολη, είναι Έλληνας», προφανώς η μάχη της Χαιρώνειας δεν έγινε μεταξύ μακεδόνων και ελλήνων!

Η ελλάδα, όπως και πολλές άλλες χώρες της Μεσογείου, διαθέτει τα ιστορικά εκείνα σημεία που φανερώνουν την παρουσία ανθρώπων πριν από χιλιάδες χρόνια. Έτσι η ιταλία, η τουρκία, η κύπρος, η αίγυπτος κ.ά. χρησιμοποιούν τα μνημεία αυτά κυρίως για τουριστικούς και εθνικούς λόγους. Φαινόμενα που σχετίζονται, αφ' ενός, με τις πολιτικές διαστάσεις της Αρχαιολογίας και, αφ' ετέρου, με βαθιά εδραιωμένες αντιλήψεις για το παρελθόν, τους «προγόνους», τη γη και το έδαφος. Στην ελλάδα οι ανακαλύψεις-εξερευνήσεις μνημείων που έρχονται από τους προϊστορικούς έως τους ρωμαϊκούς χρόνους έχουν έναν κοινό παρανομαστή, την εθνική αφήγηση. Έτσι, βλέπουμε όλα τα μνημεία να εμφανίζονται ή να αιωρούνται α διαρθρώθηκε ως ένας μηχανισμός κατασκευής της εθνικής ταυτότητας και στην περίπτωση της Μακεδονίας (Βεργίνα και Αμφίπολη) παίζει εξ ίσου σημαντικό ρόλο λόγω του θέματος του «μακεδονικού», το οποίο στις αρχές της δεκαετίας του '90 αποτέλεσε την κορωνίδα της εθνικιστικής έξαρσης στον ελλαδικό χώρο και την ευκαιρία για επανεμφάνιση ακροδεξιών και νεοναζί. Βασικός συντελεστής του σήριαλ «μακεδονικό» ήταν ο τότε υπουργός εξωτερικών της ελλάδας Α. Σαμαράς, που μετά από 20 χρόνια (και βάλε) υποδύθηκε τον αρχαιολόγο στην ανασκαφή της Αμφίπολης. Το 1977, ήταν η Βεργίνα που βρέθηκε στο επίκεντρο της δημοσιότητας για να εμπεδωθεί και να διατρανωθεί η «ελληνικότητα» της Μακεδονίας με τον Φίλιππο Β΄. Όμως αρκετοί αρχαιολόγοι και ιστορικοί έχουν αμφισβητήσει τόσο τον τάφο του Φιλίππου Β΄ στην Βεργίνα όσο και το ότι δεν συσχετίζουν την μακεδονική πρωτεύουσα Αιγές με τη σημερινή Βεργίνα. Οι αμφισβητήσεις αυτές δεν τυγχάνουν προβολής, αφού το εθνικό συμφέρον επιτάσσει την ελληνικότητα των ευρημάτων. Όταν στην περίπτωση της Αμφίπολης εκφράστηκαν οι πρώτες αμφισβητήσεις για το εύρος και το μέγεθος της αξίας των ευρημάτων και την πιθανότητα ο τάφος να είναι ρωμαϊκός, ήρθε η επίσημη καταγγελία της προϊσταμένης των ανασκαφών, Κατερίνας Περιστέρη, πως αυτοί οι επιστήμονες «εξυπηρετούν άλλα συμφέροντα». Αποδεχόμενη έτσι εμμέσως τα «δικά της συμφέροντα»... Την γραμμή αυτή ασφαλώς υιοθέτησαν και πολλά ειδησεογραφικά sites και μπλογκ, τα οποία με αρκετό «κιτρινισμό» προσπαθούσαν να δημιουργήσουν και να εξυψώσουν το συλ-

Οι σχέσεις εξουσιαστών και αρχαιολογίας δεν είναι ούτε πρωτόγνωρες, ούτε ασήμαντες. Ορισμένοι ίσως έχουν δει τη φωτογραφία του Μουσολίνι με έναν κασμά στο χέρι στη στέγη ενός σπιτιού στη Ρώμη το 1932, στα πλαίσια των έργων ανάδειξης της αρχαίας Ρώμης. Είναι η οπτική εκείνη της εξουσίας που δεν αρκείται μονάχα να κόβει την κορδέλα των εγκαινίων μέσω των αντιπροσώπων της, αλλά να εμφανίζεται ως η ίδια ενεργούσα και δρούσα από το στάδιο των εργασιών. Ο εναγκαλισμός μιας εν εξελίξει ανασκαφής από τον ίδιο τον πρωθυπουργό είναι ασφαλώς καινοφανής, όπως και ο επικοινωνιακός θόρυβος που ξέσπασε. Ανεξάρτητα από τα ευρήματα και τα τελικά αποτελέσματα της ανασκαφής, η περίπτωση της Αμφίπολης συγκροτεί ένα νέο μοντέλο ανασκαφικής έρευνας και διαχείρισης μνημείων. Όπου οι προκαταρκτικές εργασίες και τα πιθανά ενδεχόμενα γίνονται θέσφατα, «ενώ η «αξία» του ευρήματος καθορίζεται από τη δυνατότητά του να συνδεθεί με μια αφήγηση ένδοξου εθνικού παρελθόντος, επώνυμων προσώπων ή εντυπωσιακού πλούτου», ενώ και οι χρόνοι ανασκαφικής έρευνας προσαρμόζονται στην εξυπηρέτηση συγκυριακών επιδιώξεων της εξουσίας.

Όπως θα δούμε και παρακάτω, αυτή η προνομιακή σχέση της εξουσίας με την αρχαιότητα συνδέεται ποικιλοτρόπως. Πέρα από την συλλογική προγονολατρεία –που συχνά πυκνά είτε αντιφάσκει, είτε βρίσκεται σε αμηχανία, όταν για παράδειγμα πάνω σε αρχαία κλασσικά μνημεία έχουν χτιστεί χριστιανικές βυζαντινές εκκλησίες– την

συνέχεια στη σελίδα 6

γκαλιά του. Το ζήτημα είναι ποιος είναι ο στόχος. Εάν ο στόχος είναι η διατήρηση της εξουσίας και του κράτους, τότε γύρω από μια ιδέα ή πρακτική θα σπεύσουν διάφοροι, που για οποιοδήποτε λόγο δεν τους αρέσει αυτό το κράτος και επιθυμούν ένα άλλο. Ακόμα και οι ίδιοι οι εξουσιαστές, εάν διαπιστώσουν ότι οι κοινωνικές τάσεις είναι πρόσφορες γι' αυτούς, θα θελήσουν να προσεγγίσουν και να αφομοιώσουν τέτοιες πρακτικές ώστε να συνεχίσουν να υπάρχουν.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της σούπας του εναλλακτισμού είναι ο ιδρυτής του «Οβολού» στην Πάτρα, Νίκος Μπογονικολός. Πρόκειται για μεγαλοεπιχειρηματία και κατά καιρούς μεγαλομέτοχο σε μπασκετικές ομάδες, με πολλές εταιρίες στην κατοχή του που δραστηριοποιούνται στον τομέα του ίντερνετ, σε συστήματα πληροφορικής, καθώς και σε δορυφορικά συστήματα. Πρόσφατα είχε συλληφθεί για χρέη στο δημόσιο ύψους 1,5 εκατομμυρίου ευρώ. Φαίνεται πως οι διάφορες μπασκετικές ομάδες που ο ίδιος ήταν μέτοχος και πρόεδρος δεν έφταναν για να ξεπλύνουν το άφθονο μη εναλλακτικό χρήμα. Ο Μπογονικολός είναι παλαιό στέλεχος του Ενιαίου Εθνικιστικού Κινήματος ΕΝΕΚ και μέλος του Πολιτικού Γραφείου του Εθνικού Μετώπου. Ο ίδιος δηλώνει εθνικιστής και μάλιστα στις τελευταίες ευρωεκλογές ήταν υποψήφιος με το Εθνικό Μέτωπο. Βλέπουμε, λοιπόν, πως όλοι οι «καλοί» χωράνε. Όπως ειπώθηκε και παραπάνω, το σύστημα βρήκε τον τρόπο να συνεχίσει να λαδώνει τις μηχανές του. Η κεφαλαιοκρατία, στο σημείο που βρίσκεται, χρειάζεται το εναλλακτικό της χρήμα. **Κοινώς, όπως είχε δηλώσει και ένας από τους δημιουργούς του ευρώ, ο Μπερνάρ Λιετέρ, «η νομισματική ποικιλότητα είναι απαραίτητη για τη βιωσιμότητα και την προσαρμοστικότητα της οικονομίας». Γι' αυτό το λόγο άλλωστε, όλα τα παραπάνω εγχειρήματα, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, έχουν ενταχθεί στο ίδιο το σύστημα που υποτίθεται ότι πολεμούν.**

Ας μην γελιόμαστε, όλα τα παραπάνω εναλλακτικά εγχειρήματα ουσιαστικά δεν έχουν στόχο να καταστρέψουν το υπάρχον καπιταλιστικό σύστημα και προφανώς δεν στοχεύουν σε καμία ρήξη με το κράτος και την εξουσία. Τα παραπάνω εγχειρήματα του εναλλακτισμού, θα μπορούσαν να παρομοιαστούν μόνο με κάποιες ψυχοτρόπες ουσίες που κάνουν τον σκυφτό-φοβισμένο να νομίζει ότι είναι λιοντάρι.

Η καταστροφή του κράτους παρέα με ο,τιδήποτε παράγωγό του, όπως το χρήμα, το εμπόριο και η ιδιοτέλεια, είναι ο μόνος στόχος για έναν άνθρωπο όπου ο νους του και οι πράξεις του θα τον οδηγήσουν σε ένα ελεύθερο, ανεξούσιο και άναρχο κόσμο.

Ελευθερόκοκκος

---

1. Για περισσότερα σχετικά με το αλληλέγγυο εμπόριο βλέπε http://www.fairtrade.gr/docs/harta.pdf

συνέχεια από τη σελίδα 5

προσωπική προβολή προσώπων εξουσίας (π.χ. Σαμαράς σε Αμφίπολη), την ένδειξη φυλετικής υπεροχής («*όταν εμείς χτίζαμε Παρθενώνες αυτοί έτρωγαν βελανίδια*»), η σύνδεση που γίνεται κυρίως ανασκαφικά με την αρχαιότητα είναι όταν θέλει να αναδείξει ανάκτορα, παλάτια, τάφους βασιλιάδων που εμφανίζουν και εγκαθιδρύουν την εξουσιαστική σχέση μεταξύ των ανθρώπων από πολύ παλιά. Το σχήμα που επιδιώκεται να εδραιωθεί είναι, ότι όλα αυτά τα μεγαλοπρεπή έργα έγιναν από τη μια λόγω της παρουσίας της εξουσίας και από την άλλη της πληθώρας δούλων, δουλοπάροικων, αιχμαλώτων, εκτοπισμένων που κατασκεύασαν αυτά τα μνημεία. Και ασφαλώς αποκρύπτουν πολλά στοιχεία από την ιστορία των μνημείων, που δεν ευνοούν την εθνιστική ιδεολογία, όπως π.χ. ότι οι χριστιανοί έχτισαν εκκλησία μέσα στον Παρθενώνα, γκρεμίζοντας πολλά από τα γλυπτά του.

Η αρχαιολογία στην Ελλάδα ανέκαθεν εξυπηρετούσε εθνικά συμφέροντα, καθώς αποτελεί έναν από τους ιδεολογικούς μηχανισμούς του κράτους. Η ανάπτυξή της, στον ελλαδικό χώρο από το 1850 και ύστερα, δηλαδή από το νεοσυσταθέν ελληνικό κράτος, αποτελεί παράδειγμα σύνδεσης και διατήρησης της αρχαιολογίας με αυτό. Η αρχαιολογία αποτελεί καθαρά υπόθεση του κράτους, που διατηρεί τον αποκλειστικό της έλεγχο, όχι μόνο με την δική του Αρχαιολογική Εταιρεία αλλά και με την αδειοδότηση να πραγματοποιούν ανασκαφές εντός του ελληνικού εδάφους και άλλες εθνικές αρχαιολογικές εταιρείες. Έτσι, ιδρύεται η γαλλική, η γερμανική, η αγγλική σχολή ως τίμημα της βοήθειας των Μεγάλων Δυνάμεων για την «απελευθέρωση» της ελλάδας από την οθωμανική πύλη. Σύμφωνα με τον Philippe Jockey, καθηγητή ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού, στο πανεπιστήμιο της Μασσαλίας, «δεν θα μπορούσε να υπάρξει καλύτερο παράδειγμα που να μαρτυρεί τις στενές και πολλές φορές συγκρουσιακές σχέσεις μεταξύ εξουσίας και αρχαιολογίας. Πράγματι, η κατοχή κλειδιών του παρελθόντος ενός έθνους σημαίνει, ότι ασκείται σ' αυτό, όχι απλώς κάποιου είδους επιρροή αλλά και μια μορφή κυριαρχίας». Προσπερνώντας ορισμένες θέσεις του Jockey *περί παρελθόντος ενός έθνους*, είναι δεδομένη η επιλογή άλλων ευρωπαϊκών δυνάμεων στο να συμμετέχουν στη διαχείριση(;) της εγχώριας αρχαιολογίας. Έτσι, το 1846, ιδρύεται με βασιλικό διάταγμα του Λουδοβίκου-Φιλίππου της γαλλίας *μια σχολή τελειοποίησης για τη μελέτη της ελληνικής γλώσσας, της ιστορίας και των αρχαιοτήτων*. Ενώ, στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αι., οι ανασκαφές βρίσκονται σε έξαρση, υπό την εποπτεία και διεύθυνση ευρωπαϊκών ομάδων, σε Ολυμπία, Δήλο, Σαμοθράκη και αλλού. Άλλωστε, ο 19ος αι. είναι γνωστός



ως καρπός διαπραγμάτευσης με την ελληνική κυβέρνηση. Στην σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ ελληνικού κράτους και γαλλίας δίδεται αποκλειστική άδεια 5 ετών για ανασκαφές. Η γαλλία θα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να κατασκευάσει εκμαγεία των αποκαλυφθέντων αντικειμένων για μια περίοδο 6 ετών. Να επισημανθεί, ότι σε αλληλογραφία που υπάρχει μεταξύ των γάλλων, της αρχαιολογικής εταιρείας και του πρωθυπουργού, θεωρούσαν δεδομένο ότι η γαλλία θα αναλάμβανε τους Δελφούς αφού οι γερμανοί είχαν αναλάβει την Ολυμπία. Μεταξύ των δύο σχολών –γερμανική και γαλλική– υπήρξε μεγάλη ένταση και αντιπαράθεση για σειρά ετών. Στην περίπτωση των Δελφών υπήρχαν τρείς περιοριστικοί όροι: ταχύτητα ανασκαφής, επίδειξη των ευρημάτων και παραγωγή γνώσης. Οι γάλλοι προσπαθούσαν με μεγάλη ταχύτητα να προχωρήσουν στην ανασκαφή ώστε να αποκλειστεί η πιθανότη-

Πρόσφατα, όμως, ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων, σε ανακοίνωσή του, καλεί την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού: α) να παρέμβει για να σταματήσει η πίεση που ασκείται στην αρχαιολογική έρευνα, λόγω της συνεχούς αναφοράς που γίνεται σε αυτή, ακόμα και σε **ανώτατο κυβερνητικό επίπεδο**, β) να επιληφθεί για την ανεξέλεγκτη χρήση του ονόματος «Τύμβος Αμφίπολης» ή «Τύμβος Καστά» σε ιστοσελίδες και προσωπικές σελίδες στο διαδίκτυο, καθώς πληθαίνουν καθημερινά οι περιπτώσεις σφετερισμού του όρου, γ) να διαφυλάξει την ασφάλεια του χώρου της ανασκαφής και να προστατεύσει, και με νομικά μέτρα, την ιδιωτική ζωή και την προσωπικότητα όσων εργάζονται σε μια αρχαιολογική έρευνα, στην οποία φαίνεται ότι κάποιοι προσπαθούν να επιβάλλουν όρους τηλεθεάματος, δ) να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να σταματήσει η επικίνδυνη προβολή –μέχρι

πτουν πολλά στοιχεία από την ιστορία των μνημείων, που δεν ευνοούν την εθνιστική ιδεολογία, όπως π.χ. ότι οι χριστιανοί έχτισαν εκκλησία μέσα στον Παρθενώνα, γκρεμίζοντας πολλά από τα γλυπτά του.

Η αρχαιολογία στην Ελλάδα ανέκαθεν εξυπηρετούσε εθνικά συμφέροντα, καθώς αποτελεί έναν από τους ιδεολογικούς μηχανισμούς του κράτους. Η ανάπτυξή της, στον ελλαδικό χώρο από το 1850 και ύστερα, δηλαδή από το νεοσυσταθέν ελληνικό κράτος, αποτελεί παράδειγμα σύνδεσης και διατήρησης της αρχαιολογίας με αυτό. Η αρχαιολογία αποτελεί καθαρά υπόθεση του κράτος, που διατηρεί τον αποκλειστικό της έλεγχο, όχι μόνο με την δική του Αρχαιολογική Εταιρεία αλλά και με την αδειοδότηση να πραγματοποιούν ανασκαφές εντός του ελληνικού εδάφους και άλλες εθνικές αρχαιολογικές εταιρείες. Έτσι, ιδρύεται η γαλλική, η γερμανική, η αγγλική σχολή ως τίμημα της βοήθειας των Μεγάλων Δυνάμεων για την «απελευθέρωση» της ελλάδας από την οθωμανική πύλη. Σύμφωνα με τον Philippe Jockey, καθηγητή ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού, στο πανεπιστήμιο της Μασσαλίας, «δεν θα μπορούσε να υπάρξει καλύτερο παράδειγμα που να μαρτυρεί τις στενές και πολλές φορές συγκρουσιακές σχέσεις μεταξύ εξουσίας και αρχαιολογίας. Πράγματι, η κατοχή κλειδιών του παρελθόντος ενός έθνους σημαίνει, ότι ασκείται σ' αυτό, όχι απλώς κάποιου είδους επιρροή αλλά και μια μορφή κυριαρχίας». Προσπερνώντας ορισμένες θέσεις του Jockey *περί παρελθόντος ενός έθνους*, είναι δεδομένη η επιλογή άλλων ευρωπαϊκών δυνάμεων στο να συμμετέχουν στη διαχείριση(;) της εγχώριας αρχαιολογίας. Έτσι, το 1846, ιδρύεται με βασιλικό διάταγμα του Λουδοβίκου-Φιλίππου της γαλλίας *μια σχολή τελειοποίησης για τη μελέτη της ελληνικής γλώσσας, της ιστορίας και των αρχαιοτήτων*. Ενώ, στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αι., οι ανασκαφές βρίσκονται σε έξαρση, υπό την εποπτεία και διεύθυνση ευρωπαϊκών ομάδων, σε Ολυμπία, Δήλο, Σαμοθράκη και αλλού. Άλλωστε, ο 19ος αι. είναι γνωστός για τη σύνδεση με την αρχαιότητα, που επιχειρείται στην ευρώπη, μέσω της αντίληψης που διαμορφώνεται για την ιστορία ως εξελικτική διαδικασία. Στον ελλαδικό χώρο η βαυαρική μοναρχία αντιμετώπισε την αρχαιότητα ως μέσο προβολής της νέας κτήσης μέσω της ίδρυσης αρχαιολογικής σχολής, νέων πολεοδομικά πόλεων (π.χ. Ερέτρια) και ονοματοδοσίας αρχαιοπρεπών οδών. Το 1892 ξεκινούν οι ανασκαφές στους Δελφούς από την γαλλική εταιρεία ως καρπός διαπραγμάτευσης με την ελληνική κυβέρνηση. Στην σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ ελληνικού κράτους και γαλλίας δίδεται αποκλειστική άδεια 5 ετών για ανασκαφές. Η γαλλία θα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να κατασκευάσει εκμαγεία των αποκαλυφθέντων αντικειμένων για μια περίοδο 6 ετών. Να επισημανθεί, ότι σε αλληλογραφία που υπάρχει μεταξύ των γάλλων, της αρχαιολογικής εταιρείας και του πρωθυπουργού, θεωρούσαν δεδομένο ότι η γαλλία θα αναλάμβανε τους Δελφούς αφού οι γερμανοί είχαν αναλάβει την Ολυμπία. Μεταξύ των δύο σχολών –γερμανική και γαλλική– υπήρξε μεγάλη ένταση και αντιπαράθεση για σειρά ετών. Στην περίπτωση των Δελφών υπήρχαν τρείς περιοριστικοί όροι: ταχύτητα ανασκαφής, επίδειξη των ευρημάτων και παραγωγή γνώσης. Οι γάλλοι προσπαθούσαν με μεγάλη ταχύτητα να προχωρήσουν στην ανασκαφή ώστε να αποκλειστεί η πιθανότητα, η αντίπαλη σχολή της γερμανίας, να αναλάβει την ανασκαφή. Για τον λόγο αυτό έστησαν το σιδηροδρομικό σύστημα των ορυχείων με τη χρήση του τραίνου Decauville, ώστε να γίνει γρηγορότερα η αποκομιδή των χωμάτων. Να επισημανθεί ότι στο χώρο των Δελφών υπήρχε εγκατεστημένο το σύγχρονο χωριό το οποίο μετακινήθηκε λίγα μέτρα δυτικότερα, κάνοντας χρήση των απαλλοτριώσεων. Επίσης οι γάλλοι αρχαιολόγοι ζήτησαν χρηματοδότηση από τον Δήμο Αθηναίων το 1903 για την αναστήλωση του Θησαυρού των Αθηναίων, ενός μνημείου που κτίστηκε μετά τη νίκη των Αθηναίων επί των Περσών στο Μαραθώνα το 490π.χ. και φανερώνει και αυτό τη σύνδεση της αρχαιολογίας με την εξουσία ως προς την επίδειξη, προβολή και «εθνική» εκμετάλλευση των ευρημάτων. Όμως, εάν στον ελλαδικό χώρο υπήρξε έντονη η δράση των αρχαιολογικών σχολών άλλων κρατών, το ίδιο έκανε και το ελληνικό κράτος, τόσο στον πόλεμο του 1913-14 στη νότια αλβανία, όσο και στη Μικρασία (1919-1922) με α-





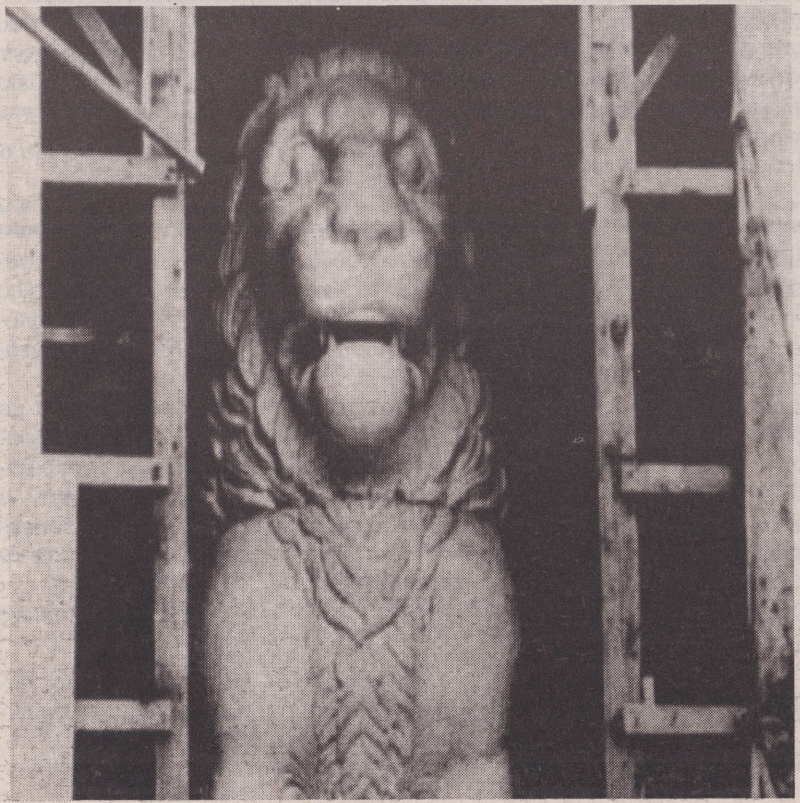
Πρόσφατα, όμως, ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων, σε ανακοίνωσή του, καλεί την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού: α) να παρέμβει για να σταματήσει η πίεση που ασκείται στην αρχαιολογική έρευνα, λόγω της συνεχούς αναφοράς που γίνεται σε αυτή, ακόμα και σε **ανώτατο κυβερνητικό επίπεδο**, β) να επιληφθεί για την ανεξέλεγκτη χρήση του ονόματος «Τύμβος Αμφίπολης» ή «Τύμβος Καστά» σε ιστοσελίδες και προσωπικές σελίδες στο διαδίκτυο, καθώς πληθαίνουν καθημερινά οι περιπτώσεις σφετερισμού του όρου, γ) να διαφυλάξει την ασφάλεια του χώρου της ανασκαφής και να προστατεύσει, και με νομικά μέτρα, την ιδιωτική ζωή και την προσωπικότητα όσων εργάζονται σε μια αρχαιολογική έρευνα, στην οποία φαίνεται ότι κάποιοι προσπαθούν να επιβάλλουν όρους τηλεθεάματος, δ) να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να σταματήσει η επικίνδυνη προβολή –μέχρι ηρωοποίηση– αρχαιοκαπήλων, ζητώντας την παρέμβαση και της Δικαιοσύνης.

«Αρχαία και θεάματα» είναι προφανώς μέρος της νέας επιβουλής της εξουσίας για τους γηγενείς εθνοφαντασιακά φανατικούς θνητούς, και επιπρόσθετα στο νέο προϊόν του τουρισμού που λανσάρεται, οι αναστηλώσεις, τα μνημεία και η σύνδεση με μια βολική «εθνική αφήγηση» καταλαμβάνουν περίοπτη θέση.

Πάντως, οι μέχρι στιγμής «ανακαλύψεις» πόρρω απέχουν από τις εξαγγελίες και τις εικασίες, κάτι που δεν ξενίζει τους γνωρίζοντες εξουσιαστές, οι οποίοι σερβίρουν αφειδώς κουτόχορτο. Οι εξαγγελίες ανήμερα της επετείου της 28ης Οκτωβρίου απέδειξαν πως όλος ο ντόρος έγινε για «ένα πουκάμισο αδειανό για μια Ελένη». Μπορείτε εύκολα να αντικαταστήσετε το όνομα (π.χ. Ρωξάνη, Ολυμπιάδα, Νέαρχος, Λυσίμαχος κλπ). Πάντως όχι για έναν Αλέξανδρο, αφού αυτός ο τάφος αποδεδειγμένα βρίσκεται αλλού.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

σεις μεταξύ εξουσίας και αρχαιολογίας. Πράγματι, η κατοχή κλειδιών του παρελθόντος ενός έθνους σημαίνει, ότι ασκείται σ' αυτό, όχι απλώς κάποιου είδους επιρροή αλλά και μια μορφή κυριαρχίας». Προσπερνώντας ορισμένες θέσεις του Jockey *περί παρελθόντος ενός έθνους*, είναι δεδομένη η επιλογή άλλων ευρωπαϊκών δυνάμεων στο να συμμετέχουν στη διαχείριση(;) της εγχώριας αρχαιολογίας. Έτσι, το 1846, ιδρύεται με βασιλικό διάταγμα του Λουδοβίκου-Φιλίππου της γαλλίας *μια σχολή τελειοποίησης για τη μελέτη της ελληνικής γλώσσας, της ιστορίας και των αρχαιοτήτων*. Ενώ, στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αι., οι ανασκαφές βρίσκονται σε έξαρση, υπό την εποπτεία και διεύθυνση ευρωπαϊκών ομάδων, σε Ολυμπία, Δήλο, Σαμοθράκη και αλλού. Άλλωστε, ο 19ος αι. είναι γνωστός για τη σύνδεση με την αρχαιότητα, που επιχειρείται στην ευρώπη, μέσω της αντίληψης που διαμορφώνεται για την ιστορία ως εξελικτική διαδικασία. Στον ελλαδικό χώρο η βαυαρική μοναρχία αντιμετώπισε την αρχαιότητα ως μέσο προβολής της νέας κτήσης μέσω της ίδρυσης αρχαιολογικής σχολής, νέων πολεοδομικά πόλεων (π.χ. Ερέτρια) και ονοματοδοσίας αρχαιοπρεπών οδών. Το 1892 ξεκινούν οι ανασκαφές στους Δελφούς από την γαλλική εταιρεία



τους και γαλλίας δίδεται αποκλειστική άδεια 5 ετών για ανασκαφές. Η γαλλία θα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να κατασκευάσει εκμαγεία των αποκαλυφθέντων αντικειμένων για μια περίοδο 6 ετών. Να επισημανθεί, ότι σε αλληλογραφία που υπάρχει μεταξύ των γάλλων, της αρχαιολογικής εταιρείας και του πρωθυπουργού, θεωρούσαν δεδομένο ότι η γαλλία θα αναλάμβανε τους Δελφούς αφού οι γερμανοί είχαν αναλάβει την Ολυμπία. Μεταξύ των δύο σχολών –γερμανική και γαλλική– υπήρξε μεγάλη ένταση και αντιπαράθεση για σειρά ετών. Στην περίπτωση των Δελφών υπήρχαν τρείς περιοριστικοί όροι: ταχύτητα ανασκαφής, επίδειξη των ευρημάτων και παραγωγή γνώσης. Οι γάλλοι προσπαθούσαν με μεγάλη ταχύτητα να προχωρήσουν στην ανασκαφή ώστε να αποκλειστεί η πιθανότητα, η αντίπαλη σχολή της γερμανίας, να αναλάβει την ανασκαφή. Για τον λόγο αυτό έστησαν το σιδηροδρομικό σύστημα των ορυχείων με τη χρήση του τραίνου Decauville, ώστε να γίνει γρηγορότερα η αποκομιδή των χωμάτων. Να επισημανθεί ότι στο χώρο των Δελφών υπήρχε εγκατεστημένο το σύγχρονο χωριό το οποίο μετακινήθηκε λίγα μέτρα δυτικότερα, κάνοντας χρήση των απαλλοτριώσεων. Επίσης οι γάλλοι αρχαιολόγοι ζήτησαν χρηματοδότηση από τον Δήμο Αθηναίων το 1903 για την αναστήλωση του Θησαυρού των Αθηναίων, ενός μνημείου που κτίστηκε μετά τη νίκη των Αθηναίων επί των Περσών στο Μαραθώνα το 490π.χ. και φανερώνει και αυτό τη σύνδεση της αρχαιολογίας με την εξουσία ως προς την επίδειξη, προβολή και «εθνική» εκμετάλλευση των ευρημάτων. Όμως, εάν στον ελλαδικό χώρο υπήρξε έντονη η δράση των αρχαιολογικών σχολών άλλων κρατών, το ίδιο έκανε και το ελληνικό κράτος, τόσο στον πόλεμο του 1913-14 στη νότια αλβανία, όσο και στη Μικρασία (1919-1922) με αρχαιολογικές αποστολές.

Οι αρχαιολόγοι, εξαρτώμενοι οικονομικά από το κράτος, όσον αφορά τις ανασκαφές που οι ίδιοι επιθυμούν, δυστυχώς πολλές φορές είναι αναγκασμένοι(;) να ακολουθούν τις απαιτήσεις του κράτους ως προς τα ευρήματα και την ταχύτητα ανασκαφής που ορίζεται.

ου Πολιτισμού και Αθλητισμού: α) να παρέμβει για να σταματήσει η πίεση που ασκείται στην αρχαιολογική έρευνα, λόγω της συνεχούς αναφοράς που γίνεται σε αυτή, ακόμα και σε **ανώτατο κυβερνητικό επίπεδο,** β) να επιληφθεί για την ανεξέλεγκτη χρήση του ονόματος «Τύμβος Αμφίπολης» ή «Τύμβος Καστά» σε ιστοσελίδες και προσωπικές σελίδες στο διαδίκτυο, καθώς πληθαίνουν καθημερινά οι περιπτώσεις σφετερισμού του όρου, γ) να διαφυλάξει την ασφάλεια του χώρου της ανασκαφής και να προστατεύσει, και με νομικά μέτρα, την ιδιωτική ζωή και την προσωπικότητα όσων εργάζονται σε μια αρχαιολογική έρευνα, στην οποία φαίνεται ότι κάποιοι προσπαθούν να επιβάλλουν όρους τηλεθεάματος, δ) να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να σταματήσει η επικίνδυνη προβολή –μέχρι ηρωοποίηση– αρχαιοκαπήλων, ζητώντας την παρέμβαση και της Δικαιοσύνης.

«Αρχαία και θεάματα» είναι προφανώς μέρος της νέας επιβουλής της εξουσίας για τους γηγενείς εθνοφαντασιακά φανατικούς θνητούς, και επιπρόσθετα στο νέο προϊόν του τουρισμού που λανσάρεται, οι αναστηλώσεις, τα μνημεία και η σύνδεση με μια βολική «εθνική αφήγηση» καταλαμβάνουν περίοπτη θέση.

Πάντως, οι μέχρι στιγμής «ανακαλύψεις» πόρρω απέχουν από τις εξαγγελίες και τις εικασίες, κάτι που δεν ξενίζει τους γνωρίζοντες εξουσιαστές, οι οποίοι σερβίρουν αφειδώς κουτόχορτο. Οι εξαγγελίες ανήμερα της επετείου της 28ης Οκτωβρίου απέδειξαν πως όλος ο ντόρος έγινε για «ένα πουκάμισο αδειανό για μια Ελένη». Μπορείτε εύκολα να αντικαταστήσετε το όνομα (π.χ. Ρωξάνη, Ολυμπιάδα, Νέαρχος, Λυσίμαχος κλπ). Πάντως όχι για έναν Αλέξανδρο, αφού αυτός ο τάφος αποδεδειγμένα βρίσκεται αλλού.

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Αυτό μου συμβαίνει από παιδί· μια φωνή μέσα μου, που, όταν έρχεται, πάντα με αποτρέπει από μια μελλοντική πράξη, αλλά ποτέ δε με προτρέπει. Αυτό είναι που εναντιώνεται στο να ασχοληθώ με τα πολιτικά ζητήματα και μου φαίνεται ότι κάνει θαυμάσια. Γιατί, Αθηναίοι, να ξέρετε καλά ότι, αν εγώ είχα από παλιά επιχειρήσει ν' ασχοληθώ με τα πολιτικά πράγματα, θα με είχατε σκοτώσει εδώ και πολύ καιρό και ούτε τον εαυτό μου θα είχα ωφελήσει σε τίποτε ούτε εσάς. Μη μου κρατάτε κακία, επειδή λέω την αλήθεια.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, *Απολογία* (31d-e).

χαν συμφωνήσει να δοθεί αμνηστία στους πολιτικούς τους αντιπάλους. Για τον Σωκράτη, που θεωρούνταν ολιγαρχικός στα μάτια τους, έπρεπε να βρεθούν άλλου είδους κατηγορίες. Έτσι, προβάλλουν αδικήματα θρησκευτικής και ηθικής φύσεως. Το ένα είναι ότι ο φιλόσοφος δεν αναγνωρίζει τους θεούς της πόλης, αλλά θέλει να εισάγει «καινά δαιμόνια», μ' άλλα λόγια νέες θεότητες. Το άλλο είναι, ότι διαφθείρει τους νέους, μέσω των συναναστροφών που έχει μαζί τους και της διδασκαλίας του. Προτεινόμενη ποινή: θάνατος. Η άλλη εναλλακτική ήταν να αυτοεξοριστεί, ώστε ν' απαλλαγεί. Κα-

ένα πράγμα γνωρίζει· ότι δεν γνωρίζει τίποτε (το γνωστό **εν οίδα ότι ουδέν οίδα**). Ψάχνοντας, μάλιστα, να βρει ένα σοφό είτε ανάμεσα στους πολιτικούς είτε στους πολίτες κάθε κατηγορίας (και στους τεχνίτες, που θεωρούνταν κατώτεροι), εξέτασε κάθε περίπτωση ξεχωριστά και με τη συζήτηση ανακάλυψε την έλλειψη σοφίας τους, γεγονός που τον κατέστησε μισητό σε δυσβάστακτο βαθμό. Τελικά, έβγαλε το συμπέρασμα ότι η ανθρώπινη σοφία πολύ λίγο αξίζει κι ίσως καθόλου, μπροστά στη θεϊκή (§ 18-23).

Η κατηγορία για αθεΐα ή ότι εισάγει καινούριους θεούς στη λατρεία της πό-

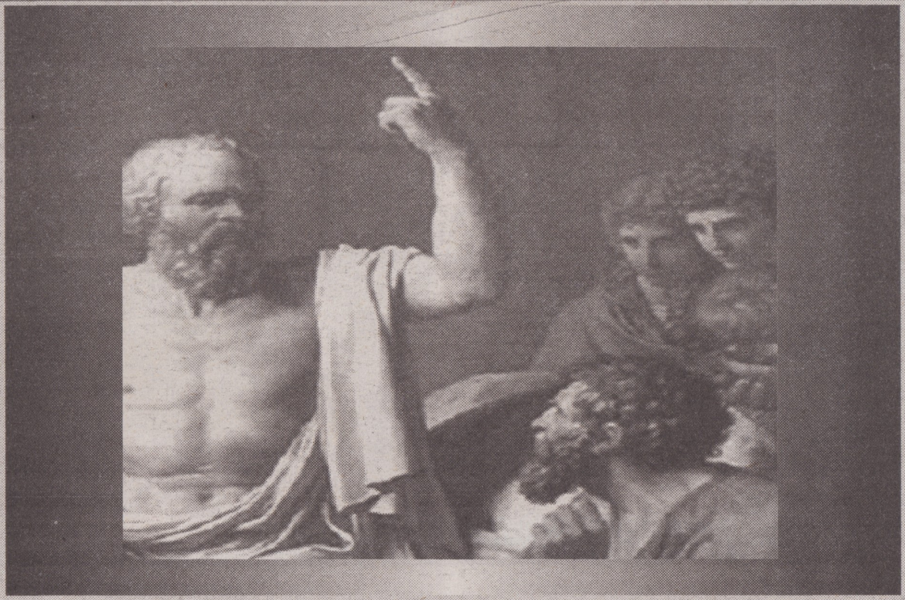
Δεν υπάρχει κανένας φόβος να τελειώσει το πράγμα με μένα. Και σ' όποιον πιστεύει ότι δεν αξίζει να κινδυνεύω να πεθάνω για την ενασχόλησή μου, θα απαντούσα ότι είναι λάθος να νομίζει ότι πρέπει να υπολογίζει τον κίνδυνο του θανάτου ένας άνθρωπος που μπορεί να ωφελήσει έστω και λίγο· αντίθετα, μόνο εκείνο πρέπει να εξετάζει: όταν κάνει κάτι, αν η πράξη του είναι δίκαιη ή άδικη και αν αρμόζει σε καλό ή κακό άνθρωπο [...].

Μέσα από μια σειρά ερωτήσεων, ο Σωκράτης στη δίκη του αναγκάζει τον Μέλητο να παραδεχτεί ότι επιδιώκει κάτι ακραίο κι ενδιαφέρεται μόνο να κολακεύ-

Β' μέρος

ο Σωκράτης είχε έναν κόκκορα...

Ευρισκόμενος ενώπιον του δικαστηρίου, με κατήγορους που διέθεταν τις περγαμηνές των ευυπόληπτων πολιτών, ο Σωκράτης διατύπωσε μια απολογία με διάθεση να δικαιωθεί ή να πεθάνει, χωρίς να αφήσει κανένα ενδιάμεσο περιθώριο. Η δίκη έγινε σε ανοιχτό χώρο στην αγορά της Αθήνας, με υφασμάτινα παραπετάσματα για σκέπαστρα, προκειμένου να προστατεύουν απ' τον ήλιο του Ιουνίου. Φαινομενικά, βασικός κατήγορος του Σωκράτη εμφανίζεται ο Μέλητος, «ένας άγνωστος νέος με ίσια μαλλιά κι αραιό μούσι», που μιλάει εκ μέρους των ποιητών. Στην πραγματικότητα, ήταν το ανδρείκελο του βασικού κατηγόρου Άνυτου, ενός απ' τους πιο ισχυρούς δημοκρατικούς πολιτευτές, ηγετικής φυσιογνωμίας στη μάχη εναντίον των Τριάκοντα και εκπροσώπου στη δίκη των πολιτικών, των εμπόρων και των τεχνιτών. Είχε επί της ουσίας πολιτικές διαφωνίες με



νείς δε θα τον αναζητούσε, εφ' όσον απάλλασσε την αθηναϊκή δημοκρατία απ' την παρουσία του.

λης κρύβει περισσότερα από όσα με την πρώτη ματιά μπορούμε να αντιληφθούμε. Για τους αθηναίους, η πίστη στους

σει το ακροατήριο και το δικαστήριο. Ο βασικός του κατήγορος ομολογεί ότι θεωρεί πως κανείς άλλος εκτός απ' τον Σωκράτη δε διαφθείρει τους νέους. Ο Σωκράτης τον ειρωνεύεται: *οι νέοι θα ήταν πολύ ευτυχισμένοι, αν μόνο ένας τους διέφθειρε, ενώ οι άλλοι τους ωφελούσαν* (§24d-25c).

Ευθαρσώς δηλώνει πως δε θα σταματήσει να φιλοσοφεί κι ουδόλως σκοπεύει να χαριστεί στους αθηναίους· τους κατηγορεί ότι φροντίζουν περισσότερο για τη φήμη τους και τον πλουτισμό, ενώ παραμελούν τη φρόνηση, την αναζήτηση της αλήθειας και τη φροντίδα της ψυχής τους (29d). Εκείνος, όμως, δε θα σταματήσει να τους παρακινεί για την βελτίωση της ψυχικής τους κατάστασης, ακόμη κι αν πρόκειται να πεθάνει πολλές φορές γι' αυτό. Πιστεύει ότι δεν υπάρχει τρόπος ο χειρότερος να βλάψει τον καλύτερο, ακόμη κι αν ο πρώτος εκτελέσει τον δεύτερο, ή τον εξορίσει ή του στερήσει την

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, *Απολογία* (31d-e).

νή: θάνατος. Η άλλη εναλλακτική ήταν να αυτοεξοριστεί, ώστε ν' απαλλαγεί. Κα-

Η κατηγορία για αθεΐα ή ότι εισάγει καινούριους θεούς στη λατρεία της πό-

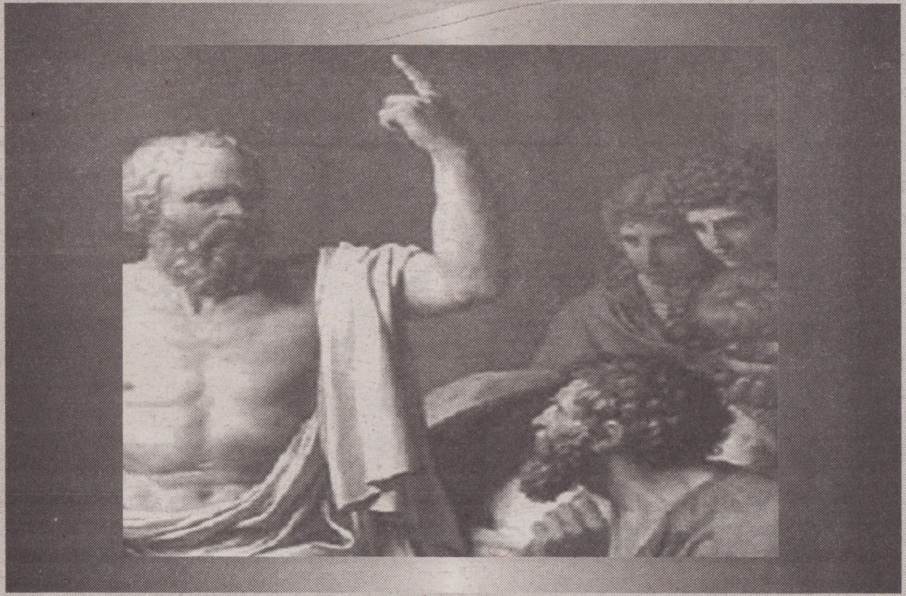
Μέλητο να παραδεχτεί ότι επιδιώκει κάτι ακραίο κι ενδιαφέρεται μόνο να κολακεύ-

Β΄ μέρος

ο Σωκράτης είχε έναν κόκκορα...

Ευρισκόμενος ενώπιον του δικαστηρίου, με κατήγορους που διέθεταν τις περγαμηνές των ευυπόληπτων πολιτών, ο Σωκράτης διατύπωσε μια απολογία με διάθεση να δικαιωθεί ή να πεθάνει, χωρίς να αφήσει κανένα ενδιάμεσο περιθώριο. Η δίκη έγινε σε ανοιχτό χώρο στην αγορά της Αθήνας, με υφασμάτινα παραπετάσματα για σκέπαστρα, προκειμένου να προστατεύουν απ' τον ήλιο του Ιουνίου. Φαινομενικά, βασικός κατήγορος του Σωκράτη εμφανίζεται ο Μέλητος, «ένας άγνωστος νέος με ίσια μαλλιά κι αραιό μούσι», που μιλάει εκ μέρους των ποιητών. Στην πραγματικότητα, ήταν το ανδρείκελο του βασικού κατηγόρου Άνυτου, ενός απ' τους πιο ισχυρούς δημοκρατικούς πολιτευτές, ηγετικής φυσιογνωμίας στη μάχη εναντίον των Τριάκοντα και εκπροσώπου στη δίκη των πολιτικών, των εμπόρων και των τεχνιτών. Είχε επί της ουσίας πολιτικές διαφωνίες με τον Σωκράτη, καθώς δεν τον έβρισκε τόσο δημοκράτη όσο θα ήθελε. Ας μην ξεχνάμε ότι η περίοδος αυτή για την Αθήνα είναι τα χρόνια ανάδειξης των δημαγωγών της, που κι ο Αριστοφάνης δεν χάνει ευκαιρία να σατιρίσει. Άλλος κατήγορός του ήταν ο Λύκων, άγνωστος κατά τα άλλα, εκπρόσωπος των ρητόρων. Βασικό μέλημά τους ήταν, στο όνομα των πολιτών που εκπροσωπούσαν, να απαλλαγούν απ' την παρουσία της αλογόμυγας της πόλης.

Οι κατήγοροί του είχαν ήδη περάσει απ' την ελεγκτική του μέθοδο και η άγνοια κι η ανηθικότητά τους είχαν αποκαλυφθεί. Οι κατηγορίες φτιάχτηκαν έτσι, ώστε να μη φανεί ότι η δίωξη στηριζόταν σε πολιτικές θέσεις. Οι δημοκρατικοί εί-



νείς δε θα τον αναζητούσε, εφ' όσον απάλλασσε την αθηναϊκή δημοκρατία απ' την παρουσία του.

Η απάντηση του Σωκράτη σε όλα τα παραπάνω παρουσιάζεται στην Απολογία, που συνέγραψε ο Πλάτων και δείχνει ν' αποτυπώνει αν όχι κατά λέξη, τουλάχιστον το γενικό πνεύμα των λόγων του. Ακόμη κι αν ο Πλάτων έκανε προσθήκες κι εξιδανικευμένες περιγραφές, ο φιλόσοφος πράγματι στάθηκε απέναντι στο δικαστήριο της Ηλιαίας και μίλησε έτσι περίπου. Η πολιτεία τον δίκασε για τις «αμαρτωλές» κοινωνικές του απόψεις, σύμφωνα με τα κριτήριά της. Απ' την αρχή της απολογίας του, ο Σωκράτης κάνει εμφανή την περιφρόνησή του τόσο για τους κατηγόρους του, όσο και για τον όχλο και τη μάζα που τους εξέθρεψε.

Εξ αρχής δηλώνει ότι θα πει όλη την αλήθεια, χωρίς ωραίους και περίτεχνους λόγους με πολλά στολίδια. Θα μιλήσει με τις λέξεις που χρησιμοποιεί και στην αγο-

λης κρύβει περισσότερα από όσα με την πρώτη ματιά μπορούμε να αντιληφθούμε. Για τους αθηναίους, η πίστη στους θεούς της πόλης ισοδυναμούσε με πίστη στους νόμους και το πολίτευμα. Οι δώδεκα θεοί δεν εκπροσωπούν απλώς ανθρώπινες ιδιότητες, αλλά θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελούν επιπροσθέτως τους θεματοφύλακες της τάξης και της ασφάλειας στην πόλη. Καθιέρωναν μια πραγματικότητα, που απαιτούσε υπακοή και πίστη. Η θεσμοθετημένη θρησκεία αυτή την περίοδο έχει πάρει συγκεκριμένες διαστάσεις, που βρίσκουν την έκφρασή τους στους εντυπωσιακούς ναούς και τα μνημεία τέχνης που την υπηρέτησαν. **Η κατηγορία, λοιπόν, αυτή ισοδυναμούσε με ανυπακοή προς την εξουσία, με αμφισβήτηση της επιβεβλημένης πραγματικότητας.** Η θεϊκή του αταξία απειλούσε να ταράξει τα λιμνάζοντα νερά των εφησυχασμένων συνειδήσεων.

Στη συζήτησή του με τον βασικό του

σει το ακροατήριο και το δικαστήριο. Ο βασικός του κατήγορος ομολογεί ότι θεωρεί πως κανείς άλλος εκτός απ' τον Σωκράτη δε διαφθείρει τους νέους. Ο Σωκράτης τον ειρωνεύεται: *οι νέοι θα ήταν πολύ ευτυχισμένοι, αν μόνο ένας τους διέφθειρε, ενώ οι άλλοι τους ωφελούσαν* (§24d-25c).

Ευθαρσώς δηλώνει πως δε θα σταματήσει να φιλοσοφεί κι ουδόλως σκοπεύει να χαριστεί στους αθηναίους· τους κατηγορεί ότι φροντίζουν περισσότερο για τη φήμη τους και τον πλουτισμό, ενώ παραμελούν τη φρόνηση, την αναζήτηση της αλήθειας και τη φροντίδα της ψυχής τους (29d). Εκείνος, όμως, δε θα σταματήσει να τους παρακινεί για την βελτίωση της ψυχικής τους κατάστασης, ακόμη κι αν πρόκειται να πεθάνει πολλές φορές γι' αυτό. Πιστεύει ότι δεν υπάρχει τρόπος ο χειρότερος να βλάψει τον καλύτερο, ακόμη κι αν ο πρώτος εκτελέσει τον δεύτερο, ή τον εξορίσει ή του στερήσει την ιδιότητα του πολίτη. Θεωρεί χειρότερο να διαπράξει κανείς αδικία, όπως αυτή που θα διαπράξουν σε βάρος του οι Αθηναίοι, αν τον καταδικάσουν (30 d-e).

Ούτε η εξουσία τον τρόμαξε, ώστε να αδικήσει κάποιον, είτε στην περίοδο της δημοκρατίας είτε της τυραννίας των Τριάκοντα. **Δεν αποδέχεται ότι υπήρξε καν δάσκαλος κανενός** (32c-d, 33a). **Ωστόσο, διαπιστώνει ότι πολλοί τον εκτιμούν γι' αυτό που είναι.** Προτιμάει να θανατωθεί, παρά να διασυρθεί. Άλλωστε, είναι ήδη 70 ετών, οπότε η θανατική καταδίκη φρονεί πως θα τον απαλλάξει απ' τον εκφυλισμό των γηρατειών: ***Πραγματικά, πολλές φορές παρατήρησα ανθρώπους που θεωρούνται σπουδαίοι, όταν δικάζονται, να κάνουν ποταπά πράγματα, επειδή νομίζουν ότι θα πάθουν κάτι φοβερό, αν πεθάνουν, σα να***



σματα για σκέπαστρα, προκειμένου να προστατεύουν απ' τον ήλιο του Ιουνίου. Φαινομενικά, βασικός κατήγορος του Σωκράτη εμφανίζεται ο Μέλητος, «ένας άγνωστος νέος με ίσια μαλλιά κι αραιό μούσι», που μιλάει εκ μέρους των ποιητών. Στην πραγματικότητα, ήταν το ανδρείκελο του βασικού κατηγόρου Άνυτου, ενός απ' τους πιο ισχυρούς δημοκρατικούς πολιτευτές, ηγετικής φυσιογνωμίας στη μάχη εναντίον των Τριάκοντα και εκπροσώπου στη δίκη των πολιτικών, των εμπόρων και των τεχνιτών. Είχε επί της ουσίας πολιτικές διαφωνίες με τον Σωκράτη, καθώς δεν τον έβρισκε τόσο δημοκράτη όσο θα ήθελε. Ας μην ξεχνάμε ότι η περίοδος αυτή για την Αθήνα είναι τα χρόνια ανάδειξης των δημαγωγών της, που κι ο Αριστοφάνης δεν χάνει ευκαιρία να σατιρίσει. Άλλος κατήγορός του ήταν ο Λύκων, άγνωστος κατά τα άλλα, εκπρόσωπος των ρητόρων. Βασικό μέλημά τους ήταν, στο όνομα των πολιτών που εκπροσωπούσαν, να απαλλαγούν απ' την παρουσία της αλογόμυγας της πόλης.

Οι κατήγοροί του είχαν ήδη περάσει απ' την ελεγκτική του μέθοδο και η άγνοια κι η ανηθικότητά τους είχαν αποκαλυφθεί. Οι κατηγορίες φτιάχτηκαν έτσι, ώστε να μη φανεί ότι η δίωξη στηριζόταν σε πολιτικές θέσεις. Οι δημοκρατικοί είνείς δε θα τον αναζητούσε, εφ' όσον απάλλασσε την αθηναϊκή δημοκρατία απ' την παρουσία του.

Η απάντηση του Σωκράτη σε όλα τα παραπάνω παρουσιάζεται στην Απολογία, που συνέγραψε ο Πλάτων και δείχνει ν' αποτυπώνει αν όχι κατά λέξη, τουλάχιστον το γενικό πνεύμα των λόγων του. Ακόμη κι αν ο Πλάτων έκανε προσθήκες κι εξιδανικευμένες περιγραφές, ο φιλόσοφος πράγματι στάθηκε απέναντι στο δικαστήριο της Ηλιαίας και μίλησε έτσι περίπου. Η πολιτεία τον δίκασε για τις «αμαρτωλές» κοινωνικές του απόψεις, σύμφωνα με τα κριτήριά της. Απ' την αρχή της απολογίας του, ο Σωκράτης κάνει εμφανή την περιφρόνησή του τόσο για τους κατηγόρους του, όσο και για τον όχλο και τη μάζα που τους εξέθρεψε.

Εξ αρχής δηλώνει ότι θα πει όλη την αλήθεια, χωρίς ωραίους και περίτεχνους λόγους με πολλά στολίδια. Θα μιλήσει με τις λέξεις που χρησιμοποιεί και στην αγορά (§17). Ξεκινάει απ' όσους τον κατηγορούν ότι με τη διδασκαλία του διαφθείρει τους νέους. **Δεν αποδέχεται καν την ιδιότητα του δασκάλου και δεν αναγνωρίζει όσους τον συναναστρέφονται ως μαθητές.** Το αποδεικνύει με την παρατήρηση ότι δεν πληρώνεται όπως οι σοφιστές, προκειμένου να τους διδάξει, αλλά απλώς συνομιλεί μαζί τους, τους συναναστρέφεται. Σ' όσους τον αντιμετωπίζουν ως επικίνδυνο, εξαιτίας της σοφίας του, απαντά ότι η μόνη του σοφία, που ο ίδιος δε βρήκε κανέναν άλλο να διαθέτει, αποτελεί η αναγνώριση της προσωπικής του άγνοιας. Το έχει δηλώσει δημοσίως πως λης κρύβει περισσότερα από όσα με την πρώτη ματιά μπορούμε να αντιληφθούμε. Για τους αθηναίους, η πίστη στους θεούς της πόλης ισοδυναμούσε με πίστη στους νόμους και το πολίτευμα. Οι δώδεκα θεοί δεν εκπροσωπούν απλώς ανθρώπινες ιδιότητες, αλλά θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελούν επιπροσθέτως τους θεματοφύλακες της τάξης και της ασφάλειας στην πόλη. Καθιέρωναν μια πραγματικότητα, που απαιτούσε υπακοή και πίστη. Η θεσμοθετημένη θρησκεία αυτή την περίοδο έχει πάρει συγκεκριμένες διαστάσεις, που βρίσκουν την έκφρασή τους στους εντυπωσιακούς ναούς και τα μνημεία τέχνης που την υπηρέτησαν. **Η κατηγορία, λοιπόν, αυτή ισοδυναμούσε με ανυπακοή προς την εξουσία, με αμφισβήτηση της επιβεβλημένης πραγματικότητας.** Η θεϊκή του αταξία απειλούσε να ταράξει τα λιμνάζοντα νερά των εφησυχασμένων συνειδήσεων.

Στη συζήτησή του με τον βασικό του κατήγορο Μέλητο πάνω στην εν λόγω κατηγορία, ο Σωκράτης απαντάει κάτι πολύ πιο ουσιώδες απ' το να αρνηθεί ή να παραδεχτεί το ατόπημα της αθεΐας (§ 26d-e). Δηλώνει ότι πιστεύει τα ίδια με τον Αναξαγόρα, που ομοίως είχε πρωτύτερα καταδικαστεί για τις απόψεις του. Το συμπέρασμά του είναι (§28):[...] *πολλοί με μίσησαν πολύ, να ξέρετε πως αληθεύει. Αυτό το μίσος θα με καταδικάσει. Όχι ο Μέλητος ή ο Άνυτος, αλλά η συκοφαντία και ο φθόνος των πολλών. Αυτά καταδίκασαν βέβαια πολλούς και σπουδαίους ανθρώπους στο παρελθόν και νομίζω θα καταδικάσουν και στο μέλλον.*

τήσει να φιλοσοφεί κι ουδόλως σκοπεύει να χαριστεί στους αθηναίους· τους κατηγορεί ότι φροντίζουν περισσότερο για τη φήμη τους και τον πλουτισμό, ενώ παραμελούν τη φρόνηση, την αναζήτηση της αλήθειας και τη φροντίδα της ψυχής τους (29d). Εκείνος, όμως, δε θα σταματήσει να τους παρακινεί για την βελτίωση της ψυχικής τους κατάστασης, ακόμη κι αν πρόκειται να πεθάνει πολλές φορές γι' αυτό. Πιστεύει ότι δεν υπάρχει τρόπος ο χειρότερος να βλάψει τον καλύτερο, ακόμη κι αν ο πρώτος εκτελέσει τον δεύτερο, ή τον εξορίσει ή του στερήσει την ιδιότητα του πολίτη. Θεωρεί χειρότερο να διαπράξει κανείς αδικία, όπως αυτή που θα διαπράξουν σε βάρος του οι Αθηναίοι, αν τον καταδικάσουν (30 d-e).

Ούτε η εξουσία τον τρόμαξε, ώστε να αδικήσει κάποιον, είτε στην περίοδο της δημοκρατίας είτε της τυραννίας των Τριάκοντα. **Δεν αποδέχεται ότι υπήρξε καν δάσκαλος κανενός** (32c-d, 33a). **Ωστόσο, διαπιστώνει ότι πολλοί τον εκτιμούν γι' αυτό που είναι.** Προτιμάει να θανατωθεί, παρά να διασυρθεί. Άλλωστε, είναι ήδη 70 ετών, οπότε η θανατική καταδίκη φρονεί πως θα τον απαλλάξει απ' τον εκφυλισμό των γηρατειών: ***Πραγματικά, πολλές φορές παρατήρησα ανθρώπους που θεωρούνται σπουδαίοι, όταν δικάζονται, να κάνουν ποταπά πράγματα, επειδή νομίζουν ότι θα πάθουν κάτι φοβερό, αν πεθάνουν, σα να επρόκειτο να μείνουν αθάνατοι, αν εσείς δεν τους σκοτώσετε*** (35a).

Η απολογία του Σωκράτη ουσιαστικά δεν έχει τα στοιχεία εκείνα που θα της έδιναν την κυριολεκτική της σημασία. Μοιάζει να μην ενδιαφέρεται για την απόφαση. Ο κατηγορούμενος δικαιούνταν να προτείνει μία ποινή που θα θεωρούσε δίκαιη για τον εαυτό του. Αν πρότεινε την εξορία, οι αθηναίοι θα ήταν ικανοποιημένοι και θα συμφωνούσαν να απαλλαγούν απ' αυτόν με πιο αναίμακτο τρόπο. Δεν επέμεναν να τον σκοτώσουν. Ίσα-ίσα, θα τους βόλευε η εξορία του Σωκράτη, για να φανούν οι ίδιοι επιεικείς και να μην ε-

συνέχεια στη σελίδα 8

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 12ος, Φύλλο 143
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2014

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

γείρουν αντιδράσεις, καθώς ο φιλόσοφος ήταν δημοφιλής. Ωστόσο, ο ίδιος θα έχανε την ουσία της φιλοσοφίας και του τρόπου ζωής του: **θεώρησε προτιμότερο το άλγος οιασδήποτε επικείμενης τιμωρίας, από την αυτοαναίρεση ενός έντιμου βίου**. Γι' αυτό, προτείνει ως ποινή κάτι αδιανόητο για τα αυτιά που τον ακούν: να σιτίζεται ισόβια δωρεάν στο πρυτανείο, ως αναγνώριση εκ μέρους των αθηναίων της προσφοράς του στον πνευματικό γίγνεσθαι της πόλης. Με τον τρόπο αυτό τους εξωθεί να πάρουν την απόφασή τους. Όταν μαθαίνει το απευκταίο εις βάρος του ούτε οργίζεται ούτε ξαφνιάζεται. Απορεί, μάλιστα, που η αναλογία των ψήφων υπέρ του ήταν τόσο μεγάλη. Η καταδίκη του ήρθε με 281 ψήφους. Περίμενε μεγαλύτερη συμμετοχή στην καταδικαστική απόφαση (36d).

Ας μην ξεχνάμε ότι σ' αυτή τη δίκη συγκρούστηκαν δύο κόσμοι. **Ήταν η κορύφωση της αντιπαράθεσης μεταξύ πολιτικής και φιλοσοφίας· καίτοι, μιας φιλοσοφίας που δεν καθόταν σε έδρανα, αλλά στοχαζόταν πάνω στην ουσία της ζωής**. Ο Σωκράτης άκουγε τη συνείδηση και την ελεύθερη βούλησή του, δεν του αρκούσε η υπακοή στους νόμους ενός κράτους. **Η αθηναίων πολιτεία, όμως, που τον δίκασε, όπως και κάθε πολιτεία, ορθώς ένιωσε πως μια θρυαλλίδα αδούλωτης ψυχής ψηλάφιζε ενδελεχώς τα κρατικά της στεγανά, που όσο στέρεα κι αν παρουσιάζονταν, δεν ήταν τίποτα περισσότερο από ένα άθροισμα λουστραρισμένων αυταπατών**. Όταν κάποιος υπακούει μόνο στην ελεύθερη έκφρασή του, φυσικό επακόλουθο είναι ν' αμφισβητήσει τις παραδεδεγμένες πραγματικότητες, που τα πλήθη αποδέχονται σιωπηλά. Και τότε, δεν είναι διόλου απίθανο, η πρότερη έννομη τάξη να εκτραπεί σε ατραπό Αναρχίας.

Τη φυλακή τη θεωρεί υποτιμητική, ότι ταιριάζει σε δούλο (37c). Η εξορία που γι' άλλους θα ήταν δυσβάστακτη τιμωρία, καθώς θα τους απόκοβε απ' την πόλη τους (όπως αναπτύχθηκε στο α' μέρος),

ση για το θάνατο, εκφράζοντας μια προσδοκία μετά θάνατον ζωής. Ακόμη, λέει, κι αν ο θάνατος ήταν μεγάλος ύπνος, πάλι γι' αυτόν θα ήταν αγαθός, αφού η ψυχή του θ' απελευθερωνόταν.

Αλλά έφτασε πια η ώρα να πηγαίνουμε· εγώ, για να πεθάνω κι εσείς, για να ζήσετε. Ποιος απ' τους δυο μας πηγαίνει σε καλύτερη μοίρα δεν το ξέρει κανείς άλλος παρά ο θεός (42).

Περιμένοντας στο κελί

Το διάστημα που ο Σωκράτης μένει φυλακισμένος, μέχρι να εκτελεστεί η καταδίκη του σε θάνατο (αφού επιστρέψει το αθηναϊκό πλοίο απ' τη Δήλο) το μαθαίνουμε απ' τον Πλάτωνα στο έργο του Κρίτων. Η φυλακή του Σωκράτη δεν είναι ξεκάθαρο που βρισκόταν. Ίσως σε κάποιες σπηλιές κοντά στο λόφο του Φιλοπάππου, ίσως στο κτήριο που λειτουργούσε ως δημό-

να τον καταλάβει, ποια άλλη πόλη θα μπορούσε να το κάνει.

Όταν ο Κρίτων μπαίνει στο κελί του, τον βρίσκει να κοιμάται ήσυχος και θαυμάζει την ηρεμία του. Ο Σωκράτης δεν ενδιαφέρεται για τη γνώμη των πολλών ούτε τον νοιάζει που θα τον θανατώσουν. Ο Κρίτων στηρίζει τα επιχειρήματά του στον ομηρικό ηθικό κώδικα,[1] τονίζοντας την αξία της κοινής γνώμης. Τον Σωκράτη, όμως δεν τον φοβίζει η δύναμη των πολλών, σα να ήταν παιδάκι, με φυλακίσεις και πρόστιμα (46c).

Στο έργο *Κρίτων* ο Σωκράτης παρουσιάζεται να υποστηρίζει πως η ανυπακοή στους νόμους αποτελεί σφάλμα (50a-c)· θεωρεί την αψήφησή τους αδικία, μια άποψη που ο Πλάτων ανέπτυξε στα πολιτικά του έργα, όπως οι Νόμοι και η Πολιτεία. **Για τον Πλάτωνα ο νόμος εκφράζει μια θεϊκή αλήθεια, είναι ο τρόπος να διατηρη-**

αυτή η συνάντηση με τον Κρίτωνα συνέβη πράγματι, φέροντας αυτά τα χαρακτηριστικά. Ο Πλάτων επιδιώκει να πλάσει την πορεία του Σωκράτη προς το θάνατο μέσα από στάδια. Ακόμη δίνει βαρύτητα στον κόσμο των ιδεών, όταν καταγράφει τα έργα του. Μονάχα στον Φίληβο, ώριμο έργο του, συμφιλιώνει σε μια ενότητα το αισθητό και το νοητό, το περατό και το άπειρο *(Γένεσις εις ουσίαν, 26d), παύοντας να περιφρονεί το αισθητό, χάριν του ιδεατού.*

Ο Σωκράτης, αντιμετωπίζοντας ένα ζήτημα εν τη γενέσει του, δεν υπήρξε επ' ουδενί τόσο δογματικός, όσο ο Πλάτων, που, όχι απλώς συνέχισε τις ιδέες του, αλλά θέλησε να τις ενισχύσει με σκυρόδεμα, κάνοντάς τες σκληρές κι άτεγκτες, όμοιες με ιδεολογήματα. Δεν ήταν, όμως, ο Σωκράτης που δογμάτισε υπέρ του κόσμου των ιδεών. **Αναζήτησε μία αλήθεια**



εξωθεί να πάρουν την απόφασή τους. Όταν μαθαίνει το απευκταίο εις βάρος του ούτε οργίζεται ούτε ξαφνιάζεται. Απορεί, μάλιστα, που η αναλογία των ψήφων υπέρ του ήταν τόσο μεγάλη. Η καταδίκη του ήρθε με 281 ψήφους. Περίμενε μεγαλύτερη συμμετοχή στην καταδικαστική απόφαση (36d).

Ας μην ξεχνάμε ότι σ' αυτή τη δίκη συγκρούστηκαν δύο κόσμοι. **Ήταν η κορύφωση της αντιπαράθεσης μεταξύ πολιτικής και φιλοσοφίας· καίτοι, μιας φιλοσοφίας που δεν καθόταν σε έδρανα, αλλά στοχαζόταν πάνω στην ουσία της ζωής**. Ο Σωκράτης άκουγε τη συνείδηση και την ελεύθερη βούλησή του, δεν του αρκούσε η υπακοή στους νόμους ενός κράτους. **Η αθηναίων πολιτεία, όμως, που τον δίκασε, όπως και κάθε πολιτεία, ορθώς ένιωσε πως μια θρυαλλίδα αδούλωτης ψυχής ψηλάφιζε ενδελεχώς τα κρατικά της στεγανά, που όσο στέρεα κι αν παρουσιάζονταν, δεν ήταν τίποτα περισσότερο από ένα άθροισμα λουστραρισμένων αυταπατών**. Όταν κάποιος υπακούει μόνο στην ελεύθερη έκφρασή του, φυσικό επακόλουθο είναι ν' αμφισβητήσει τις παραδεδεγμένες πραγματικότητες, που τα πλήθη αποδέχονται σιωπηλά. Και τότε, δεν είναι διόλου απίθανο, η πρότερη έννομη τάξη να εκτραπεί σε ατραπό Αναρχίας.

Τη φυλακή τη θεωρεί υποτιμητική, ότι ταιριάζει σε δούλο (37c). Η εξορία που γι' άλλους θα ήταν δυσβάστακτη τιμωρία, καθώς θα τους απόκοβε απ' την πόλη τους (όπως αναπτύχθηκε στο α' μέρος), τον ίδιο δε θα τον ενοχλούσε, εφ' όσον πάλι θα ήταν σε θέση να συνομιλεί με τους νέους και να φιλοσοφεί (37b-e). Το ζήτημά του είναι ότι δε θα τους κάνει την χάρη να τον εξορίσουν. Όταν ακούει ότι η ποινή που του επιβλήθηκε είναι ο θάνατος, θεωρεί ότι καταδικάστηκε, όχι επειδή δεν είχε επιχειρήματα, αλλά γιατί δεν ήταν ξεδιάντροπος και δουλοπρεπής, ώστε να κλαίει, παρακαλώντας, για να τον αθωώσουν (38d-e). Πιστεύει πως η κακία, που νίκησε την ψυχή των κατηγόρων του, τρέχει πιο γρήγορα απ' την εσχατιά του βίου. Τέλος, κάνει μια ορφική τοποθέτη-

Το διάστημα που ο Σωκράτης μένει φυλακισμένος, μέχρι να εκτελεστεί η καταδίκη του σε θάνατο (αφού επιστρέψει το αθηναϊκό πλοίο απ' τη Δήλο) το μαθαίνουμε απ' τον Πλάτωνα στο έργο του Κρίτων. Η

σεις και πρόστιμα (46c).

Στο έργο *Κρίτων* ο Σωκράτης παρουσιάζεται να υποστηρίζει πως η ανυπακοή στους νόμους αποτελεί σφάλμα (50a-c)· θεωρεί την αψήφησή τους αδικία, μια ά-

Ο Σωκράτης, αντιμετωπίζοντας ένα ζήτημα εν τη γενέσει του, δεν υπήρξε επ' ουδενί τόσο δογματικός, όσο ο Πλάτων, που, όχι απλώς συνέχισε τις ιδέες του, αλλά θέλησε να τις ενισχύσει με σκυρό-



φυλακή του Σωκράτη δεν είναι ξεκάθαρο που βρισκόταν. Ίσως σε κάποιες σπηλιές κοντά στο λόφο του Φιλοπάππου, ίσως στο κτήριο που λειτουργούσε ως δημόσια φυλακή στα ΝΔ της αγοράς, για όσους επρόκειτο να εκτελεστούν. Μάλλον θα ταίριαζε ως φυλακή του η τελευταία. Στο κείμενο αυτό του Πλάτωνα, ο φιλόσοφος συνδιαλέγεται με τον φίλο του Κρίτωνα, ο οποίος προσπαθεί να τον πείσει να το σκάσει, δωροδοκώντας τον φρουρό, καταφεύγοντας σε άλλη πόλη για το υπόλοιπο της ζωής του. Ο Σωκράτης, όμως, είναι ανένδοτος. Δεν δέχεται την απόλυτη εξουσία της πόλης πάνω στον πολίτη, δέχεται όμως ότι η σχέση τους βασίζεται στην ισχυρή εξάρτηση. Θεωρεί ότι, αφού ούτε η δική του πόλη δεν μπόρεσε

ποψη που ο Πλάτων ανέπτυξε στα πολιτικά του έργα, όπως οι Νόμοι και η Πολιτεία. **Για τον Πλάτωνα ο νόμος εκφράζει μια θεϊκή αλήθεια, είναι ο τρόπος να διατηρηθεί η τάξη επί γης και ουρανού. Λογικό φαίνεται να έβαλε μια τέτοια άποψη και στο στόμα του δασκάλου του**. Ωστόσο, ανάλογου ύφους θεώρηση δεν διακρίνεται στην Απολογία. Παρ' όλο που δεν φεύγει απ' την Αθήνα και παραμένει μετά την καταδικαστική απόφαση, δεν συμφωνεί με τους νόμους της (52b-53). Αποδέχεται, βέβαια, την απόφαση που όρισε γι' αυτόν η πόλη. Δεν εμπιστεύεται τους δικαστές ούτε τους ανθρώπινους μεταβλητούς νόμους. Πιστεύει ωστόσο στους φυσικούς νόμους που ξεπερνούν τις ανθρώπινες αδυναμίες. Άλλωστε, δεν γνωρίζουμε αν

δεμα, κάνοντάς τες σκληρές κι άτεγκτες, όμοιες με ιδεολογήματα. Δεν ήταν, όμως, ο Σωκράτης που δογμάτισε υπέρ του κόσμου των ιδεών. **Αναζήτησε μία αλήθεια πέρα απ' τον αισθητό κόσμο (τον κόσμο που μπορούσε να αντιληφθεί με τις αισθήσεις του), όπως θα έκανε κι ένας σαμάνος, που θα πίστευε πέρα απ' όσα του φανερώνουν τα μάτια του**. Ο Πλάτων επιχείρησε να εκλογικεύσει ακόμη και το άλογο. Ποτέ δε συμφιλίωσε, ούτε καν στον *Φίληρο*, που προαναφέρθηκε, το αισθητό με το νοητό. Γι' αυτόν ήταν ζήτημα υποταγής, όχι συμφιλίωσης. Η πολιτεία με τους νόμους της είναι θεϊκή για τον Πλάτωνα. Ο άνθρωπος ως πολίτης προσπαθεί να μοιάσει στους θεούς.

Ωστόσο, για τον Σωκράτη είναι ζήτημα

νταν, δεν ήταν τίποτα περισσότερο από έ-να άθροισμα λουστραρισμένων αυταπατών. Όταν κάποιος υπακούει μόνο στην ελεύθερη έκφρασή του, φυσικό επακόλουθο είναι ν' αμφισβητήσει τις παραδεδεγμένες πραγματικότητες, που τα πλήθη αποδέχονται σιωπηλά. Και τότε, δεν είναι διόλου απίθανο, η πρότερη έννομη τάξη να εκτραπεί σε ατραπό Αναρχίας.



Τη φυλακή τη θεωρεί υποτιμητική, ότι ταιριάζει σε δούλο (37c). Η εξορία που γι' άλλους θα ήταν δυσβάστακτη τιμωρία, καθώς θα τους απόκοβε απ' την πόλη τους (όπως αναπτύχθηκε στο α' μέρος), τον ίδιο δε θα τον ενοχλούσε, εφ' όσον πάλι θα ήταν σε θέση να συνομιλεί με τους νέους και να φιλοσοφεί (37b-e). Το ζήτημά του είναι ότι δε θα τους κάνει την χάρη να τον εξορίσουν. Όταν ακούει ότι η ποινή που του επιβλήθηκε είναι ο θάνατος, θεωρεί ότι καταδικάστηκε, όχι επειδή δεν είχε επιχειρήματα, αλλά γιατί δεν ήταν ξεδιάντροπος και δουλοπρεπής, ώστε να κλαίει, παρακαλώντας, για να τον αθωώσουν (38d-e). Πιστεύει πως η κακία, που νίκησε την ψυχή των κατηγόρων του, τρέχει πιο γρήγορα απ' την εσχατιά του βίου. Τέλος, κάνει μια ορφική τοποθέτη-
φυλακή του Σωκράτη δεν είναι ξεκάθαρο που βρισκόταν. Ίσως σε κάποιες σπηλιές κοντά στο λόφο του Φιλοπάππου, ίσως στο κτήριο που λειτουργούσε ως δημόσια φυλακή στα ΝΔ της αγοράς, για όσους επρόκειτο να εκτελεστούν. Μάλλον θα ταίριαζε ως φυλακή του η τελευταία. Στο κείμενο αυτό του Πλάτωνα, ο φιλόσοφος συνδιαλέγεται με τον φίλο του Κρίτωνα, ο οποίος προσπαθεί να τον πείσει να το σκάσει, δωροδοκώντας τον φρουρό, καταφεύγοντας σε άλλη πόλη για το υπόλοιπο της ζωής του. Ο Σωκράτης, όμως, είναι ανένδοτος. Δεν δέχεται την απόλυτη εξουσία της πόλης πάνω στον πολίτη, δέχεται όμως ότι η σχέση τους βασίζεται στην ισχυρή εξάρτηση. Θεωρεί ότι, αφού ούτε η δική του πόλη δεν μπόρεσε ποψη που ο Πλάτων ανέπτυξε στα πολιτικά του έργα, όπως οι Νόμοι και η Πολιτεία. **Για τον Πλάτωνα ο νόμος εκφράζει μια θεϊκή αλήθεια, είναι ο τρόπος να διατηρηθεί η τάξη επί γης και ουρανού. Λογικό φαίνεται να έβαλε μια τέτοια άποψη και στο στόμα του δασκάλου του**. Ωστόσο, ανάλογου ύφους θεώρηση δεν διακρίνεται στην Απολογία. Παρ' όλο που δεν φεύγει απ' την Αθήνα και παραμένει μετά την καταδικαστική απόφαση, δεν συμφωνεί με τους νόμους της (52b-53). Αποδέχεται, βέβαια, την απόφαση που όρισε γι' αυτόν η πόλη. Δεν εμπιστεύεται τους δικαστές ούτε τους ανθρώπινους μεταβλητούς νόμους. Πιστεύει ωστόσο στους φυσικούς νόμους που ξεπερνούν τις ανθρώπινες αδυναμίες. Άλλωστε, δεν γνωρίζουμε αν δεμα, κάνοντάς τες σκληρές κι άτεγκτες, όμοιες με ιδεολογήματα. Δεν ήταν, όμως, ο Σωκράτης που δογμάτισε υπέρ του κόσμου των ιδεών. **Αναζήτησε μία αλήθεια πέρα απ' τον αισθητό κόσμο (τον κόσμο που μπορούσε να αντιληφθεί με τις αισθήσεις του), όπως θα έκανε κι ένας σαμάνος, που θα πίστευε πέρα απ' όσα του φανερώνουν τα μάτια του**. Ο Πλάτων επιχείρησε να εκλογικεύσει ακόμη και το άλογο. Ποτέ δε συμφιλίωσε, ούτε καν στον *Φίληβο*, που προαναφέρθηκε, το αισθητό με το νοητό. Γι' αυτόν ήταν ζήτημα υποταγής, όχι συμφιλίωσης. Η πολιτεία με τους νόμους της είναι θεϊκή για τον Πλάτωνα. Ο άνθρωπος ως πολίτης προσπαθεί να μοιάσει στους θεούς.

Ωστόσο, για τον Σωκράτη είναι ζήτημα

εντιμότητας να παραμείνει πιστός στη θέση του. Οποιαδήποτε προσπάθεια να ξεφύγει του θανάτου θα αναιρούσε όσα υποστήριξε με την ίδια τη ζωή του. Θ' αναιρούσαν την ηθική του ακεραιότητα, η οποία δομήθηκε όχι χάρη στη γνώμη και την αποδοχή των πολλών, αλλά χάρη στις προσωπικές του αρχές, που τον έκαναν ό,τι υπήρξε. Κι αυτή η ύπαρξη διαπερνά το βραχύ του βίου, δεν φοβάται το θάνατο και στέκει ακλόνητη, ατενίζοντας την αιωνιότητα.

Οι τελευταίες στιγμές

Αμέσως μετά την εκτέλεση της καταδίκης, οι αθηναίοι μετάνιωσαν για την απόφασή τους. Ως φόρο τιμής στη μνήμη του



και μάλλον σε μια προσπάθεια να ξεπλύνουν τις ενοχές τους, έκλεισαν τις παλαίστρες και τα γυμναστήρια, τιμώρησαν τους κατηγόρους του και του έστησαν χάλκινο άγαλμα. Ήταν, όμως, πια αργά. Η

Μάλιστα, ο Φαίδων διατηρούσε και σε μεγάλη ηλικία μακριά κώμη, κάτι που φαινόταν αστείο στους Αθηναίους. Ο Εχεκράτης ήταν ένας πυθαγόρειος, που δεν υπήρξε μαθητής του Σωκράτη.

Μιας κι έπρεπε να περιμένουν το πλοίο απ' τη Δήλο,[2] πέρασε κάποιο χρονικό διάστημα. Ο Σωκράτης δεν έμεινε μόνος τις ώρες του δεσμωτηρίου· εκεί ήταν ο Απολλόδωρος, ο Κριτόβουλος μαζί με τον πατέρα του, ο Κρίτων, ο Ερμογένης, ο Επιγένης, ο Αισχίνης, ο Αντισθένης, ο Κτήσιππος ο Παιανεύς, ο Μενέξενος, και μερικοί άλλοι από τους ντόπιους. Από τους ξένους ήταν ο Σιμμίας και ο Κέβης από την Θήβα, ο Φαιδωνίδης από τα Μέγαρα, ο Ευκλείδης και ο Τεριγίων. Από την πρώτη ημέρα στο δεσμωτήριο τον επισκέπτονταν, μαζεύονταν όλοι μαζί απ' έξω και περίμεναν να μπουν να τον επισκεφθούν. Όσο περίμεναν, συζητούσαν. Την τελευταία μέρα μαζεύονται όλοι να τον δουν. Ο

δίνει ο δούλος καθώς του προσφέρει το ποτήρι είναι να περπατήσει, αφού το πιει, ώστε να κυκλοφορήσει ταχύτερα στο αίμα του. Τότε θα νιώσει τα πόδια του βαριά. Έπειτα, θα πρέπει να ξαπλώσει και το δηλητήριο θα ενεργήσει. Εκείνος το παίρνει, λέγοντας: **πρέπει να ευχόμαστε η μετοίκησή μας να είναι καλότυχη, αυτό εύχομαι** και πίνει με ηρεμία το κώνειο. Αυτή τη φορά κανείς εκ των παρισταμένων δεν κατορθώνει να συγκρατήσει τα δάκρυά του. Ο Σωκράτης, όμως, τους ζητά να πάψουν και να κάνουν ησυχία. Ακολουθεί τις οδηγίες του δούλου και σύντομα παύει να νιώθει τα πόδια του. Όσο η παράλυση εξαπλώνεται, σκεπάζει μ' ένα μαντήλι το πρόσωπό του που πλέον κοιτάζει το θάνατο. Για μια στιγμή, όμως, το ξεσκεπάζει για την τελευταία παραγγελιά: ***Κρίτωνα, οφείλουμε προσφορά έναν κόκορα στον Ασκληπιό. Να εξοφλήσετε το χρέος, μην το αμελήσετε.***[3] Κι ο Κρίτων: ***εντάξει, μή-***

λον, καν την «πολυτέλεια» να πιει το κώνειο. Θα έπρεπε να ζει σε μια ολόκληρη κοινωνία-φυλακή, η οποία το τελευταίο που αναζητά είναι η ευδαιμονία της ελευθερίας και το πρώτο ο ακόρεστος κορεσμός της ύλης. **Τελικά, όμως, κέρδισε το στοίχημα με τον εαυτό του. Χωρίς να γράψει λέξη, τον ξέρουν όλοι και πολλοί χρησιμοποιούν τις μεθόδους του και ενδιαφέρονται για τις ιδέες του.**

Η ζωή διαχύθηκε μέσα στον θάνατο. Όσο το σώμα του άφηνε τη ζωή, η ψυχή του κοιτούσε την αιωνιότητα. Το πνεύμα του, ανέγγιχτο στον χρόνο, ακόμη και σήμερα εξακολουθεί να είναι παρόν. Πριν λίγα χρόνια μάλιστα, το 2012, ξαναδικάστηκε από μια κουστωδία ευρωπαίων και αμερικανών δικαστών, που παρακολουθήθηκε διαδικτυακά από χιλιάδες αργόσχολους καναπεδόφιλους. Η απόφαση αθωωτική. Τι να πει κανείς· έκαστος στο είδος του και οι εξουσιαστές στις πολιτικές τους μασκαράτες. **Άλλωστε, ένας νεκρός Σωκράτης είναι ακίνδυνος για τους εκάστοτε δικαστές. Οι ζωντανοί είναι επικίνδυνοι και καταδικάζονται παντού και πάντα στα δικαστήρια του κόσμου τούτου.**

σύντροφοι για την Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Ο ομηρικός ηθικός κώδικας παραμένει ζωντανός αιώνες μετά και σε διαφορετικές κοινωνίες απ' αυτήν που τον γέννησε. Αυτό που πρέσβευε ήταν ότι μέσα στα πλαίσια της πόλης, το άτομο μπορεί να λειτουργεί πιο αποτελεσματικά και να συνεργάζεται με τους υπόλοιπους, όταν μπορεί να υπερασπίζεται τους οικείους του και να βλάπτει τους εχθρούς του. Απ' τον ομηρικό ηθικό κώδικα διαπνέεται κι ο Επιτάφιος του Θουκυδίδη, δια στόματος Περικλή.

2. Το πλοίο, με το οποίο κάποτε είχε πάει ο Θησέας στην Κρήτη: αν τα κατάφερνε ο Θησέας να εκπληρώσει τον άθλο του εναντίον του Μινώταυρου, είχε τάξει

Αμέσως μετά την εκτέλεση της καταδίκης, οι αθηναίοι μετάνιωσαν για την απόφασή τους. Ως φόρο τιμής στη μνήμη του

ξένους ήταν ο Σιμμίας και ο Κέβης από την Θήβα, ο Φαιδωνίδης από τα Μέγαρα, ο Ευκλείδης και ο Τεριγίων. Από την πρώ-

να νιώθει τα πόδια του. Όσο η παράλυση εξαπλώνεται, σκεπάζει μ' ένα μαντήλι το πρόσωπό του που πλέον κοιτάζει το θά-



και μάλλον σε μια προσπάθεια να ξεπλύνουν τις ενοχές τους, έκλεισαν τις παλαίστρες και τα γυμναστήρια, τιμώρησαν τους κατηγόρους του και του έστησαν χάλκινο άγαλμα. Ήταν, όμως, πια αργά. Η τελευταία πράξη του δράματος παίζεται στον *Φαίδωνα* του Πλάτωνα, όπου οι μαθητές και οι φίλοι του Σωκράτη πηγαίνουν να τον αποχαιρετήσουν. Ο Φαίδων είναι αυτός που περιγράφει τα γεγονότα.

Το έργο αυτό του Πλάτωνα είναι της ωριμότητάς του. Μέσα απ' την κορύφωση του ήρωα που θριαμβεύει στον πόνο, επιχειρεί ν' αναδείξει την αθανασία της ψυχής. Ο Πλάτων, πριν το γράψει, είχε κάνει ένα ταξίδι στην Αίγυπτο, όπου ήρθε σ' επαφή με τους ορφικούς και τους πυθαγόρειους και μελέτησε συστηματικότερα τις απόψεις τους. Στο έργο του αυτό, ο Σωκράτης παρουσιάζεται διαφορετικά· ως ιδανικός άνθρωπος και φιλόσοφος που στέκεται αγέρωχος μπροστά στο θάνατο. Ο Φαίδων περιγράφει στον Εχεκράτη τις αναμνήσεις του απ' τις τελευταίες στιγμές του Σωκράτη. Ο Εχεκράτης δεν μιλά

τη ημέρα στο δεσμωτήριο τον επισκέπτονταν, μαζεύονταν όλοι μαζί απ' έξω και περίμεναν να μπουν να τον επισκεφθούν. Όσο περίμεναν, συζητούσαν. Την τελευταία μέρα μαζεύονται όλοι να τον δουν. Ο Σωκράτης τούς ζητάει να απομακρύνουν την Ξανθίππη, που τον θρηνεί. Λίγο πριν, ο φύλακας τον απάλλαξε απ' τις αλυσίδες που τον είχαν δεμένο στα χέρια και τα πόδια. Ο φιλόσοφος προσπαθεί να τους φτιάξει το κέφι με αστεία. Πότε καταφέρνουν να γελάσουν και πότε κλαίνε.

Οι παριστάμενοι κι ο Σωκράτης συζητούν για την ψυχή, που είναι αθάνατη. Δεν έχει τίποτε μαζί της, όταν πηγαίνει στον Άδη, παρά μονάχα την παιδεία και τον τρόπο ζωής που έκανε πριν. Η συζήτηση κρατάει επί μακρόν. Ώσπου, φτάνει το καράβι απ' τη Δήλο. Η ώρα έχει έρθει.

Πλένεται πριν πιει το δηλητήριο, για να μην μπουν κατόπιν στον κόπο να τον πλύνουν οι γυναίκες. Ρυθμίζει πρακτικά ζητήματα και δίνει εντολή ν' αποχωρήσουν οι γυναίκες και τα παιδιά (116e). Το ηλιοβασίλεμα πλησιάζει. Ο φύλακας που του

νατο. Για μια στιγμή, όμως, το ξεσκεπάζει για την τελευταία παραγγελία: ***Κρίτωνα, οφείλουμε προσφορά έναν κόκορα στον Ασκληπιό. Να εξοφλήσετε το χρέος, μην το αμελήσετε.***[3] Κι ο Κρίτων: ***εντάξει, μήπως θέλεις τίποτε άλλο;*** Εκείνος τίποτε άλλο δεν ήθελε, δεν ήταν πια εκεί. Δεν απάντησε, είχε στυλώσει το βλέμμα.

Αυτή η τελευταία φράση ήταν αρκετή, για να ξεσηκώσει θύελλα συζητήσεων απ' τους μεταγενέστερους μελετητές. Γιατί τάζει ο Σωκράτης έναν κόκορα στον θεό της υγείας; Ήταν η ζωή του μια αρρώστια που θεραπεύτηκε, όπως λέει ο Nietzsche; Κι όμως, δεν ήταν. Για τον Σωκράτη, ο εαυτός μας είναι η ψυχή μας, ενώ το σώμα το όργανο που αυτή καθοδηγεί και το χρησιμοποιεί για τη ζωή. Ας μην ξεχνάμε, όμως, ότι ο ίδιος δεν ήταν ένα απρόσωπο πρόσωπο αρετής, αλλά ένας αθηναίος με σάρκα και οστά (Zeller, *Die Philosophie der Griechen*). **Θεραπεύτηκε απ' τη σπατάλη μιας μάταιης ζωής, όπως την έβλεπε να διαβρώνεται απ' την ανηθικότητα και την πολιτική. Και με το τελευταίο τάμα**

μέρα εξακολουθεί να είναι παρόν. Πριν λίγα χρόνια μάλιστα, το 2012, ξαναδικάστηκε από μια κουστωδία ευρωπαίων και αμερικανών δικαστών, που παρακολουθήθηκε διαδικτυακά από χιλιάδες αργόσχολους καναπεδόφιλους. Η απόφαση αθωωτική. Τι να πει κανείς· έκαστος στο είδος του και οι εξουσιαστές στις πολιτικές τους μασκαράτες. **Άλλωστε, ένας νεκρός Σωκράτης είναι ακίνδυνος για τους εκάστοτε δικαστές. Οι ζωντανοί είναι επικίνδυνοι και καταδικάζονται παντού και πάντα στα δικαστήρια του κόσμου τούτου.**

σύντροφοι για την Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Ο ομηρικός ηθικός κώδικας παραμένει ζωντανός αιώνες μετά και σε διαφορετικές κοινωνίες απ' αυτήν που τον γέννησε. Αυτό που πρέσβευε ήταν ότι μέσα στα πλαίσια της πόλης, το άτομο μπορεί να λειτουργεί πιο αποτελεσματικά και να συνεργάζεται με τους υπόλοιπους, όταν μπορεί να υπερασπίζεται τους οικείους του και να βλάπτει τους εχθρούς του. Απ' τον ομηρικό ηθικό κώδικα διαπνέεται κι ο Επιτάφιος του Θουκυδίδη, δια στόματος Περικλή.

2. Το πλοίο, με το οποίο κάποτε είχε πάει ο Θησέας στην Κρήτη: αν τα κατάφερνε ο Θησέας να εκπληρώσει τον άθλο του εναντίον του Μινώταυρου, είχε τάξει στον Απόλλωνα να στέλνει κάθε χρόνο θεωρία στην Δήλο κι είχε μείνει από τότε η συνήθεια. Ώσπου να γυρίσει το καράβι, η πόλη έπρεπε να μένει καθαρή από θανάτους, οπότε κι η θανατική καταδίκη του Σωκράτη έπρεπε να αναβληθεί.

3. Κρίτων, τω Ασκληπιώ οφείλομεν αλεκτρύονα, απόδοτε και μή αμελήσετε.

Σχετικά βιβλία:

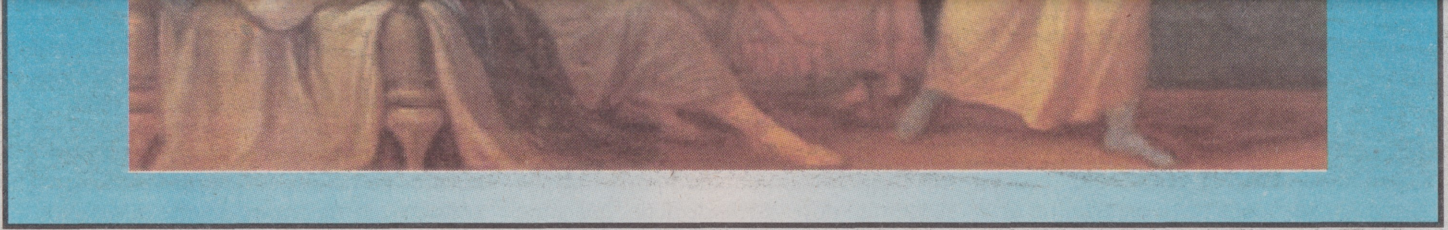
James A. Colaiaco, *Σωκράτης εναντίον Αθηναίων*

W.C. Guthrie, *Σωκράτης*

Κωστής Παπαγιώργης, *Σωκράτης: ο νομοθέτης που αυτοκτονεί*

Βασίλης Αναστασιάδης, *Τα αίτια της καταδίκης του Σωκράτη*

Ψαρομηλίγκος Αρτ., Λάζου Β, Καρτάλης



και μάλλον σε μια προσπάθεια να ξεπλύνουν τις ενοχές τους, έκλεισαν τις παλαίστρες και τα γυμναστήρια, τιμώρησαν τους κατηγόρους του και του έστησαν χάλκινο άγαλμα. Ήταν, όμως, πια αργά. Η τελευταία πράξη του δράματος παίζεται στον *Φαίδωνα* του Πλάτωνα, όπου οι μαθητές και οι φίλοι του Σωκράτη πηγαίνουν να τον αποχαιρετήσουν. Ο Φαίδων είναι αυτός που περιγράφει τα γεγονότα·

Το έργο αυτό του Πλάτωνα είναι της ωριμότητάς του. Μέσα απ' την κορύφωση του ήρωα που θριαμβεύει στον πόνο, επιχειρεί ν' αναδείξει την αθανασία της ψυχής. Ο Πλάτων, πριν το γράψει, είχε κάνει ένα ταξίδι στην Αίγυπτο, όπου ήρθε σ' επαφή με τους ορφικούς και τους πυθαγόρειους και μελέτησε συστηματικότερα τις απόψεις τους. Στο έργο του αυτό, ο Σωκράτης παρουσιάζεται διαφορετικά· ως ιδανικός άνθρωπος και φιλόσοφος που στέκεται αγέρωχος μπροστά στο θάνατο. Ο Φαίδων περιγράφει στον Εχεκράτη τις αναμνήσεις του απ' τις τελευταίες στιγμές του Σωκράτη. Ο Εχεκράτης δεν μιλά σχεδόν καθόλου, εμφανίζεται σε κάποιες στιγμές ως σχολιαστής. Ο Φαίδων μεταφέρει τους διαλόγους που άκουσε. Σύμφωνα με την παράδοση, ήταν δούλος απ' την Ηλεία, που ο Σωκράτης έβαλε έναν πλούσιο φίλο του να τον εξαγοράσει, γιατί εντυπωσιάστηκε απ' την ευφυΐα του. τη ημέρα στο δεσμωτήριο τον επισκέπτονταν, μαζεύονταν όλοι μαζί απ' έξω και περίμεναν να μπουν να τον επισκεφθούν. Όσο περίμεναν, συζητούσαν. Την τελευταία μέρα μαζεύονται όλοι να τον δουν. Ο Σωκράτης τούς ζητάει να απομακρύνουν την Ξανθίππη, που τον θρηνεί. Λίγο πριν, ο φύλακας τον απάλλαξε απ' τις αλυσίδες που τον είχαν δεμένο στα χέρια και τα πόδια. Ο φιλόσοφος προσπαθεί να τους φτιάξει το κέφι με αστεία. Πότε καταφέρνουν να γελάσουν και πότε κλαίνε.

Οι παριστάμενοι κι ο Σωκράτης συζητούν για την ψυχή, που είναι αθάνατη. Δεν έχει τίποτε μαζί της, όταν πηγαίνει στον Άδη, παρά μονάχα την παιδεία και τον τρόπο ζωής που έκανε πριν. Η συζήτηση κρατάει επί μακρόν. Ώσπου, φτάνει το καράβι απ' τη Δήλο. Η ώρα έχει έρθει.

Πλένεται πριν πιει το δηλητήριο, για να μην μπουν κατόπιν στον κόπο να τον πλύνουν οι γυναίκες. Ρυθμίζει πρακτικά ζητήματα και δίνει εντολή ν' αποχωρήσουν οι γυναίκες και τα παιδιά (116e). Το ηλιοβασίλεμα πλησιάζει. Ο φύλακας που του φέρνει το κώνειο, του εκφράζει την εκτίμησή του, λέγοντάς του ότι δεν του το προσφέρει ουσιαστικά ο ίδιος, αλλά όσοι τον καταδίκασαν κι αποχωρεί δακρυσμένος. Ο Σωκράτης, αν και έχει στη διάθεσή του κι άλλες ώρες, δεν θέλει να καθυστερήσει περισσότερο. Οι οδηγίες που του νατο. Για μια στιγμή, όμως, το ξεσκεπάζει για την τελευταία παραγγελία: ***Κρίτωνα, οφείλουμε προσφορά έναν κόκορα στον Ασκληπιό. Να εξοφλήσετε το χρέος, μην το αμελήσετε.***[3] Κι ο Κρίτων: ***εντάξει, μήπως θέλεις τίποτε άλλο;*** Εκείνος τίποτε άλλο δεν ήθελε, δεν ήταν πια εκεί. Δεν απάντησε, είχε στυλώσει το βλέμμα.

Αυτή η τελευταία φράση ήταν αρκετή, για να ξεσηκώσει θύελλα συζητήσεων απ' τους μεταγενέστερους μελετητές. Γιατί τάζει ο Σωκράτης έναν κόκορα στον θεό της υγείας; Ήταν η ζωή του μια αρρώστια που θεραπεύτηκε, όπως λέει ο Nietzsche; Κι όμως, δεν ήταν. Για τον Σωκράτη, ο εαυτός μας είναι η ψυχή μας, ενώ το σώμα το όργανο που αυτή καθοδηγεί και το χρησιμοποιεί για τη ζωή. Ας μην ξεχνάμε, όμως, ότι ο ίδιος δεν ήταν ένα απρόσωπο πρόσωπο αρετής, αλλά ένας αθηναίος με σάρκα και οστά (Zeller, *Die Philosophie der Griechen*). **Θεραπεύτηκε απ' τη σπατάλη μιας μάταιης ζωής, όπως την έβλεπε να διαβρώνεται απ' την ανηθικότητα και την πολιτική. Και με το τελευταίο τάμα ένωσε ζωή και θάνατο. Τα χρωστούμενα της ζωής παραμένουν και μετά θάνατον. Η ζωή για τον Σωκράτη δεν ήταν μόνο η δική του, ήταν η ζωή της ανθρωπότητας που νοσούσε. Δεν υποστήριζε την αυτοκτονία.** Σήμερα δεν μπορούμε να φανταστούμε πώς θα αντιδρούσε η παραδοξολογία κι η ειρωνεία του. Δε θα είχε, μάλ-

νεί ζωντανός αιώνες μετά και σε διαφορετικές κοινωνίες απ' αυτήν που τον γέννησε. Αυτό που πρέσβευε ήταν ότι μέσα στα πλαίσια της πόλης, το άτομο μπορεί να λειτουργεί πιο αποτελεσματικά και να συνεργάζεται με τους υπόλοιπους, όταν μπορεί να υπερασπίζεται τους οικείους του και να βλάπτει τους εχθρούς του. Απ' τον ομηρικό ηθικό κώδικα διαπνέεται κι ο Επιτάφιος του **Θουκυδίδη**, δια στόματος Περικλή.

2. Το πλοίο, με το οποίο κάποτε είχε πάει ο Θησέας στην Κρήτη: αν τα κατάφερνε ο Θησέας να εκπληρώσει τον άθλο του εναντίον του Μινώταυρου, είχε τάξει στον Απόλλωνα να στέλνει κάθε χρόνο θεωρία στην Δήλο κι είχε μείνει από τότε η συνήθεια. Ώσπου να γυρίσει το καράβι, η πόλη έπρεπε να μένει καθαρή από θανάτους, οπότε κι η θανατική καταδίκη του Σωκράτη έπρεπε να αναβληθεί.

3. Κρίτων, τω Ασκληπιώ οφείλομεν αλεκτρύονα, απόδοτε και μή αμελήσετε.

Σχετικά βιβλία:

James A. Colaiaco, *Σωκράτης εναντίον Αθηναίων*
W.C. Guthrie, *Σωκράτης*
Κωστής Παπαγιώργης, *Σωκράτης: ο νομοθέτης που αυτοκτονεί*
Βασίλης Αναστασιάδης, *Τα αίτια της καταδίκης του Σωκράτη*
Ψαρομηλίγκος Αρτ., Λάζου Β, Καρτάλης Κ. (επιμ.), *Οι μεγάλες δίκες: Η δίκη του Σωκράτη* (συλλογικό)
Diels H.-Kranz W., *Οι προσωκρατικοί*
Πλάτων, *Απολογία Σωκράτους*
Πλάτων, *Κρίτων*
Πλάτων, *Φαίδων*

Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΚΑΒΟΥΡΑΣ:
ΠΩΣ ΚΥΠ ΚΑΙ CIA ΕΔΙΝΑΝ ΓΡΑΜΜΗ ΣΤΟ ΚΚΕ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ...

«Να έχεις εσωτερικούς κατασκόπους σημαίνει να χρησιμοποιείς αξιωματούχους του εχθρού. Αξιόλογους ανθρώπους που έχουν καθαιρεθεί από τα αξιώματα τους, εγκληματίες που έχουν τιμωρηθεί· επίσης ευνοούμενες και παλλακίδες άπληστες για χρυσάφι, ανθρώπους που καταπιέζονται σε δευτερεύουσες θέσεις, ή έχουν αγνοηθεί στην διανομή των αξιωμάτων, άλλους που φοβούνται ότι θα χάσει η πλευρά τους, ευμετάβλητους αποστάτες που πάντα θέλουν να τα έχουν καλά και με τις δύο πλευρές».

Σουν Τζου, Η Τέχνη του Πολέμου, Χρησιμοποίηση Κατασκόπων

«Αν το κόμμα θεωρεί ότι είμαι προδότης θα έχει τις πληροφορίες του».

Νικος Πλουμπιδης, 1902-1953 επικεφαλής της παράνομης κομματικής οργάνωσης, μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ τον Μάρτη του 1949

«Για να προδώσεις, πρέπει πρώτα να ανήκεις».

Κιμ Philby, 1912-1988, άγγλος διπλωμάτης και σοβιετικός κατάσκοπος



Ριζοσπάστης 10/7/1980: «Από τη χθεσινή αναχώρηση της αντιπροσωπείας της Κ.Ε. του ΚΚΕ για το Βελιγράδι. Διακρίνονται (από αριστερά προς τα δεξιά) οι σύντροφοι: Ορ. Κολοζώφ, Δημ. Γόντικα , Μαρίνκοβιτς (Α' γραμματέας της πρεσβείας της Σ.ο.Δ.Γ. στην Αθήνα), Χαρ. Φλωράκη , Αντ. Αμπατιέλος, Δημ. Ανδρουλάκης και Ηλ. Σταμπουλίδης».



Ο Α-25 ή Η. Σταμπουλίδης στην αντιπροσωπεία του ΚΚΕ που επισκέφθηκε την Γιουγκοσλαβία το 1980

Η λέξη **δόγμα** προέρχεται από το ρήμα «δοκείν» **(= νομίζειν, φρονείν)** και σημαίνει αρχικά ό,τι φαίνεται σε κάποιον καλό, σωστό, το φρόνημα, η αρχή, η γνώμη, η πίστη (Πλάτωνος Σοφ. 256C: «τω των πολλών δόγματι και ρήματι χρώμενος»).

Ο όρος στην συνέχεια **μετατέθηκε στην έννοια της φιλοσοφικής θέσεως** (π.χ. Πλουτάρχου, Ηθ. 14 Β: «τα περί ψυχών δόγματα» ή τα δόγματα των στωϊκών κ.λπ.). Μετέπειτα ο όρος σημαίνει αποφάσεις **πολιτειακού κύρους** (Πλάτωνος Νομ. 644D: «δόγμα πόλεως», Λουκά 2/β' 1: «εξήλθε δόγμα παρά Καίσαρος Αυγούστου απογράφεσθαι»). Εδώ πλέον ο όρος προσλαμβάνει το νόημα του υποχρεωτικού, δηλαδή τον χαρακτήρα του κύρους και της αυθεντίας.

Μέσω της Παλαιάς Διαθήκης και του

Γι' αυτό τον λόγο, η κομματική ορθοδοξία, η επαναστατική ορθοδοξία, έχουν χρέος και το τιμούν είναι αλήθεια με μεγάλη υπευθυνότητα, αφού πρώτα εντοπίσουν τους αιρετικούς, στην συνέχεια να τους απομονώσουν, να τους συκοφαντήσουν, να τους κυνηγήσουν ανελέητα, να τους εκδιώξουν προτού μολύνουν τους πιστούς.

και αν αυτή γίνεται. Δεν αμφισβητούμε την νομιμοποίηση οποιασδήποτε μορφής εξουσίας, ούτε κατακρίνουμε απλά τις αυθαιρεσίες της, δεν απορρίπτουμε με άλλα λόγια τις διαδικασίες στεγανοποίησής της που στο κάτω-κάτω βρίσκονται πάντοτε σε άμεση συνάρτηση με εκείνες της διάχυσης των εξουσιαστικών λογικών και σχέσεων στην κοινωνία.

λο τόσο δύστυχη κινηματική «πραγματικότητα» με τις ουκ ολίγες αριστερές «συνήθειες» για τις οποίες επίσης ουκ ολίγοι καμαρώνουν. Η σύγχυση, η αβεβαιότητα, η διάψευση είναι οι καλύτερες εγγυήσεις και τα προαπαιτούμενα για την μετάβαση και την προσαρμογή.

Οι αναρχικές ιδέες και πρακτικές πράγματι δεν είναι αποστειρωμένες, δεν απο-

θα έχει τις πληροφορίες του».

Νικος Πλουμπιδης, 1902-1953
επικεφαλής της παράνομης
κομματικής οργάνωσης, μέλος της ΚΕ
του ΚΚΕ τον Μάρτη του 1949

«Για να προδώσεις, πρέπει πρώτα να ανήκεις».

Κιμ Philby, 1912-1988, άγγλος διπλωμάτης και σοβιετικός κατάσκοπος

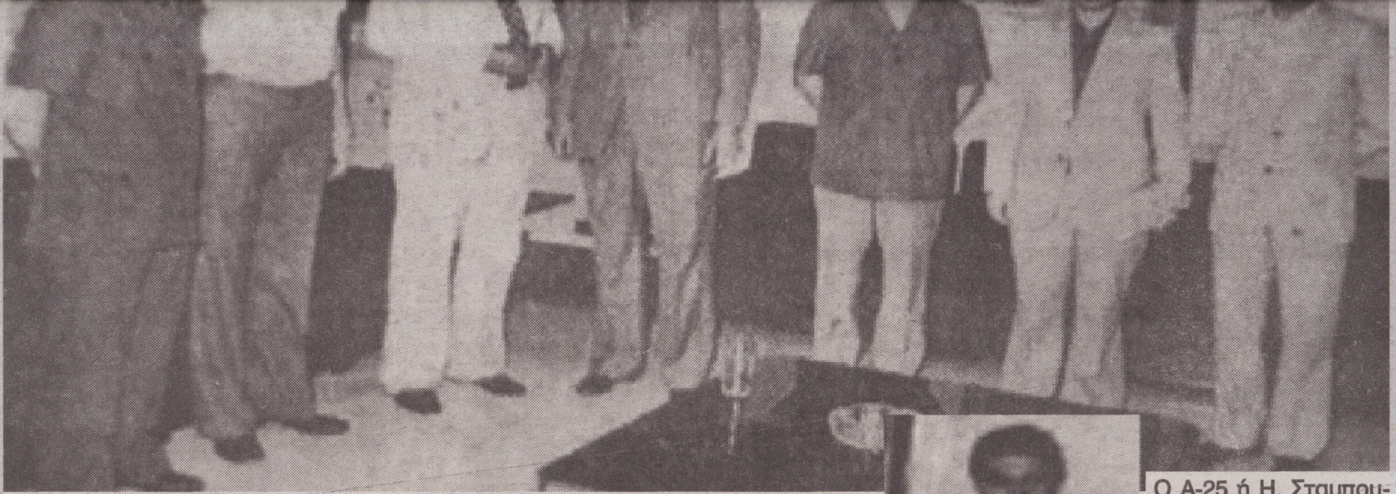
Η λέξη **δόγμα** προέρχεται από το ρήμα «δοκείν» **(= νομίζειν, φρονείν)** και σημαίνει αρχικά ό,τι φαίνεται σε κάποιον καλό, σωστό, το φρόνημα, η αρχή, η γνώμη, η πίστη (Πλάτωνος Σοφ. 256C: «τω των πολλών δόγματι και ρήματι χρώμενος»).

Ο όρος στην συνέχεια **μετατέθηκε στην έννοια της φιλοσοφικής θέσεως** (π.χ. Πλουτάρχου, Ηθ. 14 Β: «τα περί ψυχών δόγματα» ή τα δόγματα των στωϊκών κ.λπ.). Μετέπειτα ο όρος σημαίνει αποφάσεις **πολιτειακού κύρους** (Πλάτωνος Νομ. 644D: «δόγμα πόλεως», Λουκά 2/β' 1: «εξήλθε δόγμα παρά Καίσαρος Αυγούστου απογράφεσθαι»). Εδώ πλέον ο όρος προσλαμβάνει το νόημα του υποχρεωτικού, δηλαδή τον χαρακτήρα του κύρους και της αυθεντίας.

Μέσω της Παλαιάς Διαθήκης και του Ιουδαϊσμού **προσλαμβάνει θρησκευτική έννοια** και πάλι, όμως, με νομικό - υποχρεωτικό χαρακτήρα. Γι' αυτό και στον Απ. Παύλο έχει κατ' αρχήν αρνητική σημασία (Κολοσσαείς 2/β' 14: ο Χριστός εξήλειψε «το καθ' ημών χειρόγραφον τοις δόγμασι» και Εφεσίους 2/β' 15 «τον νόμον των εντολών εν δόγματι καταργήσας»). Τέλος, στον Λουκά δίδεται η πρώτη θετική σημασία, που επρόκειτο να επιβληθεί έκτοτε στη χριστιανική χρήση: Πράξεις 16/1ς' 4: «φυλάσσειν τα δόγματα τα κεκυρωμένα υπό των αποστόλων και των πρεσβυτέρων».

Μία ιδεολογία αποτελεί, εκτός των άλλων, ένα κλειστό σύστημα, του οποίου το δόγμα ή τα δόγματα αποτελούν συστατικά χαρακτηριστικά.

Τα δόγματα δεν επιβάλλονται απλά στο κομματικό εκκλησίασμα ή σε κάθε άλλο κομματικό ή επαναστατικό, αλλά στηρίζονται στο σκόπιμα ψεύδη και όχι στα «λάθη». Το ψεύδος συχνά πυκνά βαδίζει αγκαλιά με την άγνοια, την τροφοδοτεί και τροφοδοτείται απ' αυτήν. Έτσι, η ιδεολο-



Ριζοσπάστης 10/7/1980: «Από τη χθεσινή αναχώρηση της αντιπροσωπείας της Κ.Ε. του ΚΚΕ για το Βελιγράδι. Διακρίνονται (από αριστερά προς τα δεξιά) οι σύντροφοι: Ορ. Κολοζώφ, Δημ. Γόντικα , Μαρίνκοβιτς (Α' γραμματέας της πρεσβείας της Σ.ο.Δ.Γ. στην Αθήνα), Χαρ. Φλωράκη , Αντ. Αμπατιέλος, Δημ. Ανδρουλάκης και Ηλ. Σταμπουλίδης».



Ο Α-25 ή Η. Σταμπουλίδης στην αντιπροσωπεία του ΚΚΕ που επισκέφθηκε την Γιουγκοσλαβία το 1980

Γι' αυτό τον λόγο, η κομματική ορθοδοξία, η επαναστατική ορθοδοξία, έχουν χρέος και το τιμούν είναι αλήθεια με μεγάλη υπευθυνότητα, αφού πρώτα εντοπίσουν τους αιρετικούς, στην συνέχεια να τους απομονώσουν, να τους συκοφαντήσουν, να τους κυνηγήσουν ανελέητα, να τους εκδιώξουν προτού μολύνουν τους πιστούς.

Εδώ πάλι, όπως γνωρίζουν πολύ καλά τα κομματικά ιερατεία, σημασία πρώτα απ' όλα έχει η ισχύς, που απορρέει από τον παραδειγματισμό. Όσο μεγαλύτερη σκληρότητα επιδεικνύεται τόσο λιγότεροι θα σηκώσουν κεφάλι στο μέλλον και ακόμη λιγότεροι θα ξανασκεφτούν να στραφούν σε ίδιες ή παρόμοιες κατευθύνσεις.

Η θρησκευτική προσήλωση στα τιθέμενα δόγματα προσφέρει σε ένα κόμμα ή σε ένα κίνημα στέρεο έδαφος επιβολής, απαντήσεις οριστικές και «πλήρεις», «αυτονόητα» και «βεβαιότητες», κατοχύρωση της παράδοσης και της συνέχειας ενταγμένες αμφότερες σε μια αέναη ιστορικότητα, κάτοχος της οποίας παραμένει στον αιώνα τον άπαντα το κόμμα, θεόπνευστο και πανταχού παρόν...

Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι επειδή ρητά επιβάλλεται η προσήλωση σε ένα ή περισσότερα δόγματα, αυτή ακριβώς η δογματική εμμονή αποτρέπει πάντοτε την αναζήτηση διεξόδων, που θα προσφέρουν κάποιου είδους «χαλάρωση».

Το αντίθετο μάλιστα, αφού η αποδοχή και αν αυτή γίνεται. Δεν αμφισβητούμε την νομιμοποίηση οποιασδήποτε μορφής εξουσίας, ούτε κατακρίνουμε απλά τις αυθαιρεσίες της, δεν απορρίπτουμε με άλλα λόγια τις διαδικασίες στεγανοποίησής της που στο κάτω-κάτω βρίσκονται πάντοτε σε άμεση συνάρτηση με εκείνες της διάχυσης των εξουσιαστικών λογικών και σχέσεων στην κοινωνία.

Οι θεωρίες μπορεί να πεθαίνουν στη θέση των ανθρώπων, όπως έγραφε χαρακτηριστικά ο Karl Popper (αυστριακός φιλόσοφος, 1902-1994), όμως οι άνθρωποι εξακολουθούν να συντρίβονται με κάθε τρόπο ή να εξολοθρεύονται στην κυριολεξία λόγω των συλλογικών ψευδαισθήσεων ή ακόμη και αδιανόητων προκαταλήψεων, που κατασκευάζονται στα εργαστήρια κάθε δόγματος.

Η περίπτωση της βρετανο-θιβετανής σύγκρουσης του 1905 είναι ενδεικτική. Όταν τα βρετανικά στρατεύματα εισέβαλαν στο Θιβέτ υπό τον Francis Younghusband, οι θιβετανοί λάμα διαβεβαίωσαν τους συμπατριώτες τους ότι είχαν «μαγέψει» τις σφαίρες των αντιπάλων και τις είχαν καταστήσει ακίνδυνες. Η κοινή πίστη των θιβετανών στρατιωτών σ' αυτήν τη διαβεβαίωση τόνωσε το ηθικό τους. Όσο μεγάλο, όμως, κι αν ήταν το ψυχικό τους σθένος, οι σφαίρες των άγγλων παρέμειναν φυσικά αμάγευτες σκορπίζοντας τον όλεθρο στους θιβετανούς.

Κάθε είδους δόγμα, λοιπόν, ήταν, είναι λο τόσο δύστυχη κινηματική «πραγματικότητα» με τις ουκ ολίγες αριστερές «συνήθειες» για τις οποίες επίσης ουκ ολίγοι καμαρώνουν. Η σύγχυση, η αβεβαιότητα, η διάψευση είναι οι καλύτερες εγγυήσεις και τα προαπαιτούμενα για την μετάβαση και την προσαρμογή.

Οι αναρχικές ιδέες και πρακτικές πράγματι δεν είναι αποστειρωμένες, δεν αποτελούν έναν κώδικα απαραβίαστο που τον ερμηνεύουν οι μυημένοι για να γίνει κατανοητός στους πιστούς ή τους μελλοντικούς προσήλυτους. Οι αναρχικοί κάνουν λάθη, αναγνωρίζουν σφάλματα, είτε σε απόψεις που διατύπωσαν είτε στον τρόπου που έδρασαν για να επιτύχουν όσα συμφώνησαν συλλογικά. Όμως, δεν αμφιταλαντεύονται ούτε στιγμή για το αν μάχονται κάθε είδους επιβολή, αν θα πρέπει να δεχτούν το ψεύδος, να καλλιεργήσουν την άγνοια, να αποδεχτούν την λήθη. Με άλλα λόγια, δεν καταφεύγουν στο ιδεολογικό πηγάδι της αριστεράς για να δανειστούν τα χρειαζόμενα εργαλεία «αποτελεσματικότητας».

Θα επισημάνει κάποιος και δικαιολογημένα, ότι με τα ευχολόγια ή ακόμη και με τις πιο ακριβείς επισημάνσεις δεν λύνονται, όχι μόνο τα σοβαρότερα των προβλημάτων αλλά ούτε και εκείνα που μοιάζουν πιο προσιτά.

Coup d'oeil είναι μια έκφραση στην γαλλική γλώσσα που σημαίνει ***ματιά***. Έναν ορισμό του ***Coup d'oeil*** βρίσκουμε

δόγματι και ρήματι χρώμενος»).

Ο όρος στην συνέχεια **μετατέθηκε στην έννοια της φιλοσοφικής θέσεως** (π.χ. Πλουτάρχου, Ηθ. 14 Β: «τα περί ψυχών δόγματα» ή τα δόγματα των στωϊκών κ.λπ.). Μετέπειτα ο όρος σημαίνει αποφάσεις **πολιτειακού κύρους** (Πλάτωνος Νομ. 644D: «δόγμα πόλεως», Λουκά 2/β΄ 1: «εξήλθε δόγμα παρά Καίσαρος Αυγούστου απογράφεσθαι»). Εδώ πλέον ο όρος προσλαμβάνει το νόημα του υποχρεωτικού, δηλαδή τον χαρακτήρα του κύρους και της αυθεντίας.

Μέσω της Παλαιάς Διαθήκης και του Ιουδαϊσμού **προσλαμβάνει θρησκευτική έννοια** και πάλι, όμως, με νομικό - υποχρεωτικό χαρακτήρα. Γι' αυτό και στον Απ. Παύλο έχει κατ' αρχήν αρνητική σημασία (Κολοσσαείς 2/β΄ 14: ο Χριστός εξήλειφε «το καθ' ημών χειρόγραφον τοις δόγμασι» και Εφεσίους 2/β΄ 15 «τον νόμον των εντολών εν δόγματι καταργήσας»). Τέλος, στον Λουκά δίδεται η πρώτη θετική σημασία, που επρόκειτο να επιβληθεί έκτοτε στη χριστιανική χρήση: Πράξεις 16/1ς΄ 4: «φυλάσσειν τα δόγματα τα κεκυρωμένα υπό των αποστόλων και των πρεσβυτέρων».

Μία ιδεολογία αποτελεί, εκτός των άλλων, ένα κλειστό σύστημα, του οποίου το δόγμα ή τα δόγματα αποτελούν συστατικά χαρακτηριστικά.

Τα δόγματα δεν επιβάλλονται απλά στο κομματικό εκκλησίασμα ή σε κάθε άλλο κομματικό ή επαναστατικό, αλλά στηρίζονται στα σκόπιμα ψεύδη και όχι στα «λάθη». Το ψεύδος συχνά πυκνά βαδίζει αγκαλιά με την άγνοια, την τροφοδοτεί και τροφοδοτείται απ' αυτήν. Έτσι, η ιδεολογία προβάλλεται ως το κέλυφος που προστατεύει αυτό ακριβώς το σκόπιμο ψεύδος, την αποδοχή του και την υποταγή στον φορέα που το ορίζει. Γνωρίζουν οι τεχνικοί της εξουσίας, ότι η αμφισβήτηση αποτελ... το σπόρο για την αυριανή ανταρσία, αποτελεί μιαν ελπίδα, μια αχτίδα φωτός. Όταν, βέβαια, δεν στηρίζεται σε αυταπάτες κάθαρσης του εξουσιαστικού βάλτου.

Ριζοσπάστης 10/7/1980: «Από τη χθεσινή αναχώρηση της αντιπροσωπείας της Κ.Ε. του ΚΚΕ για το Βελιγράδι. Διακρίνονται (από αριστερά προς τα δεξιά) οι σύντροφοι: Ορ. Κολοζώφ, Δημ. Γόντικα , Μαρίνκοβιτς (Α' γραμματέας της πρεσβείας της Σ.ο.Δ.Γ. στην Αθήνα), Χαρ. Φλωράκη , Αντ. Αμπατιέλος, Δημ. Ανδρουλάκης και Ηλ. Σταμπουλίδης».



λίδης στην αντιπροσωπεία του ΚΚΕ που επισκέφθηκε την Γιουγκοσλαβία το 1980

Γι' αυτό τον λόγο, η κομματική ορθοδοξία, η επαναστατική ορθοδοξία, έχουν χρέος και το τιμούν είναι αλήθεια με μεγάλη υπευθυνότητα, αφού πρώτα εντοπίσουν τους αιρετικούς, στην συνέχεια να τους απομονώσουν, να τους συκοφαντήσουν, να τους κυνηγήσουν ανελέητα, να τους εκδιώξουν προτού μολύνουν τους πιστούς.

Εδώ πάλι, όπως γνωρίζουν πολύ καλά τα κομματικά ιερατεία, σημασία πρώτα απ' όλα έχει η ισχύς, που απορρέει από τον παραδειγματισμό. Όσο μεγαλύτερη σκληρότητα επιδεικνύεται τόσο λιγότεροι θα σηκώσουν κεφάλι στο μέλλον και ακόμη λιγότεροι θα ξανασκεφτούν να στραφούν σε ίδιες ή παρόμοιες κατευθύνσεις.

Η θρησκευτική προσήλωση στα τιθέμενα δόγματα προσφέρει σε ένα κόμμα ή σε ένα κίνημα στέρεο έδαφος επιβολής, απαντήσεις οριστικές και «πλήρεις», «αυτονόητα» και «βεβαιότητες», κατοχύρωση της παράδοσης και της συνέχειας ενταγμένες αμφότερες σε μια αέναη ιστορικότητα, κάτοχος της οποίας παραμένει στον αιώνα τον άπαντα το κόμμα, θεόπνευστο και πανταχού παρόν...

Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι επειδή ρητά επιβάλλεται η προσήλωση σε ένα ή περισσότερα δόγματα, αυτή ακριβώς η δογματική εμμονή αποτρέπει πάντοτε την αναζήτηση διεξόδων, που θα προσφέρουν κάποιου είδους «χαλάρωση».

Το αντίθετο μάλιστα, αφού η αποδοχή ή η παρότρυνση σε «λελογισμένες» αλλαγές ή έστω η φαινομενική παραχώρηση εδάφους για την διατύπωση κριτικών ενστάσεων φαίνεται δόκιμη στην κατεύθυνση συγκράτησης των ιδιαίτερα δυσαρεστημένων πιστών σε συγκεκριμένες συνθήκες ή «δικαιολόγησης» των κακώς κείμενων.

Για τους αναρχικούς, βέβαια, δεν έχει καμία σημασία η νομιμοποίηση μιας ή περισσοτέρων εξουσιών με όποιον τρόπο και αν αυτή γίνεται. Δεν αμφισβητούμε την νομιμοποίηση οποιασδήποτε μορφής εξουσίας, ούτε κατακρίνουμε απλά τις αυθαιρεσίες της, δεν απορρίπτουμε με άλλα λόγια τις διαδικασίες στεγανοποίησής της που στο κάτω-κάτω βρίσκονται πάντοτε σε άμεση συνάρτηση με εκείνες της διάχυσης των εξουσιαστικών λογικών και σχέσεων στην κοινωνία.

Οι θεωρίες μπορεί να πεθαίνουν στη θέση των ανθρώπων, όπως έγραφε χαρακτηριστικά ο Karl Popper (αυστριακός φιλόσοφος, 1902-1994), όμως οι άνθρωποι εξακολουθούν να συντρίβονται με κάθε τρόπο ή να εξολοθρεύονται στην κυριολεξία λόγω των συλλογικών ψευδαισθήσεων ή ακόμη και αδιανόητων προκαταλήψεων, που κατασκευάζονται στα εργαστήρια κάθε δόγματος.

Η περίπτωση της βρετανο-θιβετανής σύγκρουσης του 1905 είναι ενδεικτική. Όταν τα βρετανικά στρατεύματα εισέβαλαν στο Θιβέτ υπό τον Francis Younghusband, οι θιβετανοί λάμα διαβεβαίωσαν τους συμπατριώτες τους ότι είχαν «μαγέψει» τις σφαίρες των αντιπάλων και τις είχαν καταστήσει ακίνδυνες. Η κοινή πίστη των θιβετανών στρατιωτών σ' αυτή τη διαβεβαίωση τόνωσε το ηθικό τους. Όσο μεγάλο, όμως, κι αν ήταν το ψυχικό τους σθένος, οι σφαίρες των άγγλων παρέμειναν φυσικά αμάγευτες σκορπίζοντας τον όλεθρο στους θιβετανούς.

Κάθε είδους δόγμα, λοιπόν, ήταν, είναι και παραμένει εχθρός της αλήθειας, ή υπό ορισμένες συνθήκες μπορεί να γίνει αποδεκτό;

Μπορούμε οι αναρχικοί με οποιοδήποτε τρόπο να ταυτιστούμε, είτε με το κομματικό εκκλησίασμα, είτε να θελήσουμε να μιμηθούμε τους κομματικούς ιερείς, που το διαφεντεύουν για να γίνουμε περισσότερο αποτελεσματικοί;

Η θεωρούμενη ως ευνόητη αρνητική απάντηση, δυστυχώς, δεν καλύπτει την άλλο τόσο δύστυχη κινηματική «πραγματικότητα» με τις ουκ ολίγες αριστερές «συνήθειες» για τις οποίες επίσης ουκ ολίγοι καμαρώνουν. Η σύγχυση, η αβεβαιότητα, η διάψευση είναι οι καλύτερες εγγυήσεις και τα προαπαιτούμενα για την μετάβαση και την προσαρμογή.

Οι αναρχικές ιδέες και πρακτικές πράγματι δεν είναι αποστειρωμένες, δεν αποτελούν έναν κώδικα απαραβίαστο που τον ερμηνεύουν οι μυημένοι για να γίνει κατανοητός στους πιστούς ή τους μελλοντικούς προσήλυτους. Οι αναρχικοί κάνουν λάθη, αναγνωρίζουν σφάλματα, είτε σε απόψεις που διατύπωσαν είτε στον τρόπου που έδρασαν για να επιτύχουν όσα συμφώνησαν συλλογικά. Όμως, δεν αμφιταλαντεύονται ούτε στιγμή για το αν μάχονται κάθε είδους επιβολή, αν θα πρέπει να δεχτούν το ψεύδος, να καλλιεργήσουν την άγνοια, να αποδεχτούν την λήθη. Με άλλα λόγια, δεν καταφεύγουν στο ιδεολογικό πηγάδι της αριστεράς για να δανειστούν τα χρειαζόμενα εργαλεία «αποτελεσματικότητας».

Θα επισημάνει κάποιος και δικαιολογημένα, ότι με τη ευχολογία ή ακόμη και με τις πιο ακριβείς επισημάνσεις δεν λύνονται, όχι μόνο τα σοβαρότερα των προβλημάτων αλλά ούτε και εκείνα που μοιάζουν πιο προσιτά.

Coup d'oeil είναι μια έκφραση στην γαλλική γλώσσα που σημαίνει ***ματιά***. Έναν ορισμό του ***Coup d'oeil*** βρίσκουμε στο *Περί του Πολέμου* του Καρλ φον Κλάουζεβιτς: «... *Για να βγει νικητής από αυτή την αδιάκοπη πάλη με το άγνωστο, χρειάζονται στο πνεύμα δυο απαραίτητες ικανότητες. Η πρώτη είναι αυτό που οι Γάλλοι ονομάζουν μεταφορικά Coup d'oeil, είναι ένα εσωτερικό φως που, ακόμη και μέσα σ' αυτό το σκοτάδι,* ***φωτίζει αρκετά τη νόηση, ώστε να της επιτρέπει να ανακαλύπτει μερικά ίχνη απ' το δρόμο, που οφείλει να την οδηγήσει στην α-***

λήθεια. *Η δεύτερη είναι το* ***αποφασιστικό πνεύμα,*** *που της δίνει το θάρρος να αφεθεί να οδηγηθεί απ' το αμυδρό αυτό φως [...] Δεν είναι, λοιπόν, με την έννοια της φυσικής όρασης, αλλά συχνότερα ακόμα με αυτήν της διανοητικής όρασης, που πρέπει να κατανοήσουμε την έκφραση Coup d'oeil, και μολονότι από την ιδέα που εμπεριέχει, περιέρχεται φυσικότερα μάλλον στο πεδίο της τακτικής παρά σε εκείνο της στρατηγικής, εξυπηρετεί επίσης τέλεια αυτή την τελευταία, στην οποία είναι* ***τόσο συχνά αναγκαίο να παρθούν γρήγορες αποφάσεις***».

Ας δούμε, λόγου χάρη, το ζήτημα της καταστολής με μιαν άλλη «ματιά».

Πρόσφατα, το 2013, εκδόθηκε το βιβλίο του Μ. Ανδρουλάκη, *Ο Κόκκινος Κάβουρας*, που αναφέρεται στον «εντοπισμό» ενός πράκτορα και συγκεκριμένα του Ηλία Σταμπουλίδη υπεύθυνου του «παράνομου» μηχανισμού Δυτικής Γερμανίας επί χούντας. Με την επιστροφή του, ο Σταμπουλίδης το 1975 στην Ελλάδα, ως μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΕ, τοποθετείται γραμματέας της Κ.Ο. Θεσσαλονίκης με την ευθύνη της καθοδήγησης των κομματικών οργανώσεων Μακεδονίας-Θράκης, μαζί με το Κώστα Τσολάκη μέλος του ΠΓ του ΚΚΕ και τον Κώστα Βουλγαρόπουλο μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι ο Σταμπουλίδης, έχοντας στις βαλίτσες του την φήμη του σκληροπυρηνικού, παραμέρισε ο ίδιος και οι γύρω από αυτόν κάθε διαφορετική άποψη ως «αντικομματική θέση», ενώ οι διαφωνούντες αντιμετωπίστηκαν με την συνήθη «λάσπη», δηλαδή παλιά μου τέχνη κόσκινο για το ΚΚΕ.

Το 1983, το Πασοκ, μέσω της άμεσης πρόσβασης που είχε πλέον στις μυστικές υπηρεσίες, κάνει ένα «δωράκι» στην τότε ηγεσία του ΚΚΕ, γνωστοποιώντας ότι ο «αταλάντευτος και αλύγιστος» γραμματέας της Κομματικής Οργάνωσης Θεσσαλονίκης και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ Ηλίας Σταμπουλίδης ήταν ο «τέλειος διπλός άνθρωπος» στο Κόμμα οι δε φοβούνταν το πλήγμα στην αξιοπιστία των κομμάτων».

Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη νοητική προσπάθεια για να καταλάβουμε ότι η μη καταγγελία από το ΚΚΕ της ύπαρξης πράκτορα, όχι απλά στο κόμμα, αλλά στην ηγεσία του **(με συμμετοχή σε «εμπιστευτικές» αποστολές στο εξωτερικό, στις οποίες συμμετείχε ολιγομελής αντιπροσωπεία του ΚΚΕ)** δεν είχε να κάνει μόνο με την απογοήτευση ή την καχυποψία, που θα έσπερνε η είδηση στα απλά μέλη με ενδεχόμενη απομαζικοποίηση των κομματικών του οργανώσεων ιδιαίτερα των νεολαϊστικων.

Η μη ανοικτή καταγγελία και δημοσιοποίηση του ρόλου του πράκτορα της ΚΥΠ (προφανώς και των αμερικανών) Σταμπουλίδη, αλλά και δεκάδων μικρότερης εμβέλειας στελεχών, αλλά παρ' όλα αυτά όχι με ασήμαντη θέση στο κόμμα, αποτελούσε μέρος της διαπραγμάτευσης του ΚΚΕ, τόσο με την κυβέρνηση του Πασοκ όσο και με τις μυστικές υπηρεσίες της εποχής.

Έτσι, τα πρόβατα της κομματικής στάνης δεν έμαθαν τότε ότι η κομματική γραμμή αποδεδειγμένα, τόσα χρόνια μετά την διάβρωση που επέτυχε η ασφάλεια του Μανιαδάκη, που έφθασε να εκδίδει δικό της Ριζοσπάστη, συνδιαμορφωνόταν με τις μυστικές υπηρεσίες, ντόπιες και ξένες.

Δηλαδή με άλλα λόγια η εργατική τάξη και τα απλά μέλη του «κόμματος» στην Θεσσαλονίκη και αλλού δεν πληροφορήθηκαν ουδέποτε το γεγονός της έκτασης της διάβρωσης και μάλιστα τόσο ψηλά στην ιεραρχία, γιατί το κόμμα παζάρευε πλέον μετά την νομιμοποίηση του από τον Καραμανλή, το ποσοστό που του αναλογούσε ή πίστευε ότι του αναλογούσε στα σώματα ασφαλείας, στον στρατό και φυσικά στην ΚΥΠ. Επειδή το κόμμα παζάρευε ακόμη την θέση του στους μεταπολιτευτικούς πολιτικούς συσχετισμούς χωρίς να έχει κανένα με κανέναν ενδοιασμό.

Αυτή ακριβώς ήταν και παραμένει η ουσία του αιτήματος της αριστεράς εν γένει για εκδημοκρατισμό των μυστικών υπηρεσιών θέσεις; Είναι αστείο και να αναρωτιόμαστε για κάτι τέτοιο. Φυσικά και δεν «εξάρθρωσαν» όλον τον μηχανισμό. Φυσικά και έδωσαν ένα «μέρος» μόνο και όχι τα πάντα.

Στην ιταλική γλώσσα, από την οποία προέρχεται η λέξη, ruffiano σημαίνει το αδυνατισμένο και ψωριάρικο άλογο (stallone ruffiano), το οποίο βάζουν με τη φοράδα κατά την περίοδο του οίστρου της. Επειδή η φοράδα είναι ζόρικο ζωντανό και τις πρώτες ημέρες του οίστρου της γίνεται πολύ επιθετική, δαγκώνοντας και κλωτσώντας, με κίνδυνο να τραυματίσει άσχημα το αρσενικό, οι εκτροφείς για να προστατεύσουν τον καθαρόαιμο επιβήτορα βάζουν για λίγο το ρουφιάνο με τη φοράδα, ο οποίος δεινοπαθεί. Αφού αρχίσει η φοράδα να «μαλακώνει» τότε αποσύρουν τον κακομοίρη το ρουφιάνο και βάζουν τον επιβήτορα για την αναπαραγωγή. Έτσι, η λέξη αρχικά χρησιμοποιήθηκε μεταφορικά για να δηλώσει τον αχυράνθρωπο, τον αναλώσιμο, που αναλαμβάνει ποταπές αποστολές, με σκοπό να μην εκτεθεί ο τις περισσότερες φορές υψηλά ιστάμενος και φυσικά κρυπτόμενος εντολέας. Κάθε παραλληλισμός με τους επιβήτορες της αριστεράς είναι τουλάχιστον διεστραμμένος και προβοκατόρικα ύποπτος...

Μα θα πουν ορισμένοι, αυτές είναι παλιές ιστορίες ξαναζεσταμένες σούπες από τον Μίμη τον οπορτουνιστή που θέλει το κακό του κόμματος. Ας έρθουμε, λοιπόν, στο παρόν για να θαυμάσουμε την ομιλία **του βουλευτή του ΚΚΕ Χρήστου Κατσώτη** στο 3ο Τακτικό Συνέδριο της Ομοσπονδίας Εργαζομένων στην ΕΥΠ στις 24-10-2013:

«Γι' αυτό προτείνουμε κοινή δράση και συμμαχία εργαζομένων, φτωχών αγροτών, αυτοαπασχολούμενων μαζί με τις γυναίκες, τους φοιτητές, τους σπουδαστές, με στόχο την παρεμπόδιση των μέτρων, να μην παρθούν άλλα, να ακυρωθούν όσα ήδη ισχύουν, να ανοίξει ο δρόμος ώστε αυτή η συμμαχία που αφορά την πλειοψηφία του λαού να δώσει τελικά φιλολαϊκή θεώρησε, ο μπαγάσας, πρέπον να εισέλθει μετά της συνοδείας τριών γοριλών που, άκουσον-άκουσον, αρνούνταν να δώσουν οποιοδήποτε στοιχείο της ιδιότητάς τους.

Ουαί υμίν γραμματείς και φαρισαίοι υποκριταί...

Και για να μην μας μαλώσει το κόμμα του λαού για επιλεκτική ευαισθησία δεν ξεχνούμε και τον Συ.ριζ.α.

Διαβάζουμε, λοιπόν, στο Καρφί (10-4-2014):

«Υπόγειες διαδρομές μεταξύ Κουμουνδούρου και Κατεχάκη μαρτυρούν τα τελευταία 24ωρα οι κινήσεις που από καιρό έχουν αρχίσει να γίνονται από την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ με στόχο, όπως λένε οι πηγές μας, αφενός τη δημιουργία αξιόπιστων συνδέσμων της ηγετικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ με ανθρώπους των ελληνικών μυστικών υπηρεσιών, αφετέρου την οργάνωση ενός καλύτερου μηχανισμού τεκμηρίωσης στο εσωτερικό του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Η πρόσφατη συνάντηση του Αλέξη Τσίπρα με συνδικαλιστές της κομβικής αυτής υπηρεσίας ήταν απλώς ένα πάτημα και η συζήτηση των συνδικαλιστικών τους αιτημάτων και εργασιακών τους προβλημάτων αποτέλεσε, όπως λένε οι καλά γνωρίζοντες, το πρόσχημα έτσι ώστε να ανοίξουν ξανά οι πόρτες της ΕΥΠ στον ΣΥΡΙΖΑ, καθώς φαίνεται ότι εκτός των άλλων θέλει να ελέγξει και τα παιχνίδια των πρακτόρων που εξελίσσονται καθημερινά στο εγχώριο (παρα)πολιτικό προσκήνιο και παρασκήνιο της δημόσιας ζωής».

Οι «κακές γλώσσες» μιλούν, βέβαια, για παλαιές και σταθερές σχέσεις, ιδιαίτερα στην εποχή Κωνσταντόπουλου και λιγότερο επί εποχής Δαμανάκη.

Μόνο που η συγκεκριμένη συνδικαλιστική ομάδα πρακτόρων της ΕΥΠ δεν φαίνεται να τα πήγε και πολύ καλά στις εκλογές παρά την στήριξη του Συριζα:

«Οι συνδικαλιστικές δηλαδή δυνάμεις που ηττήθηκαν παταγωδώς πρόσκεινται στην πασοκική συνιστώσα του ΣΥΡΙΖΑ, στο ΠΑΣΟΚ του ΓΑΠ & του Καρχιμάκη (κί-

γρήγορες αποφάσεις».

Ας δούμε, λόγου χάρη, το ζήτημα της καταστολής με μιαν άλλη «ματιά».

Πρόσφατα, το 2013, εκδόθηκε το βιβλίο του Μ. Ανδρουλάκη, *Ο Κόκκινος Κάβουρας*, που αναφέρεται στον «εντοπισμό» ενός πράκτορα και συγκεκριμένα του Ηλία Σταμπουλίδη υπεύθυνου του «παράνομου» μηχανισμού Δυτικής Γερμανίας επί χούντας. Με την επιστροφή του, ο Σταμπουλίδης το 1975 στην Ελλάδα, ως μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΕ, τοποθετείται γραμματέας της Κ.Ο. Θεσσαλονίκης με την ευθύνη της καθοδήγησης των κομματικών οργανώσεων Μακεδονίας-Θράκης, μαζί με το Κώστα Τσολάκη μέλος του ΠΓ του ΚΚΕ και τον Κώστα Βουλγαρόπουλο μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ.

Είναι χαρακτηριστικό, ότι ο Σταμπουλίδης, έχοντας στις βαλίτσες του την φήμη του σκληροπυρηνικού, παραμέρισε ο ίδιος και οι γύρω από αυτόν κάθε διαφορετική άποψη ως «αντικομματική θέση», ενώ οι διαφωνούντες αντιμετωπίστηκαν με την συνήθη «λάσπη», δηλαδή παλιά μου τέχνη κόσκινο για το ΚΚΕ.

Το 1983, το Πασοκ, μέσω της άμεσης πρόσβασης που είχε πλέον στις μυστικές υπηρεσίες, κάνει ένα «δωράκι» στην τότε ηγεσία του ΚΚΕ, γνωστοποιώντας ότι ο «αταλάντευτος και αλύγιστος» γραμματέας της Κομματικής Οργάνωσης Θεσσαλονίκης και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ Ηλίας Σταμπουλίδης ήταν ο «τέλειος διπλός άνθρωπος» στο Κόμμα και στην ΚΥΠ, ανώτερος αξιωματικός του ελληνικού στρατού, όπως επίσης και δέκα επτά μεσαία και ανώτερα στελέχη του κόμματος.

Ο Ανδρουλάκης αναφέρει στο βιβλίο του, ότι στις 8 Ιανουαρίου του 1983 μέλη του κόμματος υποχρέωσαν τον Α-25 να επιστρέψει στην Δ. Γερμανία μετά της συζύγου του. Ο Ανδρουλάκης παραλείπει, βέβαια, να αναφέρει ότι στα απλά μέλη επιβλήθηκε να χάψουν το παραμύθι που έλεγε ότι ο Σταμπουλίδης ήταν ο «καημένος» αδύναμος χαρακτήρας και επειδή η σύζυγος του τον εγκατέλειψε με τα παιδιά επιστρέφοντας στην Δ. Γερμανία εκείνος την ακολούθησε εγκαταλείποντας το κόμμα του «λαού»:

«Έτσι, λοιπόν, το βράδυ του Προδρόμου Ιωάννη, κάποιοι θα πουν λίγο νωρίτερα, έκλεισε οριστικά η υπόθεση του Α-25 και

τικών του οργανώσεων ιδιαίτερα των νεολαιίστικων.

Η μη ανοικτή καταγγελία και δημοσιοποίηση του ρόλου του πράκτορα της ΚΥΠ (προφανώς και των αμερικανών) Σταμπουλίδη, αλλά και δεκάδων μικρότερης εμβέλειας στελεχών, αλλά παρ' όλα αυτά όχι με ασήμαντη θέση στο κόμμα, αποτελούσε μέρος της διαπραγμάτευσης του ΚΚΕ, τόσο με την κυβέρνηση του Πασοκ όσο και με τις μυστικές υπηρεσίες της εποχής.

Έτσι, τα πρόβατα της κομματικής στάνης δεν έμαθαν τότε ότι η κομματική γραμμή αποδεδειγμένα, τόσα χρόνια μετά την διάβρωση που επέτυχε η ασφάλεια του Μανιαδάκη, που έφθασε να εκδίδει δικό της Ριζοσπάστη, συνδιαμορφωνόταν με τις μυστικές υπηρεσίες, ντόπιες και ξένες.

Δηλαδή με άλλα λόγια η εργατική τάξη και τα απλά μέλη του «κώμματος» στην Θεσσαλονίκη και αλλού δεν πληροφορήθηκαν ουδέποτε το γεγονός της έκτασης της διάβρωσης και μάλιστα τόσο ψηλά στην ιεραρχία, γιατί το κόμμα παζάρευε πλέον μετά την νομιμοποίηση του από τον Καραμανλή, το ποσοστό που του αναλογούσε ή πίστευε ότι του αναλογούσε στα σώματα ασφαλείας, στον στρατό και φυσικά στην ΚΥΠ. Επειδή το κόμμα παζάρευε ακόμη την θέση του στους μεταπολιτευτικούς πολιτικούς συσχετισμούς χωρίς να έχει κανένα μα κανέναν ενδοιασμό.

Αυτή ακριβώς ήταν και παραμένει η ουσία του αιτήματος της αριστεράς εν γένει για εκδημοκρατισμό των μυστικών υπηρεσιών και κατάργηση των «στεγανών» της ΚΥΠ μεταπολιτευτικά και μέχρι τις μέρες μας. Αυτό ακριβώς ήταν ένα σημαντικό μέρος, μια σημαντική προοπτική μιας ευρύτερης συναλλαγής που έφερε εις πέρας η ηγεσία Φλωράκη τότε.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις, βέβαια, οι συναλλασσόμενοι αμφότεροι δίνουν και λαμβάνουν. Αν ανατρέξει κάποιος στην εποχή εκείνη, θα διαπιστώσει εύκολα τα ανταλλάγματα που έδωσε το ΚΚΕ και που εκφράζονται τόσο με την απουσία των απεργιών, όσο και με τις ευλογίες που έδωσε αρχικά στην κυβέρνηση του Πασοκ. Είναι βέβαιο, ότι με δεδομένη την αναρρίχηση του Α–25 στην ιεραρχία του κόμματος (ο Ανδρουλάκης ομολογεί ότι ήταν πολύ πιθανή ακόμη και η κατάληψη της θέσης του γενικού γραμματέα εκ μέρους του ή τουλάχιστον ήταν ανάμεσα στα φι-

κλωτσώντας, με κίνδυνο να τραυματίσει άσχημα το αρσενικό, οι εκτροφείς για να προστατεύσουν τον καθαρόαιμο επιβήτορα βάζουν για λίγο το ρουφιάνο με τη φοράδα, ο οποίος δεινοπαθεί. Αφού αρχίσει η φοράδα να «μαλακώνει» τότε αποσύρουν τον κακομοίρη το ρουφιάνο και βάζουν τον επιβήτορα για την αναπαραγωγή. Έτσι, η λέξη αρχικά χρησιμοποιήθηκε μεταφορικά για να δηλώσει τον αχυράνθρωπο, τον αναλώσιμο, που αναλαμβάνει ποταπές αποστολές, με σκοπό να μην εκτεθεί ο τις περισσότερες φορές υψηλά ιστάμενος και φυσικά κρυπτόμενος εντολέας. Κάθε παραλληλισμός με τους επιβήτορες της αριστεράς είναι τουλάχιστον διεστραμμένος και προβοκατόρικα ύποπτος…

Μα θα πουν ορισμένοι, αυτές είναι παλιές ιστορίες ξαναζεσταμένες σούπες από τον Μίμη τον οπορτουνιστή που θέλει το κακό του κόμματος. Ας έρθουμε, λοιπόν, στο παρόν για να θαυμάσουμε την ομιλία **του βουλευτή του ΚΚΕ Χρήστου Κατσώτη** στο 3ο Τακτικό Συνέδριο της Ομοσπονδίας Εργαζομένων στην ΕΥΠ στις 24-10-2013:

«Γι' αυτό προτείνουμε κοινή δράση και συμμαχία εργαζομένων, φτωχών αγροτών, αυτοαπασχολούμενων μαζί με τις γυναίκες, τους φοιτητές, τους σπουδαστές, με στόχο την παρεμπόδιση των μέτρων, να μην παρθούν άλλα, να ακυρωθούν όσα ήδη ισχύουν, να ανοίξει ο δρόμος ώστε αυτή η συμμαχία που αφορά την πλειοψηφία του λαού να δώσει τελικά φιλολαϊκή λύση.

Κατά τη γνώμη μας, κανένας τίμιος άνθρωπος όπου κι αν απασχολείται δεν πρέπει να ανεχθεί την απάνθρωπη ναζιστική θεωρία και την εγκληματική δράση της Χρυσής Αυγής. Ιδιαίτερα το προσωπικό των Σωμάτων Ασφαλείας και των Ενόπλων Δυνάμεων να μην ανεχθούν τους υμνητές του ναζισμού και τις αντιδραστικές και εχθρικές προς τα λαϊκά συμφέροντα επιδιώξεις τους. Είμαστε σίγουροι ότι ο λαός έχει τη δύναμη να απομονώσει και να ξεριζώσει τη ναζιστική Χρυσή Αυγή. Είναι επίσης ανάγκη να προχωρήσει όλη η ερευνητική διαδικασία για την εγκληματική της δράση».

Ναι, καλά καταλάβατε. Ο βουλευτής του ΚΚΕ προτείνει «κοινή δράση» και «συμμαχία» εργαζομένων στην ΚΥΠ με τους φτωχούς αγρότες, τους αυτοπασχο-

δούρου και Κατεχάκη μαρτυρούν τα τελευταία 24ωρα οι κινήσεις που από καιρό έχουν αρχίσει να γίνονται από την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ με στόχο, όπως λένε οι πηγές μας, αφενός τη δημιουργία αξιόπιστων συνδέσμων της ηγετικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ με ανθρώπους των ελληνικών μυστικών υπηρεσιών, αφετέρου την οργάνωση ενός καλύτερου μηχανισμού τεκμηρίωσης στο εσωτερικό του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Η πρόσφατη συνάντηση του Αλέξη Τσίπρα με συνδικαλιστές της κομβικής αυτής υπηρεσίας ήταν απλώς ένα πάτημα και η συζήτηση των συνδικαλιστικών τους αιτημάτων και εργασιακών τους προβλημάτων αποτέλεσε, όπως λένε οι καλά γνωρίζοντες, το πρόσχημα έτσι ώστε να ανοίξουν ξανά οι πόρτες της ΕΥΠ στον ΣΥΡΙΖΑ, καθώς φαίνεται ότι εκτός των άλλων θέλει να ελέγξει και τα παιχνίδια των πρακτόρων που εξελίσσονται καθημερινά στο εγχώριο (παρα)πολιτικό προσκήνιο και παρασκήνιο της δημόσιας ζωής».

Οι «κακές γλώσσες» μιλούν, βέβαια, για παλαιές και σταθερές σχέσεις, ιδιαίτερα στην εποχή Κωνσταντόπουλου και λιγότερο επί εποχής Δαμανάκη.

Μόνο που η συγκεκριμένη συνδικαλιστική ομάδα πρακτόρων της ΕΥΠ δεν φαίνεται να τα πήγε και πολύ καλά στις εκλογές παρά την στήριξη του Συριζα:

«Οι συνδικαλιστικές δηλαδή δυνάμεις που ηττήθηκαν παταγωδώς πρόσκεινται στην πασοκική συνιστώσα του ΣΥΡΙΖΑ, στο ΠΑΣΟΚ του ΓΑΠ & του Καρχιμάκη (κίνηση των 75), στην Λούκα Κατσέλη και στους ΑΝΕΛ του Π. Καμμένου... Οι συνδικαλιστικές δυνάμεις που πρόσκεινται στη ΝΔ, στο ΠΑΣΟΚ του Βενιζέλου, στον παλιό ΣΥΡΙΖΑ, στην ΔΗΜΑΡ και στο ΚΚΕ ήταν οι θριαμβευτές των εκλογών μετά το πέρας της σημερινής καταμέτρησης των ψηφοδελτίων από τους Δικαστικούς Αντιπροσώπους» (πηγή Greek American News Agency).

Ώπα, η επανάσταση…

Δηλαδή, απ' ότι καταλαβαίνουμε, το ΚΚΕ και ο Συριζα έχουν τους δικούς τους ανθρώπους στην ΕΥΠ κατά δική τους, ολόδική τους παραδοχή και ομολογία και βέβαια η ΕΥΠ συνεχίζει να έχει τους ανθρώπους της στο ΚΚΕ και στον Συριζα, αφού, πάλι κατά τη δική τους, ολόδική τους παραδοχή, είναι συνδικαλιστικά στελέχη αυτών των κομμάτων. Αυτά ακριβώς

διος και οι γύρω από αυτόν κάθε διαφορετική άποψη ως «αντικομματική θέση», ενώ οι διαφωνούντες αντιμετωπίστηκαν με την συνήθη «λάσπη», δηλαδή παλιά μου τέχνη κόσκινο για το ΚΚΕ.

Το 1983, το Πασοκ, μέσω της άμεσης πρόσβασης που είχε πλέον στις μυστικές υπηρεσίες, κάνει ένα «δωράκι» στην τότε ηγεσία του ΚΚΕ, γνωστοποιώντας ότι ο «αταλάντευτος και αλύγιστος» γραμματέας της Κομματικής Οργάνωσης Θεσσαλονίκης και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ Ηλίας Σταμπουλίδης ήταν ο «τέλειος διπλός άνθρωπος» στο Κόμμα και στην ΚΥΠ, ανώτερος αξιωματικός του ελληνικού στρατού, όπως επίσης και δέκα επτά μεσαία και ανώτερα στελέχη του κόμματος.

Ο Ανδρουλάκης αναφέρει στο βιβλίο του, ότι στις 8 Ιανουαρίου του 1983 μέλη του κόμματος υποχρέωσαν τον Α-25 να επιστρέψει στην Δ. Γερμανία μετά της συζύγου του. Ο Ανδρουλάκης παραλείπει, βέβαια, να αναφέρει ότι στα απλά μέλη επιβλήθηκε να χάψουν το παραμύθι που έλεγε ότι ο Σταμπουλίδης ήταν ο «καημένος» αδύναμος χαρακτήρας και επειδή η σύζυγος του τον εγκατέλειψε με τα παιδιά επιστρέφοντας στην Δ. Γερμανία εκείνος την ακολούθησε εγκαταλείποντας το κόμμα του «λαού»:

«Ετσι, λοιπόν, το βράδυ του Προδρόμου Ιωάννη, κάποιοι θα πουν λίγο νωρίτερα, έκλεισε οριστικά η υπόθεση του Α-25 και δεκαεπτά –μεσαίων και κατώτερων– στελεχών που «δούλευαν» μέχρι το 1982 για τις μυστικές υπηρεσίες μέσα στο Κόμμα. Τίποτα δεν διέρρευσε στον Τύπο σε μια χώρα που και μύγα να σηκωθεί, όλοι το μαθαίνουν κι όλοι μιλούν αδιάκριτα, ασταμάτητα. Το μέγα πολιτικό σκάνδαλο για την δημοκρατία –να λειτουργούν ακόμη, παρά τις αποχουντοποιήσεις και τις εκκαθαρίσεις, οχτώμισι χρόνια μετά την πτώση της δικτατορίας, κυπατζίδικοι μηχανισμοί στα κόμματα της Αριστεράς, της θεσμικής και της ακραίας «αντισυστημικής», καθώς και στα ΜΜΕ και γενικότερα στην δημόσια ζωή αποσιωπήθηκε. Οι μεν ήταν υπόλογοι, **θηκαν ουδέποτε το γεγονός της έκτασης της διάβρωσης και μάλιστα τόσο ψηλά στην ιεραρχία, γιατί το κόμμα παζάρευε πλέον μετά την νομιμοποίηση του από τον Καραμανλή, το ποσοστό που του αναλογούσε ή πίστευε ότι του αναλογούσε στα σώματα ασφαλείας, στον στρατό και φυσικά στην ΚΥΠ.** Επειδή το κόμμα παζάρευε ακόμη την θέση του στους μεταπολιτευτικούς πολιτικούς συσχετισμούς χωρίς να έχει κανένα μα κανέναν ενδοιασμό.

Αυτή ακριβώς ήταν και παραμένει η ουσία του αιτήματος της αριστεράς εν γένει για εκδημοκρατισμό των μυστικών υπηρεσιών και κατάργηση των «στεγανών» της ΚΥΠ μεταπολιτευτικά και μέχρι τις μέρες μας. Αυτό ακριβώς ήταν ένα σημαντικό μέρος, μια σημαντική προοπτική μιας ευρύτερης συναλλαγής που έφερε εις πέρας η ηγεσία Φλωράκη τότε.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις, βέβαια, οι συναλλασσόμενοι αμφότεροι δίνουν και λαμβάνουν. Αν ανατρέξει κάποιος στην εποχή εκείνη, θα διαπιστώσει εύκολα τα ανταλλάγματα που έδωσε το ΚΚΕ και που εκφράζονται τόσο με την απουσία των απεργιών, όσο και με τις ευλογίες που έδωσε αρχικά στην κυβέρνηση του Πασοκ. Είναι βέβαιο, ότι με δεδομένη την αναρρίχηση του Α–25 στην ιεραρχία του κόμματος (ο Ανδρουλάκης ομολογεί ότι ήταν πολύ πιθανή ακόμη και η κατάληψη της θέσης του γενικού γραμματέα εκ μέρους του ή τουλάχιστον ήταν ανάμεσα στα φιλόδοξα γι' αυτήν την θέση στελέχη) το κόμμα της εργατικής τάξης (τρομάρα τους!) έδωσε τα δέοντα ανταλλάγματα στα οποία είναι αδύνατον να μην συμπεριλαμβάνονται και πρόσωπα (που έβγαλε «εκτός δράσης» από το τσούρμο των σταλινικών που πηγαινοέρχονταν στην Σοβιετική ένωση για την κατάλληλη «επιμόρφωση» από την KGB) που πιθανόν να ενδιέφεραν τις μυστικές υπηρεσίες.

Εδώ πρέπει να κάνουμε μιαν ακόμη επισήμανση. Σκέπτεται κάποιος, ότι οι μυστικές υπηρεσίες αλλά και η κυβέρνηση του Πασοκ να «έκαψαν» τον Α-25 εάν δεν είχαν ανάλογους πράκτορες σε ανάλογες πόν, στο παρόν για να θαυμάσουμε την ομιλία **του βουλευτή του ΚΚΕ Χρήστου Κατσώτη** στο 3ο Τακτικό Συνέδριο της Ομοσπονδίας Εργαζομένων στην ΕΥΠ στις 24-10-2013:

«Γι' αυτό προτείνουμε κοινή δράση και συμμαχία εργαζομένων, φτωχών αγροτών, αυτοαπασχολούμενων μαζί με τις γυναίκες, τους φοιτητές, τους σπουδαστές, με στόχο την παρεμπόδιση των μέτρων, να μην παρθούν άλλα, να ακυρωθούν όσα ήδη ισχύουν, να ανοίξει ο δρόμος ώστε αυτή η συμμαχία που αφορά την πλειοψηφία του λαού να δώσει τελικά φιλολαϊκή λύση.

Κατά τη γνώμη μας, κανένας τίμιος άνθρωπος όπου κι αν απασχολείται δεν πρέπει να ανεχθεί την απάνθρωπη ναζιστική θεωρία και την εγκληματική δράση της Χρυσής Αυγής. Ιδιαίτερα το προσωπικό των Σωμάτων Ασφαλείας και των Ενόπλων Δυνάμεων να μην ανεχθούν τους υμνητές του ναζισμού και τις αντιδραστικές και εχθρικές προς τα λαϊκά συμφέροντα επιδιώξεις τους. Είμαστε σίγουροι ότι ο λαός έχει τη δύναμη να απομονώσει και να ξεριζώσει τη ναζιστική Χρυσή Αυγή. Είναι επίσης ανάγκη να προχωρήσει όλη η ερευνητική διαδικασία για την εγκληματική της δράση».

Ναι, καλά καταλάβατε. Ο βουλευτής του ΚΚΕ προτείνει «κοινή δράση» και «συμμαχία» εργαζομένων στην ΚΥΠ με τους φτωχούς αγρότες, τους αυτοπασχολούμενους μαζί με τις γυναίκες, τους φοιτητές, τους σπουδαστές για να δοθεί «τελικά φιλολαϊκή λύση». Δεν ξεχνά βέβαια να παροτρύνει τους «τίμιους» Κυπατζήδες να μην ανεχθούν την ναζιστική Χρυσή Αυγή.

Λίγες ημέρες αργότερα και συγκεκριμένα στις 31 Οκτωβρίου του 2013, «αγανακτισμένη» η βουλευτής του ΚΚΕ Λιάνα Κανέλλη αποχωρούσε από την νέα θεατρική παράσταση που ανέβαζε η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής καταγγέλλοντας την διαδικασία, γιατί θεώρησε προκλητική την παρουσία του διοικητή της ΕΥΠ Θ. Δραβίλλα, διότι, *προσκήνιο και παρασκήνιο της δημόσιας ζωής».*

Οι «κακές γλώσσες» μιλούν, βέβαια, για παλαιές και σταθερές σχέσεις, ιδιαίτερα στην εποχή Κωνσταντόπουλου και λιγότερο επί εποχής Δαμανάκη.

Μόνο που η συγκεκριμένη συνδικαλιστική ομάδα πρακτόρων της ΕΥΠ δεν φαίνεται να τα πήγε και πολύ καλά στις εκλογές παρά την στήριξη του Συριζα:

«Οι συνδικαλιστικές δηλαδή δυνάμεις που ηττήθηκαν παταγωδώς πρόσκειται στην πασοκική συνιστώσα του ΣΥΡΙΖΑ, στο ΠΑΣΟΚ του ΓΑΠ & του Καρχιμάκη (κίνηση των 75), στην Λούκα Κατσέλη και στους ΑΝΕΛ του Π. Καμμένου... Οι συνδικαλιστικές δυνάμεις που πρόσκειται στη ΝΔ, στο ΠΑΣΟΚ του Βενιζέλου, στον παλιό ΣΥΡΙΖΑ, στην ΔΗΜΑΡ και στο ΚΚΕ ήταν οι θριαμβευτές των εκλογών μετά το πέρας της σημερινής καταμέτρησης των ψηφοδελτίων από τους Δικαστικούς Αντιπροσώπους» (πηγή Greek American News Agency).

Ώπα, η επανάσταση...

Δηλαδή, απ' ότι καταλαβαίνουμε, το ΚΚΕ και ο Συριζα έχουν τους δικούς τους ανθρώπους στην ΕΥΠ κατά δική τους, ολόδική τους παραδοχή και ομολογία και βέβαια η ΕΥΠ συνεχίζει να έχει τους ανθρώπους της στο ΚΚΕ και στον Συριζα, αφού, πάλι κατά τη δική τους, ολόδική τους παραδοχή, είναι συνδικαλιστικά στελέχη αυτών των κομμάτων. Αυτά ακριβώς τα αριστερά κόμματα καταγγέλλουν συνεχώς και αδιαλείπτως τους αναρχικούς ως προβοκάτορες και ελεγχόμενους από τις κρατικές υπηρεσίες. Τώρα, ποιος βρίσκεται σε εντεταλμένη υπηρεσία, δεν είναι δύσκολο να το βρει κάποιος και δεν είναι ανάγκη να είναι και αναρχικός.

Ας συνεχίσουμε, όμως, να βλέπουμε τα πράγματα με μιαν άλλη «ματιά».

Πρόσφατα το ΚΚΕ «αποκατέστησε» τόσο το Ζαχαριάδη, όσο και τους Πλουμπίδη και Μπελογιάννη.

«Η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη αποφασί-

συνέχεια στη σελίδα 12

συνέχεια από τη σελίδα 11

ζει την επίσημη πολιτική αποκατάσταση του Άρη Βελουχιώτη. Θεωρεί ότι είχε δίκιο ως προς την εκτίμηση που έκανε για τη Συμφωνία της Βάρκιζας. Παράλληλα η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη σημειώνει ότι η διαφωνία του Άρη με τη Συμφωνία της Βάρκιζας ***δε δικαιώνει τη στάση του απέναντι στη συλλογική θέση του Κόμματος και την παραβίαση από αυτόν της κομματικής πειθαρχίας****, καθώς και την αξιοποίηση από τον Άρη της φήμης και του σεβασμού, που είχε κατακτήσει την προηγούμενη περίοδο ως καπετάνιος του ΕΛΑΣ και στέλεχος του ΚΚΕ.* ***Η στάση του αυτή, που αποτέλεσε ρήξη με τη θεμελιώδη αρχή του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού, δεν καθιστά δυνατή τη μετά θάνατο αποκατάσταση και της κομματικής του ιδιότητας.***

Η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη καταγγέλλει την απόπειρα της αστικής και οπορτουνιστικής προπαγάνδας και ιστοριογραφίας που παίρνουν δήθεν υπό την προστασία τους τον Άρη, για να επιτεθούν στο ΚΚΕ. Στη λαϊκή συνείδηση, ο Άρης Βελουχιώτης είναι ταυτισμένος με την ηρωική πορεία του ΚΚΕ, τον αγώνα για την ανατροπή της ιμπεριαλιστικής βαρβαρότητας. Ο Άρης Βελουχιώτης τάχθηκε υπέρ της ένοπλης πάλης, που την απορρίπτουν όσοι επιχειρούν να τον οικειοποιηθούν.

16 Ιούλη 2011».

Το κόμμα δεν είναι πτώμα, πατάει όμως γερά στα «πτώματα» ζωντανών και νεκρών. Η δήθεν κομματική δοξολογία του Βελουχιώτη, που ονομάστηκε με έναν απόλυτα ανατριχιαστικό τρόπο «**αποκατάσταση**» είναι χαρακτηριστική της ιδεολογίας και της δογματικής πειθαρχίας που επιβάλλει και υποχρεώνει στους ακολουθητές του.

Το κόμμα, συνεπές στην τότε στάση του, που απομόνωσε και διευκόλυνε τη εξόντωση του Βελουχιώτη, όπως έκανε και με χιλιάδες άλλα μέλη του, που σάπισαν στις γειτονικές κομμουνιστικές χώρες και στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Σοβιετικής ένωσης, απονέμει εύσημα στην ουσία στον ίδιο του τον εαυτό, μη αποδίδοντας την κομματική ιδιότητα στο διαφωνούντα Βελουχιώτη, που παρ' όλα αυτά «είχε δίκιο στην εκτίμησή του» !!!

Με αφορμή την αναφορά που κάναμε πιο πάνω και στην αποκατάσταση του Πλουμπίδη, να θυμίσουμε ορισμένα διδακτικά γεγονότα, που αφορούν το διάστημα πριν την σύλληψή του και συγκεκριμένα στις συλλήψεις που έγιναν το Μάρτη του 1949. Τότε πιάστηκε ο Στ. Αναστασιάδης, αλλά δεν πιάστηκε ο καθοδηγούμενος απ' αυτόν, Ν. Πλουμπίδης. Πιάστηκε ο καθοδηγούμενος από τον Ν. Πλουμπίδη, βοηθός του, Β. Καββαδίας, αλλά δεν πιάστηκε ο αμέσως κάτω απ' αυτόν Π. Διβέρης, ενώ πιάστηκε ο καθοδηγούμενος από τον Διβέρη, Π. Κιουρτσής.

Είναι φανερό, ότι η ασφάλεια έσπερνε την σύγχυση, κάλυπτε τους κατάλληλους ανθρώπους, και **έπαιζε γενικά σαν την γάτα με το ποντίκι με εκείνους που πραγματικά καταδίωκε**. Είναι, επίσης, ορατό σ' αυτήν περίπτωση όπως και σε δεκάδες άλλες ότι η καταστολή δεν αρχίζει και δεν τελειώνει με τις φανερές της επιπτώσεις όπως λόγου χάρη είναι οι συλλήψεις, αλλά συμπεριλαμβάνει ακόμη και μια ελεγχόμενη «συνέχεια» εντασσόμενη σε ένα χρονοδιάγραμμα που δεν είναι εύκολα αντιληπτό πολλές φορές και σε διαφορετικές καταστάσεις.

Την ευρύτερη περίοδο που διανύουμε, με τις ανυπολόγιστες δυνατό-

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

Η Κατάρρευση του Πολιτισμού



Η γενιά μας είναι στα πρόθυρα της πιο βαθιάς καταστροφής, που αντιμετώπισε ποτέ το ανθρώπινο είδος. Ξεπηδούν απειλές θανάτου για την ζωντανή γη από όλες τις πλευρές. Το νερό, το φως του ήλιου, ο αέρας και το χώμα, όλα απειλούνται. Τη στιγμή που οι Εσκιμώοι στις βορειότερες περιοχές αρχίζουν να πάσχουν από λευχαιμία λόγω της πυρηνικής ακτινοβολίας και το μητρικό γάλα των γυναικών Εσκιμώων περιέχει κρίσιμα επίπεδα από PCB1, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι κάθε οργανισμός στον πλανήτη απειλείται.

Το κύριο στοιχείο αυτής της κρίσης είναι το γεγονός ότι η βασική δύναμη σε αυτή την υπόθεση, οι πολιτισμένοι άνθρωποι, δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν πλήρως το πρόβλημα. Το πρόβλημα βρίσκεται κρυμμένο πίσω από τα όρια της συνείδησης, επειδή οι άνθρωποι που ζουν μέσα στον πολιτισμό (η έννοια πολιτισμός –civilization– προέρχεται από την λατινική, civis, που σημαίνει όσοι ζουν σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά) δεν έχουν πλέον σχέση με την ζωντανή γη. Οι ζωές των πολιτισμένων ανθρώπων επικεντρώνονται στο ίδιο το κοινωνικό σύστημα. Δεν αντιλαμβάνονται ότι τα εδάφη διαβρώνονται και τα δάση εξαφανίζονται. Τα θέματα αυτά δεν έχουν άμεσο αντίκτυπο στη μισθοδοσία. Η αντανακλαστική κίνηση του πολιτισμού σε κρίση είναι να κάνει ό,τι έκανε ήδη, αλλά πιο δραστήρια προκειμένου να απεγκλωβιστεί από την κρίση. Αν ο αριθμός των ανθρώπων μεγαλώνει και η πείνα καραδοκεί, συχνά η «παρόρμηση» είναι να χωρίς μνήμη της ιστορίας του και χωρίς όραμα για το μέλλον της.

Ενδεχομένως, η πιο σημαντική πηγή ζωής σε αυτόν τον πλανήτη να είναι η λεπτή στρώση του επιφανειακού εδάφους. Η ζωή του πλανήτη είναι ουσιαστικά ένα κλειστό, ισορροπημένο σύστημα με ήλιο, νερό, χώμα και αέρα ως τα βασικά του στοιχεία. Τα στοιχεία αυτά εργάζονται από κοινού για να παράγουν τη ζωή και να λειτουργούν σύμφωνα με τα πρότυπα που βασίζονται στους νόμους της φυσικής, στους οποίους αναφερόμαστε ως Νόμοι της Φύσης.

Το βάθος του εδάφους και ο πλούτος του, είναι ένα βασικό δεδομένο της υγείας του ζωντανού πλανήτη. Ως γενική αρ- παραγωγικό στην μετατροπή της ενέργειας του ήλιου σε ανάπτυξη των φυτών, που με τη σειρά τους μετατρέπονται σε οργανικά υπολείμματα που αναζωογονούν το έδαφος.

Ένα πλούσιο οικοσύστημα είναι η κατάσταση ισορροπίας της «σάρκας» της γης. Μετά από μια σοβαρή δασική πυρκαγιά, ή για να ανακάμψει από τον τραυματισμό της καθολικής υλοτομίας, ο δασικός οργανισμός θεραπεύει αργά την πληγή επεκτεινόμενος στην πληγείσα περιοχή με μια διαδοχή φυτικών κοινοτήτων. Κάθε κοινότητα που πετυχαίνει να αναγεννηθεί, προετοιμάζει την περιοχή για την επόμενη κοινότητα. Σε γενικές γραμμές, μια πληγή σε ένα αειθαλές δάσος θα πρέπει να καλυφτεί από σκληρά μι-

λαϊκή συνείδηση, ο Άρης Βελουχιώτης είναι ταυτισμένος με την ηρωική πορεία του ΚΚΕ, τον αγώνα για την ανατροπή της ιμπεριαλιστικής βαρβαρότητας. Ο Άρης Βελουχιώτης τάχθηκε υπέρ της ένοπλης πάλης, που την απορρίπτουν όσοι επιχειρούν να τον οικειοποιηθούν.

16 Ιούλη 2011».

Το κόμμα δεν είναι πτώμα, πατάει όμως γερά στα «πτώματα» ζωντανών και νεκρών. Η δήθεν κομματική δοξολογία του Βελουχιώτη, που ονομάστηκε με έναν απόλυτα ανατριχιαστικό τρόπο «**αποκατάσταση**» είναι χαρακτηριστική της ιδεολογίας και της δογματικής πειθαρχίας που επιβάλλει και υποχρεώνει στους ακολουθητές του.

Το κόμμα, συνεπές στην τότε στάση του, που απομόνωσε και διευκόλυνε τη εξόντωση του Βελουχιώτη, όπως έκανε και με χιλιάδες άλλα μέλη του, που σάπισαν στις γειτονικές κομμουνιστικές χώρες και στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Σοβιετικής ένωσης, απονέμει εύσημα στην ουσία στον ίδιο του τον εαυτό, μη αποδίδοντας την κομματική ιδιότητα στο διαφωνούντα Βελουχιώτη, που παρ' όλα αυτά «είχε δίκιο στην εκτίμησή του» !!!

Με αφορμή την αναφορά που κάναμε πιο πάνω και στην αποκατάσταση του Πλουμπίδη, να θυμίσουμε ορισμένα διδακτικά γεγονότα, που αφορούν το διάστημα πριν την σύλληψή του και συγκεκριμένα στις συλλήψεις που έγιναν το Μάρτη του 1949. Τότε πιάστηκε ο Στ. Αναστασιάδης, αλλά δεν πιάστηκε ο καθοδηγούμενος απ' αυτόν, Ν. Πλουμπίδης. Πιάστηκε ο καθοδηγούμενος από τον Ν. Πλουμπίδη, βοηθός του, Β. Καββαδίας, αλλά δεν πιάστηκε ο αμέσως κάτω απ' αυτόν Π. Διβέρης, ενώ πιάστηκε ο καθοδηγούμενος από τον Διβέρη, Π. Κιουρτσής.

Είναι φανερό, ότι η ασφάλεια έσπερνε την σύγχυση, κάλυπτε τους κατάλληλους ανθρώπους, και **έπαιζε γενικά σαν την γάτα με το ποντίκι με εκείνους που πραγματικά καταδίωκε**. Είναι, επίσης, ορατό σ' αυτήν περίπτωση όπως και σε δεκάδες άλλες ότι η καταστολή δεν αρχίζει και δεν τελειώνει με τις φανερές της επιπτώσεις όπως λόγου χάρη είναι οι συλλήψεις, αλλά συμπεριλαμβάνει ακόμη και μια ελεγχόμενη «συνέχεια» εντασσόμενη σε ένα χρονοδιάγραμμα που δεν είναι εύκολα αντιληπτό πολλές φορές και σε διαφορετικές καταστάσεις.

Την ευρύτερη περίοδο που διανύουμε, με τις ανυπολόγιστες δυνατότητες των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, ο συντριπτικός όγκος των πληροφοριών συλλέγεται από τις λεγόμενες ανοικτές πηγές, όπως τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και το Διαδίκτυο. **Παρ' όλα αυτά, μεγάλο τμήμα της συλλογής πληροφοριών προέρχεται από ανθρώπινες πηγές**, αλλά και από τη χρήση εξειδικευμένων τεχνικών μέσων που επιτρέπουν την υποκλοπή σημάτων για την παρακολούθηση των τηλεπικοινωνιών ή των ηλεκτρονικών εκπομπών ή συνδυασμού τους. Ξεχωριστή θέση στη συλλογή πληροφοριών μέσω τεχνικών μέσων έχει η φωτογράφιση, κυρίως από δορυφόρους αλλά και από τα γνωστά πλέον drones.

Είναι, επίσης, κατανοητό, ότι ο συνωστισμός μυστικών υπηρεσιών, γερμανικών, τουρκικών, αμερικανικών, ισραηλινών, ρωσικών, ή γαλλικών στον ελλαδικό χώρο και η μεταξύ τους συνεργασία ή διαφοροποίηση σε ορισμένα θέματα δεν μπορεί να δικαιολογεί οποιαδήποτε αυταπάτη, ότι διάφορα γεγονότα ή καταστάσεις επηρεάζονται ή θα επηρεαστούν εντονότερα στο άμεσο μέλλον.

Η αποσύνθεση ιδεών και πρακτικών ανοίγει κερκόπορτες, που είναι δύσκολο σύντομα να γίνουν και πάλι υπερασπίσιμες.

Είναι, επίσης, φανερό, ότι η «νόμιμη» δουλειά που είναι η μόνη αποδεκτή από τα αριστερά κόμματα, είναι επίσης ευάλωτη στην διάβρωση από τις μυστικές υπηρεσίες, όπως και η «παράνομη» δουλειά. Οι κλειστές συνωμοτικές ομάδες, παρ' όλα αυτά, λόγω των ιδιαιτεροτήτων

πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι κάθε οργανισμός στον πλανήτη απειλείται.

Το κύριο στοιχείο αυτής της κρίσης είναι το γεγονός ότι η βασική δύναμη σε αυτή την υπόθεση, οι πολιτισμένοι άνθρωποι, δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν πλήρως το πρόβλημα. Το πρόβλημα βρίσκεται κρυμμένο πίσω από τα όρια της συνείδησης, επειδή οι άνθρωποι που ζουν μέσα στον πολιτισμό (η έννοια πολιτισμός –civilization– προέρχεται από την λατινική, civis, που σημαίνει όσοι ζουν σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά) δεν έχουν πλέον σχέση με την ζωντανή γη. Οι ζωές των πολιτισμένων ανθρώπων επικεντρώνονται στο ίδιο το κοινωνικό σύστημα. Δεν αντιλαμβάνονται ότι τα εδάφη διαβρώνονται και τα δάση εξαφανίζονται. Τα θέματα αυτά δεν έχουν άμεσο αντίκτυπο στη μισθοδοσία. Η αντανακλαστική κίνηση του πολιτισμού σε κρίση είναι να κάνει ό,τι έκανε ήδη, αλλά πιο δραστήρια προκειμένου να απεγκλωβιστεί από την κρίση. Αν ο αριθμός των ανθρώπων μεγαλώνει και η πείνα καραδοκεί, συχνά η «παρόρμηση» είναι να ασκηθεί μεγαλύτερη πίεση στα γεωργικά εδάφη για να παράγουν περισσότερα και να κοπούν τα δάση ταχύτερα.

Αντιμετωπίζουμε την πλανητική καταστροφή. Η καταστροφή της ζωής του πλανητικού συστήματος συνεχίζεται εδώ και χιλιάδες χρόνια και τώρα πλησιάζει στην τελική αποκάλυψη, που κάποιοι από εμάς θα δούμε όσο ζούμε. Δεν είναι μια δύσκολη και περίπλοκη κατάσταση, στην πραγματικότητα είναι πολύ απλή, αν κάποιος μπορεί να κατανοήσει και να αποδεχτεί μερικές απλές και θεμελιώδεις θέσεις.

Η πλανητική καταστροφή οφείλεται σε ένα απλό γεγονός. Ο πολιτισμός είναι εκτός ισορ-

της φυσικής, στους οποίους αναφερόμαστε ως Νόμοι της Φύσης.

Το βάθος του εδάφους και ο πλούτος του, είναι ένα βασικό δεδομένο της υγείας του ζωντανού πλανήτη. Ως γενική αρ-

τικών κοινοτήτων. Κάθε κοινότητα που πετυχαίνει να αναγεννηθεί, προετοιμάζει την περιοχή για την επόμενη κοινότητα. Σε γενικές γραμμές, μια πληγή σε ένα αειθαλές δάσος θα πρέπει να καλυφτεί από σκληρά μι-

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

Η Κατάρρευση του Πολιτισμού



χή, μπορούμε να πούμε ότι όταν το έδαφος χάνεται, αυτό οδηγεί σε ανισορροπία και τραυματισμό της ζωής του πλανήτη. Στο γεωλογικό χρονικό διάστημα της ζωής του πλανήτη, αυτό είναι μια ραγδαία εξέλιξη που οδηγεί προς το θάνατο. Ακόμα κι αν μόνο ένα τοις εκατό του εδάφους χάνεται ανά χίλια χρόνια, τελικά ο πλανήτης θα πεθάνει. Αν ένα τοις εκατό κερδηθεί, τότε ο ζωντανός πλούτος, ο πλούτος του πλανήτη αυξάνεται. Το κύριο αυτό δεδομένο πρέπει να το έχουμε υπ' όψη για να αντιληφθούμε πόσο αργά συσσωρεύεται το έδαφος. Οι επιστήμονες του εδάφους εκτιμούν ότι απαιτούνται από

κρά φυτά, που ονομάζονται κοινώς «ζιζάνια» και από χορτάρια, που θα κρατήσουν «πατημένο» το επιφανειακό έδαφος και θα προετοιμάσουν το δρόμο για άλλα χόρτα και ξυλώδεις θάμνους, που θα κλείσουν την πληγή. (Τα «ζιζάνια» είναι το «πρώτο πλήρωμα ενισχύσεων» σε ακάλυπτο έδαφος.) Κατά γενικό κανόνα, το «πρώτο πλήρωμα ενισχύσεων» –η πρώτη κοινότητα των φυτών που θα έρθουν να καλύψουν το γυμνό έδαφος και να το κρατήσουν «πατημένο»– είναι η πιο απλή φυτοκοινωνία με τον μικρότερο αριθμό ειδών των φυτών, των ζώων, των εντομών, των μικροοργανισμών και ούτω καθεξής

συλλήψεις που έγιναν το Μάρτη του 1949. Τότε πιάστηκε ο Στ. Αναστασιάδης, αλλά δεν πιάστηκε ο καθοδηγούμενος απ' αυτόν, Ν. Πλουμπίδης. Πιάστηκε ο καθοδηγούμενος από τον Ν. Πλουμπίδη, βοηθός του, Β. Καββαδίας, αλλά δεν πιάστηκε ο αμέσως κάτω απ' αυτόν Π. Διβέρης, ενώ πιάστηκε ο καθοδηγούμενος από τον Διβέρη, Π. Κιουρτσής.

Είναι φανερό, ότι η ασφάλεια έσπερνε την σύγχυση, κάλυπτε τους κατάλληλους ανθρώπους, και **έπαιζε γενικά σαν την γάτα με το ποντίκι με εκείνους που πραγματικά καταδίωκε**. Είναι, επίσης, ορατό σ' αυτήν περίπτωση όπως και σε δεκάδες άλλες ότι η καταστολή δεν αρχίζει και δεν τελειώνει με τις φανερές της επιπτώσεις όπως λόγου χάρη είναι οι συλλήψεις, αλλά συμπεριλαμβάνει ακόμη και μια ελεγχόμενη «συνέχεια» εντασσόμενη σε ένα χρονοδιάγραμμα που δεν είναι εύκολα αντιληπτό πολλές φορές και σε διαφορετικές καταστάσεις.

Την ευρύτερη περίοδο που διανύουμε, με τις ανυπολόγιστες δυνατότητες των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, ο συντριπτικός όγκος των πληροφοριών συλλέγεται από τις λεγόμενες ανοικτές πηγές, όπως τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και το Διαδίκτυο. **Παρ' όλα αυτά, μεγάλο τμήμα της συλλογής πληροφοριών προέρχεται από ανθρώπινες πηγές**, αλλά και από τη χρήση εξειδικευμένων τεχνικών μέσων που επιτρέπουν την υποκλοπή σημάτων για την παρακολούθηση των τηλεπικοινωνιών ή των ηλεκτρονικών εκπομπών ή συνδυασμού τους. Ξεχωριστή θέση στη συλλογή πληροφοριών μέσω τεχνικών μέσων έχει η φωτογράφιση, κυρίως από δορυφόρους αλλά και από τα γνωστά πλέον drones.

Είναι, επίσης, κατανοητό, ότι ο συνωστισμός μυστικών υπηρεσιών, γερμανικών, τουρκικών, αμερικανικών, ισραηλινών, ρωσικών, ή γαλλικών στον ελλαδικό χώρο και η μεταξύ τους συνεργασία ή διαφοροποίηση σε ορισμένα θέματα δεν μπορεί να δικαιολογεί οποιαδήποτε αυταπάτη, ότι διάφορα γεγονότα ή καταστάσεις επηρεάζονται ή θα επηρεαστούν εντονότερα στο άμεσο μέλλον.

Η αποσύνθεση ιδεών και πρακτικών ανοίγει κερκόπορτες, που είναι δύσκολο σύντομα να γίνουν και πάλι υπερασπίσιμες.

Είναι, επίσης, φανερό, ότι η «νόμιμη» δουλειά που είναι η μόνη αποδεκτή από τα αριστερά κόμματα, είναι επίσης ευάλωτη στην διάβρωση από τις μυστικές υπηρεσίες, όπως και η «παράνομη» δουλειά. Οι κλειστές συνωμοτικές ομάδες, παρ' όλα αυτά, λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους, είναι πιθανόν κάποια στιγμή να ελεγχθούν με τον έναν ή τον άλλον τρόπο και να στραφούν σε διαφορετικά μονοπάτια από εκείνα που ξεκίνησαν. Είναι σημαντικό να διακρίνουμε τις διαφορές ανάμεσα στην παροδική ένοπλη δράση και στον ένοπλο αγώνα, διαφορές που δεν μπορούν να ισοπεδώνονται ή σκοπίμως να αγνοούνται.

Η διασφάλιση και η περιφρούρηση από τυχόν διεισδύσεις της ασφάλειας και γενικότερα των μηχανισμών καταστολής ξεκινούν πρώτα απ' όλα για τους αναρχικούς από την διασφάλιση των απόψεών τους.

Ας μην ξεχνούν άλλωστε πολλοί και διάφοροι παροικούντες στην Ιερουσαλήμ τα λόγια του μαρξιστή ιστορικού Χομπσμπάουμ, που έλεγε ότι οι αναρχικοί είναι απαραίτητοι για την νίκη της επανάστασης, αλλά μετά απ' αυτήν αποτελούν πρόβλημα...

Συσπείρωση Αναρχικών

ντρώνονται στο ίδιο το κοινωνικό σύστημα. Δεν αντιλαμβάνονται ότι τα εδάφη διαβρώνονται και τα δάση εξαφανίζονται. Τα θέματα αυτά δεν έχουν άμεσο αντίκτυπο στη μισθοδοσία. Η αντανακλαστική κίνηση του πολιτισμού σε κρίση είναι να κάνει ό,τι έκανε ήδη, αλλά πιο δραστήρια προκειμένου να απεγκλωβιστεί από την κρίση. Αν ο αριθμός των ανθρώπων μεγαλώνει και η πείνα καραδοκεί, συχνά η «παρόρμηση» είναι να ασκηθεί μεγαλύτερη πίεση στα γεωργικά εδάφη για να παράγουν περισσότερα και να κοπούν τα δάση ταχύτερα.



Αντιμετωπίζουμε την πλανητική καταστροφή. Η καταστροφή της ζωής του πλανητικού συστήματος συνεχίζεται εδώ και χιλιάδες χρόνια και τώρα πλησιάζει στην τελική αποκάλυψη, που κάποιοι από εμάς θα δούμε όσο ζούμε. Δεν είναι μια δύσκολη και περίπλοκη κατάσταση, στην πραγματικότητα είναι πολύ απλή, αν κάποιος μπορεί να κατανοήσει και να αποδεχτεί μερικές απλές και θεμελιώδεις θέσεις.

Η πλανητική καταστροφή οφείλεται σε ένα απλό γεγονός. Ο πολιτισμός είναι εκτός ισορροπίας σε σχέση με τη ροή της πλανητικής ενέργειας. Το κοινό συμπέρασμα του πολιτισμού είναι ότι μια γεωμετρική αύξηση του ανθρώπινου πληθυσμού, με ταυτόχρονη γεωμετρική πρόοδο της ανάπτυξης της κατανάλωσης των υλικών πόρων, μπορούν να συνεχίσουν στην βάση της εξάντλησης των πόρων και του ετοιμοθάνατου οικοσυστήματος. Αυτό είναι απλά παράλογο. Παρ' όλα αυτά, ο πολιτισμός συνεχίζει... ακάθεκτος χή, μπορούμε να πούμε ότι όταν το έδαφος χάνεται, αυτό οδηγεί σε ανισορροπία και τραυματισμό της ζωής του πλανήτη. Στο γεωλογικό χρονικό διάστημα της ζωής του πλανήτη, αυτό είναι μια ραγδαία εξέλιξη που οδηγεί προς το θάνατο. Ακόμα κι αν μόνο ένα τοις εκατό του εδάφους χάνεται ανά χίλια χρόνια, τελικά ο πλανήτης θα πεθάνει. Αν ένα τοις εκατό κερδηθεί, τότε ο ζωντανός πλούτος, ο πλούτος του πλανήτη αυξάνεται. Το κύριο αυτό δεδομένο πρέπει να το έχουμε υπ' όψη για να αντιληφθούμε πόσο αργά συσσωρεύεται το έδαφος. Οι επιστήμονες του εδάφους εκτιμούν ότι απαιτούνται από 300 ως 1000 χρόνια για τη συγκέντρωση της κάθε ίντσας επιφανειακού εδάφους.

Η θρέψη του εδάφους εξαρτάται από τη φωτοσυνθετική παραγωγή της φυτικής κάλυψης που έχει. Υπάρχουν μεγάλες διαφορές στην καθαρή φωτοσυνθετική παραγωγή στις διαφορετικές φυτικές καλύψεις. Κατά κανόνα, το πιο πλούσιο οικοσύστημα σε όποια περιοχή της γης, είναι και το πιο κρά φυτά, που ονομάζονται κοινώς «ζιζάνια» και από χορτάρια, που θα κρατήσουν «πατημένο» το επιφανειακό έδαφος και θα προετοιμάσουν το δρόμο για άλλα χόρτα και ξυλώδεις θάμνους, που θα κλείσουν την πληγή. (Τα «ζιζάνια» είναι το «πρώτο πλήρωμα ενισχύσεων» σε ακάλυπτο έδαφος.) Κατά γενικό κανόνα, το «πρώτο πλήρωμα ενισχύσεων» –η πρώτη κοινότητα των φυτών που θα έρθουν να καλύψουν το γυμνό έδαφος και να το κρατήσουν «πατημένο»– είναι η πιο απλή φυτοκοινωνία με τον μικρότερο αριθμό ειδών των φυτών, των ζώων, των εντομών, των μικροοργανισμών και ούτω καθεξής. Καθώς προχωρά η διαδοχή, η ποικιλομορφία, ο αριθμός των ειδών, αυξάνει όπως και η καθαρή φωτοσυνθετική παραγωγή, έως ότου επιτευχθεί και πάλι να γίνει πλουσιότερο το σύστημα και να επέλθει η ισορροπία. Το σύστημα οδηγεί προς την πολυπλοκότητα της μορφής, την μέγιστη ικανότητα να μετατρέπει την εισερχόμενη ενέργεια (καθαρή φωτοσυνθετική παραγωγή) και την ποικιλο-

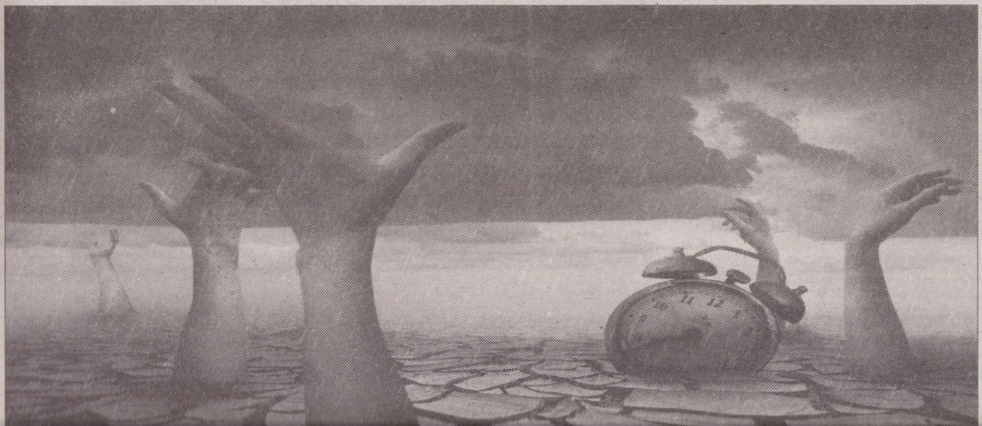
μορφία των ενεργειακών οδών (αλυσίδες τροφής και άλλες υπηρεσίες που τα φυτά και τα ζώα εκτελούν το ένα για το άλλο). Τα φυτά είναι που θα συγκρατούν το χώμα, έτσι ώστε να μπορεί να ξανακάτσει και να δημιουργηθεί νέα στρώση χώματος. Θα προσφέρουν σκιά στο έδαφος για να εμποδίσουν την οξείδωση του (η θέρμανση και η ξήρανση του εδάφους προωθεί χημικές αλλαγές που το κάνουν άγονο) και θα βοηθήσουν στη διατήρηση της υγρασίας. Κάθε φυτό αντλεί διαφορετικούς συνδυασμούς θρεπτικών συστατικών από το έδαφος, προετοιμάζοντάς το για συγκεκριμένες κοινότητες διαδοχής, που με τη σειρά τους θα κάνουν το ίδιο. Μετά την προετοιμασία του σημείου από αυτά τα φυτά, τα μεγαλύτερα φυτά, όπως η κλήθρα και άλλα πλατύφυλλα δέντρα θα έρθουν και με τις ζωές και τους θανάτους τους θα προετοιμάσουν περαιτέρω το μικρο-κλίμα και το έδαφος για τα δέντρα. Αυτά τα δέντρα λειτουργούν ως δέντρα ποικιλία των πράσινων φυτών και των ζώων αυξάνει, εκμεταλλευόμενη κάθε δυνατή θέση. Ό,τι θα μπορούσε να εξεταστεί ως σύνολο, ως ενιαίο όργανο του σώματος ζωής του πλανήτη, ένα δάσος ή μια χορτολιβαδική έκταση, έχει καλή υγεία εξαιτίας της ποικιλομορφίας μέσα του.

Σε μεγάλη κλίμακα, οι βιοπεριοχές και τα ηπειρωτικά εδάφη, υποστηρίζουν ουσιαστικά τη θαλάσσια ζωή με το «ξέπλυμα» (φυσικά και μη φυσικά) της οργανικής γονιμότητας μέσα σε υδάτινο περιβάλλον και στον ωκεανό. Αυτή είναι μια περαιτέρω υπηρεσία, που αυτά τα ολόκληρα οικοσυστήματα εκτελούν για άλλα ολοκληρωμένα οικοσυστήματα.

Μερικές βασικές αρχές της ζωής της γης στον Κόσμο έχουν πλέον καθιερωθεί. Η ισορροπία είναι το κοσμικό δίκαιο. Η γη περιστρέφεται γύρω από τον ήλιο σε μια λεπτή συντονισμένη ισορροπία. Το ισοζύγιο της θερμότητας του πλανήτη είναι μια τέλεια συντονισμένη ισορροπία. Εάν η ει-

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

και ο Σπόρος του Μέλλοντος



με ακούσει ότι η οικονομική ανάπτυξη θα μας σώσει, η ηλιακή θερμότητα θα μας σώσει, η τεχνολογία, η επιστροφή του Ιησού Χριστού, ο οποίος θα αποκαταστήσει τον ουρανό και τη γη, η διάδοση της αγροτικής μεταρρύθμισης, η ανακύκλωση των υλικών, η δημιουργία του καπιταλισμού, του κομμουνισμού, ο σοσιαλισμός, ο φασισμός, ο μουσουλμανισμός, η χορτοφαγία, η τριμερής επιτροπή και ακόμη και η γέννηση της νέας Εποχής του Υδροχόου, μας έχουν πει, θα μας σώσουν. Αλλά η αρχή του εδάφους λέει ότι, αν οι άνθρωποι δεν μπορούν να διατηρήσουν το έδαφος του πλανήτη, δεν μπορούν να ζήσουν εδώ. Το 1988, η ετήσια απώλεια εδάφους λόγω διάβρωσης ήταν είκοσι πέντε δισεκατομμύρια τόνοι και αυξανόταν ραγδαία. Διάβρωση σημαίνει ότι το έδαφος χάνεται από τη γη. Ένα εξίσου σοβαρό πλήγμα είναι ότι η γονιμότητα του εδάφους έχει μειωθεί. Εξάντληση του εδάφους υπάρχει σχεδόν σε όλα τα μέρη όπου ο πολιτισμός έχει εξαπλωθεί. Αυτή είναι μια κυριολεκτική θανάτωση του πλανήτη, εξαντλώντας το αποθεματικό της βιολογικής γονιμότητας, που υποστηρίζει άλλες βιολογικές ζωές. Γεγονός: **από τότε που ο πολιτισμός εισέβαλε στις μεγάλες πεδιάδες της Βόρειας Αμερικής, το ήμισυ του επιφανειακού εδάφους της περιοχής έχει εξαφανιστεί.**

Το Ρεκόρ της Αυτοκρατορίας

Το ρεκόρ –διάρκειας οκτώ χιλιάδων χρόνων– για εγκλήματα κατά της φύσης που διαπράττονται από τον πολιτισμό, περιλαμβάνει επιθέσεις στα ανώτερα στρώματα του εδάφους σε όλες τις ηπείρους.

Τα δάση, οι μεγαλύτερες γεννήτριες του επιφανειακού εδάφους, κάλυπταν περίπου το ένα τρίτο της γης πριν από την έλευση του πολιτισμού. Μέχρι το 1975, η δασική κάλυψη άγγιζε το ένα τέταρτο και από το 1980 το δάσος είχε συρρικνωθεί στο ένα πέμπτο και η ταχύτητα της εξάλειψης των δασών συνεχίζει να αυξάνεται. Αν συνεχιστούν οι παρούσες τάσεις, χωρίς διακοπή, το ογδόντα τοις εκατό της βλά-

μπορεί να διατηρήσει το χώμα, τότε υπάρχει η δυνατότητα του ανθρώπινου πολιτισμού να επανακτήσει την ισορροπία με τη ζωή της γης.

Το κεντρικό πρόβλημα είναι ότι ο πολιτισμός είναι εκτός ισορροπίας με τη ζωή της γης.

Η λύση σε αυτό το πρόβλημα είναι για την ανθρώπινη κοινωνία, να ανακτήσει την ισορροπία με τη γη.

Είμαστε τώρα πίσω στο αρχικό ερώτημα όλων μας, σχετικά με το πώς να ανταποκριθούμε στην πλανητική κρίση. Οι περισσότερες προτάσεις για τη σωτηρία, λίγο έχουν να κάνουν με τη διατήρηση του εδάφους. Όλα αυτά επιδιώκουν να ανακουφίσουν την κατάσταση, χωρίς να γίνει καμία «δυσάρεστη» αλλαγή στις βασικές αξίες ή τη δομή της υπάρχουσας κοινωνίας. Μπορούν μόνο να προσπαθήσουν να «διορθώσουν» τα συμπτώματα. Αν είχαμε μια κοινωνία της οποίας οι βασικές αξίες ήταν να διατηρήσει και να βοηθήσει τη γη, τότε όλες οι άλλες αξίες της κοινωνίας ήταν απόρροια αυτών των δύο αξιών.

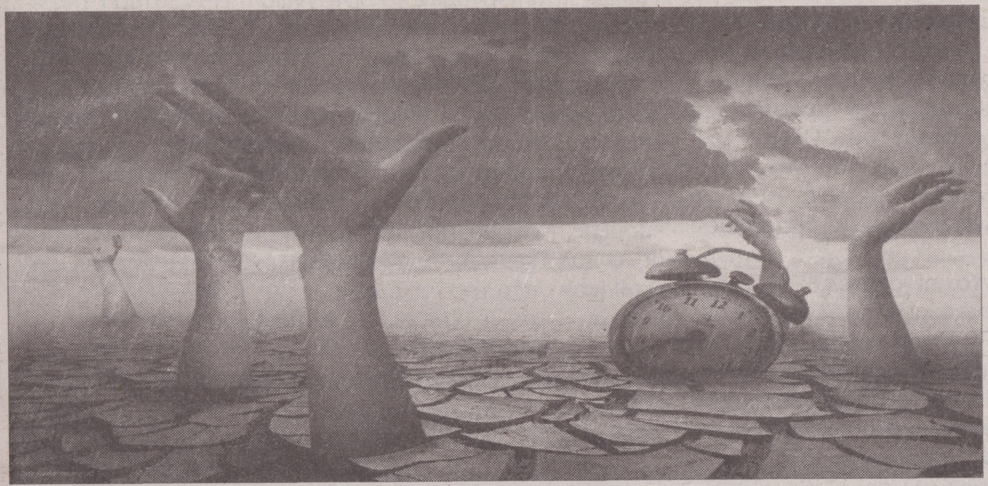
Σε πολλές σημαντικές λειτουργίες ο πολιτισμός λειτουργεί με έναν εθιστικό τρόπο. Η πορεία του πολιτισμού είναι αυτοκαταστροφική, αυτοκτονική, σαν να ήταν ένα άτομο που είναι εθισμένο στο αλκοόλ, τη λευκή ζάχαρη, τα φάρμακα ή τον καπνό. Ο εξαρτημένος αρνείται ότι υπάρχει πρόβλημα. Ο εξαρτημένος ασχολείται με την άρνηση της πραγματικότητας. Ο ίδιος ο πολιτισμός είναι εθισμένος κατά τον ίδιο τρόπο.

Οι πολιτισμένοι άνθρωποι πιστεύουν ότι έχουν την υποχρέωση, να φέρουν τους πρωτόγονους και «υπανάπτυκτους» ανθρώπους ως το επίπεδο τους. Ο πολιτισμός, ο οποίος πρόκειται άμεσα να αυτοκαταστραφεί, θεωρεί τον εαυτό του ως ανώτερο πολιτισμό, που έχει τις απαντήσεις για όλους τους ανθρώπους του κόσμου.

Ένας εξαρτημένος, πράγματι, είναι ένα άτομο που συναισθηματικά εξαρτάται από πολλά: την τηλεόραση, τις ουσίες, τις προσωπικές ρουτίνες, από άλλους αν-

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

και ο Σπόρος του Μέλλοντος



αυτά τα φυτά, τα μεγαλύτερα φυτά, όπως η κλήθρα και άλλα πλατύφυλλα δέντρα θα έρθουν και με τις ζωές και τους θανάτους τους θα προετοιμάσουν περαιτέρω το μικρο-κλίμα και το έδαφος για τα δέντρα. Αυτά τα δέντρα λειτουργούν ως δέντρα «νοσοκόμες» για τη τελική αποκατάσταση της κοινότητας, που θα έρθει με τα κωνοφόρα. Τα σπορόφυτα Douglas Fir (ελατοειδή), για παράδειγμα, δεν μπορούν να αναπτυχθούν στο φως του ήλιου και πρέπει να έχουν σκιά, που παρέχεται από αυτές τις κοινότητες πρόδρομους.

Τα οικοσυστήματα της γης τραυματίζονται από ανεμοστρόβιλους, φωτιά, ή άλλες καταστάσεις και στη συνέχεια γυρίζουν πίσω στην ισορροπημένη κατάσταση, με το πιο πλούσιο οικοσύστημα. Αυτό είναι παρόμοιο με το τραύμα σε ένα ανθρώπινο χέρι που αιμορραγεί πρώτα, κάνει φουσκάλες και στη συνέχεια αρχίζει να κατασκευάζει νέο δέρμα, που θα αντικαταστήσει το παλιό και θα φθάσει σε κατάσταση ισορροπίας και πάλι. Το σύστημα τότε, είναι το βασικό πρότυπο υγείας της ζωντανής γης, η δυναμική κατάσταση ισορροπίας του. Το σύστημα αυτό είναι το

γης στον Κόσμο έχουν πλέον καθιερωθεί. Η ισορροπία είναι το κοσμικό δίκαιο. Η γη περιστρέφεται γύρω από τον ήλιο σε μια λεπτή συντονισμένη ισορροπία. Το ισοζύγιο της θερμότητας του πλανήτη είναι μια τέλεια συντονισμένη ισορροπία. Εάν η εισερχόμενη θερμότητα μειωθεί, ο πλανήτης θα παγώσει ή αν ο πλανήτης δεν απομακρύνει τη θερμότητα σωστά θα καεί. Το υγιές, πλούσιο, οικοσύστημα διατηρεί μια ισορροπία και μια σταθερότητα, ανά τους αιώνες, καθώς οι διαφορετικές ροές ενέργειας κινούνται συνεχώς, ανακυκλώνονται μέσα σε αυτό. Κατά τον ίδιο τρόπο, το ανθρώπινο σώμα διατηρεί την ισορροπία του (ομοιόσταση), ενώ το αίμα, η πέψη και η δημιουργία κυττάρων, κυκλοφορούν και πραγματοποιούνται μέσα σε αυτό.

Η ζωή της γης ουσιαστικά στηρίζεται πάνω στο έδαφος. Αν δεν υπάρχει χώμα, δεν υπάρχει ζωή όπως την ξέρουμε. (Ορισμένοι μικροοργανισμοί και κάποιες άλλες μορφές μπορεί να εξακολουθούν να υπάρχουν). Το έδαφος διατηρείται από την φυτοκάλυψη και για την βέλτιστη, ισορροπημένη υγεία, η κάλυψη αυτή είναι το φυσικό πλουσιότερο οικοσύστημα.

δισεκατομμύρια τόνοι και αυξάνονταν ραγδαία. Διάβρωση σημαίνει ότι το έδαφος χάνεται από τη γη. Ένα εξίσου σοβαρό πλήγμα είναι ότι η γονιμότητα του εδάφους έχει μειωθεί. Εξάντληση του εδάφους υπάρχει σχεδόν σε όλα τα μέρη όπου ο πολιτισμός έχει εξαπλωθεί. Αυτή είναι μια κυριολεκτική θανάτωση του πλανήτη, εξαντλώντας το αποθεματικό της βιολογικής γονιμότητας, που υποστηρίζει άλλες βιολογικές ζωές. Γεγονός: **από τότε που ο πολιτισμός εισέβαλε στις μεγάλες πεδιάδες της Βόρειας Αμερικής, το ήμισυ του επιφανειακού εδάφους της περιοχής έχει εξαφανιστεί.**

Το Ρεκόρ της Αυτοκρατορίας

Το ρεκόρ –διάρκειας οκτώ χιλιάδων χρόνων– για εγκλήματα κατά της φύσης που διαπράττονται από τον πολιτισμό, περιλαμβάνει επιθέσεις στα ανώτερα στρώματα του εδάφους σε όλες τις ηπείρους.

Τα δάση, οι μεγαλύτερες γεννήτριες του επιφανειακού εδάφους, κάλυπταν περίπου το ένα τρίτο της γης πριν από την έλευση του πολιτισμού. Μέχρι το 1975, η δασική κάλυψη άγγιζε το ένα τέταρτο και από το 1980 το δάσος είχε συρρικνωθεί στο ένα πέμπτο και η ταχύτητα της εξάλειψης των δασών συνεχίζει να αυξάνεται. Αν συνεχιστούν οι παρούσες τάσεις, χωρίς διακοπή, το ογδόντα τοις εκατό της βλάστησης του πλανήτη θα πρέπει να έχει εξαφανιστεί ως το 2040.

Το απλό γεγονός είναι, ότι ο πολιτισμός δεν μπορεί να διατηρήσει το έδαφος. Οκτώ χιλιάδες χρόνια της ιστορίας του, το αποδεικνύουν. Ο πολιτισμός δολοφονεί τη γη. Η φυτική γη είναι η ενεργειακή τράπεζα, που έχει με κόπο συσσωρευτεί στη διάρκεια χιλιετιών. Μεγάλο μέρος της έχει εξαφανιστεί και το υπόλοιπο οδεύει γρήγορα προς τα εκεί.

Όταν πραγματοποιείται η πολιτισμένη «ανάπτυξη» της γης, το πλούσιο οικοσύστημα αποδυναμώνεται, η βλάστηση είναι πολύ απλουστευμένη ή έχει εξαφανιστεί πλήρως, και η καθαρή φωτοσυνθετική παραγωγή πέφτει κατακόρυφα. Στους τροπικούς, που οι βοσκότοποι δημιουργήθηκαν από την καταστροφή των δασών, τα δύο τρίτα της αρχικής καθαρής φωτοσυνθετικής παραγωγής έχουν εξαλειφθεί. Στα μέσα γεωγραφικά πλάτη, το ήμισυ της καθαρής φωτοσυνθετικής παραγωγής χάνεται, όταν η καλλιεργήσιμη γη δημιουργείται α-

μια «δυσάρεστη» αλλαγή στις βασικές αξίες ή τη δομή της υπάρχουσας κοινωνίας. Μπορούν μόνο να προσπαθήσουν να «διορθώσουν» τα συμπτώματα. Αν είχαμε μια κοινωνία της οποίας οι βασικές αξίες ήταν να διατηρήσει και να βοηθήσει τη γη, τότε όλες οι άλλες αξίες της κοινωνίας ήταν απόρροια αυτών των δύο αξιών.

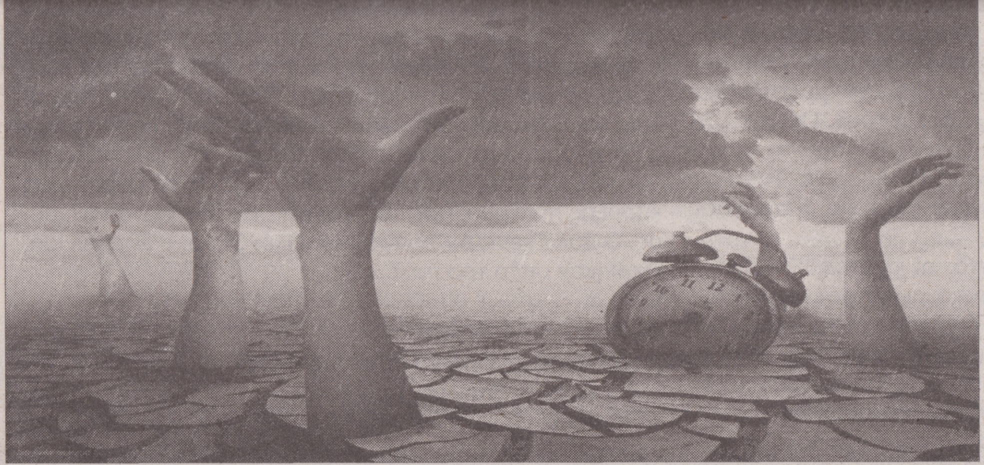
Σε πολλές σημαντικές λειτουργίες ο πολιτισμός λειτουργεί με έναν εθιστικό τρόπο. Η πορεία του πολιτισμού είναι αυτοκαταστροφική, αυτοκτονική, σαν να ήταν ένα άτομο που είναι εθισμένο στο αλκοόλ, τη λευκή ζάχαρη, τα φάρμακα ή τον καπνό. Ο εξαρτημένος αρνείται ότι υπάρχει πρόβλημα. Ο εξαρτημένος ασχολείται με την άρνηση της πραγματικότητας. Ο ίδιος ο πολιτισμός είναι εθισμένος κατά τον ίδιο τρόπο.

Οι πολιτισμένοι άνθρωποι πιστεύουν ότι έχουν την υποχρέωση, να φέρουν τους πρωτόγονους και «υπανάπτυκτους» ανθρώπους ως το επίπεδο τους. Ο πολιτισμός, ο οποίος πρόκειται άμεσα να αυτοκαταστραφεί, θεωρεί τον εαυτό του ως ανώτερο πολιτισμό, που έχει τις απαντήσεις για όλους τους ανθρώπους του κόσμου.

Ένας εξαρτημένος, πράγματι, είναι ένα άτομο που συναισθηματικά εξαρτάται από πολλά: την τηλεόραση, τις ουσίες, τις προσωπικές ρουτίνες, από άλλους ανθρώπους, από ιδεολογίες, από ολική βύθιση σε κάποιο σκοπό ή στην εργασία. Αν αφαιρεθεί το αντικείμενο της εξάρτησης, οι τοξικομανείς θα βιώσουν την ανασφάλεια, την ταλαιπωρία, την αγωνία, τα συμπτώματα της απόσυρσης.

Ο πολιτισμός είναι μια πολιτιστικό-διανοητική θεώρηση, που πιστεύει ότι η ασφάλεια βασίζεται σε μέσα εξαναγκασμού. Το μέγεθος αυτής της πλάνης είναι τέτοιο, ώστε οι συνδυασμένες στρατιωτικές δαπάνες από όλες τις κυβερνήσεις του κόσμου το 1987, ήταν τόσο μεγάλη, ώστε το σύνολο των κοινωνικών προγραμμάτων των Ηνωμένων Εθνών θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν για τριακόσια χρόνια από τις δαπάνες αυτές.

Αν δούμε την απλή αρχή, που λέει ότι οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζήσουν σε αυτόν τον πλανήτη, εκτός αν μπορούν να διατηρήσουν το επιφανειακό έδαφος, η αυταπάτη διαλύεται αμέσως. Η πολιτισμένη άρνηση της επιτακτικής ανάγκης της διατήρησης της φυτικής γης, αποδεικνύει



«νοσοκόμες» για τη τελική αποκατάσταση της κοινότητας, που θα έρθει με τα κωνοφόρα. Τα σπορόφυτα Douglas Fir (ελατοειδή), για παράδειγμα, δεν μπορούν να αναπτυχθούν στο φως του ήλιου και πρέπει να έχουν σκιά, που παρέχεται από αυτές τις κοινότητες πρόδρομους.

Τα οικοσυστήματα της γης τραυματίζονται από ανεμοστρόβιλους, φωτιά, ή άλλες καταστάσεις και στη συνέχεια γυρίζουν πίσω στην ισορροπημένη κατάσταση, με το πιο πλούσιο οικοσύστημα. Αυτό είναι παρόμοιο με το τραύμα σε ένα ανθρώπινο χέρι που αιμορραγεί πρώτα, κάνει φουσκάλες και στη συνέχεια αρχίζει να κατασκευάζει νέο δέρμα, που θα αντικαταστήσει το παλιό και θα φθάσει σε κατάσταση ισορροπίας και πάλι. Το σύστημα τότε, είναι το βασικό πρότυπο υγείας της ζωντανής γης, η δυναμική κατάσταση ισορροπίας του. Το σύστημα αυτό είναι το σύστημα με τη μεγαλύτερη φωτοσυνθετική παραγωγή. Οτιδήποτε άλλο σαν κατάσταση που μειώνει αυτήν την διαδικασία, μειώνει την υγεία του οικοσυστήματος.

Τα πλουσιότερα οικοσυστήματα είναι τα πιο παραγωγικά, επειδή είναι τα πιο ποικιλόμορφα. Κάθε οργανισμός ανατροφοδοτεί με κάποιο μέρος της ενέργειάς του τους παραγωγούς ενέργειας που τον τρέφουν (καθώς και παρέχει ενέργεια σε άλλες οδούς) και καθώς αυτά τα συστήματα υποστήριξης μεγαλώνουν, η μάζα και η σερχόμενη θερμότητα μειωθεί, ο πλανήτης θα παγώσει ή αν ο πλανήτης δεν απομακρύνει τη θερμότητα σωστά θα καεί. Το υγιές, πλούσιο, οικοσύστημα διατηρεί μια ισορροπία και μια σταθερότητα, ανά τους αιώνες, καθώς οι διαφορετικές ροές ενέργειας κινούνται συνεχώς, ανακυκλώνονται μέσα σε αυτό. Κατά τον ίδιο τρόπο, το ανθρώπινο σώμα διατηρεί την ισορροπία του (ομοιόσταση), ενώ το αίμα, η πέψη και η δημιουργία κυττάρων, κυκλοφορούν και πραγματοποιούνται μέσα σε αυτό.

Η ζωή της γης ουσιαστικά στηρίζεται πάνω στο έδαφος. Αν δεν υπάρχει χώμα, δεν υπάρχει ζωή όπως την ξέρουμε. (Ορισμένοι μικροοργανισμοί και κάποιες άλλες μορφές μπορεί να εξακολουθούν να υπάρχουν). Το έδαφος διατηρείται από την φυτοκάλυψη και για την βέλτιστη, ισορροπημένη υγεία, η κάλυψη αυτή είναι το φυσικό πλουσιότερο οικοσύστημα.

Αν κάποιος μπορεί να δεχθεί αυτές τις λίγες απλές αρχές, τότε έχουμε δημιουργήσει μια βάση της επικοινωνίας πάνω στην οποία μπορούμε να προχωρήσουμε. Όποιος δεν μπορεί να δεχθεί αυτές τις αρχές πρέπει να αποδείξει ότι ο κόσμος λειτουργεί με κάποιον άλλο τρόπο. Αυτό πρέπει να γίνει γρήγορα, γιατί η ζωή του πλανήτη Γη κρέμεται από μια κλωστή.

Μιλάμε για τη βασική προϋπόθεση της ζωής μας στη γη. Έχουμε ακούσει ότι είναι πολλοί οι δρόμοι προς τη σωτηρία. Έχου-

νων– για εγκλήματα κατά της φύσης που διαπράττονται από τον πολιτισμό, περιλαμβάνει επιθέσεις στα ανώτερα στρώματα του εδάφους σε όλες τις ηπείρους.

Τα δάση, οι μεγαλύτερες γεννήτριες του επιφανειακού εδάφους, κάλυπταν περίπου το ένα τρίτο της γης πριν από την έλευση του πολιτισμού. Μέχρι το 1975, η δασική κάλυψη άγγιζε το ένα τέταρτο και από το 1980 το δάσος είχε συρρικνωθεί στο ένα πέμπτο και η ταχύτητα της εξάλειψης των δασών συνεχίζει να αυξάνεται. Αν συνεχιστούν οι παρούσες τάσεις, χωρίς διακοπή, το ογδόντα τοις εκατό της βλάστησης του πλανήτη θα πρέπει να έχει εξαφανιστεί ως το 2040.

Το απλό γεγονός είναι, ότι ο πολιτισμός δεν μπορεί να διατηρήσει το έδαφος. Οκτώ χιλιάδες χρόνια της ιστορίας του, το αποδεικνύουν. Ο πολιτισμός δολοφονεί τη γη. Η φυτική γη είναι η ενεργειακή τράπεζα, που έχει με κόπο συσσωρευτεί στη διάρκεια χιλιετιών. Μεγάλο μέρος της έχει εξαφανιστεί και το υπόλοιπο οδεύει γρήγορα προς τα εκεί.

Όταν πραγματοποιείται η πολιτισμένη «ανάπτυξη» της γης, το πλούσιο οικοσύστημα αποδυναμώνεται, η βλάστηση είναι πολύ απλουστευμένη ή έχει εξαφανιστεί πλήρως, και η καθαρή φωτοσυνθετική παραγωγή πέφτει κατακόρυφα. Στους τροπικούς, που οι βοσκότοποι δημιουργήθηκαν από την καταστροφή των δασών, τα δύο τρίτα της αρχικής καθαρής φωτοσυνθετικής παραγωγής έχουν εξαλειφθεί. Στα μέσα γεωγραφικά πλάτη, το ήμισυ της καθαρής φωτοσυνθετικής παραγωγής χάνεται, όταν η καλλιεργήσιμη γη δημιουργείται από προηγούμενες δασικές εκτάσεις. Το επόμενο βήμα είναι ότι οι άνθρωποι παίρνουν πολλά ακόμη και από αυτήν την εξασθενημένη παραγωγή με τη μορφή των γεωργικών προϊόντων, έτσι ώστε ούτε καν η εξασθενημένη παραγωγή δεν επιστρέφει για να θρέψει το χώμα.

Αυτό καταδεικνύει μια απλή αρχή: **Η ανθρώπινη κοινωνία πρέπει να έχει ως κεντρική αξία της την ευθύνη για τη διατήρηση του εδάφους.** Αν μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν πολιτισμό που να

τρόπο.

Οι πολιτισμένοι άνθρωποι πιστεύουν ότι έχουν την υποχρέωση, να φέρουν τους πρωτόγονους και «υπανάπτυκτους» ανθρώπους ως το επίπεδο τους. Ο πολιτισμός, ο οποίος πρόκειται άμεσα να αυτοκαταστραφεί, θεωρεί τον εαυτό του ως ανώτερο πολιτισμό, που έχει τις απαντήσεις για όλους τους ανθρώπους του κόσμου.

Ένας εξαρτημένος, πράγματι, είναι ένα άτομο που συναισθηματικά εξαρτάται από πολλά: την τηλεόραση, τις ουσίες, τις προσωπικές ρουτίνες, από άλλους ανθρώπους, από ιδεολογίες, από ολική βύθιση σε κάποιο σκοπό ή στην εργασία. Αν αφαιρεθεί το αντικείμενο της εξάρτησης, οι τοξικομανείς θα βιώσουν την ανασφάλεια, την ταλαιπωρία, την αγωνία, τα συμπτώματα της απόσυρσης.

Ο πολιτισμός είναι μια πολιτιστικό-διανοητική θεώρηση, που πιστεύει ότι η ασφάλεια βασίζεται σε μέσα εξαναγκασμού. Το μέγεθος αυτής της πλάνης είναι τέτοιο, ώστε οι συνδυασμένες στρατιωτικές δαπάνες από όλες τις κυβερνήσεις του κόσμου το 1987, ήταν τόσο μεγάλη, ώστε το σύνολο των κοινωνικών προγραμμάτων των Ηνωμένων Εθνών θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν για τριακόσια χρόνια από τις δαπάνες αυτές.

Αν δούμε την απλή αρχή, που λέει ότι οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζήσουν σε αυτόν τον πλανήτη, εκτός αν μπορούν να διατηρήσουν το επιφανειακό έδαφος, η αυταπάτη διαλύεται αμέσως. Η πολιτισμένη άρνηση της επιτακτικής ανάγκης της διατήρησης της φυτικής γης, αποδεικνύει την αυταπάτη. Η αυταπάτη της στρατιωτικής ισχύος δεν οδηγεί σε ασφάλεια, οδηγεί στο θάνατο. Η πολιτισμένη άρνηση της επιτακτικής ανάγκης της διατήρησης της φυτικής γης, και η εθιστική εμμονή στην αυταπάτη ότι η ασφάλεια μπορεί να παρέχεται από τα όπλα του θανάτου, είναι παρόμοια με την ψευδαίσθηση ενός αλκοολικού με τρομώδες παραλήρημα!

Το πρώτο βήμα για την απεξάρτηση εί-

συνέχεια στη σελίδα 14

συνέχεια από τη σελίδα 13

ναι ο εξαρτημένος να αναγνωρίσει ότι αυτό στο οποίο πιστεύει είναι μια αυταπάτη. Ο αλκοολικός πρέπει να δει ότι «ένα ακόμη ποτό» δεν είναι η απάντηση, ο εργασιομανής πρέπει να δει ότι «λίγο περισσότερη προσπάθεια» δεν θα χαρίσει τα συναισθήματα της αυτοεκτίμησης και μια ομαλή ζωή. Ο βουλιμικός πρέπει να δει ότι «μόνο ένα ακόμη πιάτο φαγητό» δεν θα προσφέρει την συναισθηματική πληρότητα. **Ο πολιτισμός πρέπει να δει ότι η εικόνα της πραγματικότητας οδηγεί στην αυτοκτονία.**

Εδώ, έχουμε το σύνολο των συμπερασμάτων. Το πρόβλημα είναι η ανισορροπία και η λύση για την ανάκτηση της ισορροπίας. Εδώ έχουμε την απλή αρχή: αν οι ανθρώπινες ενέργειες βοηθούν στο να ανακτηθεί η ισορροπία, σε σχέση με την κατάσταση του εδάφους, τότε είμαστε στο δρόμο της επούλωσης της γης. Αν η θεωρία, το πρόγραμμα, το σχέδιο ή οτιδήποτε άλλο, δεν συνάδουν με αυτό το πρότυπο, τότε γυρνάμε πίσω στο σύστημα ψευδαισθήσεων.

Όλοι μας είμαστε τοξικομανείς. Εμείς του πολιτισμού έχουμε χάσει τον δρόμο μας. Λειτουργούμε σε έναν κόσμο σύγχυσης και χάους. **Πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι το σύστημα ψευδαισθήσεων του πολιτισμού, οι μαζικοί θεσμοί και η προσωπική μας ζωή, λειτουργούν σε μια αυτοκαταστροφική βάση.** Ζούμε σε έναν πολιτισμό, που κάνει τη γη να αιμορραγεί ως τον θάνατο, ενώ κάνουμε μακρόπνοα προσωπικά σχέδια ή σχέδια καριέρας μέσα σε αυτόν τον πολιτισμό. Προσπαθούμε προς μια κατεύθυνση που δεν υπάρχει.

Πρέπει να ξυπνήσουμε και να ανακτήσουμε την εικόνα της πραγματικότητας. Πρέπει να αρχίσουμε να αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τις ζωές μας και για το χώμα. Αυτό είναι μια υψηλή ευθύνη. Αυτό θα απαιτήσει τη μελέτη και την προνοητικότητα. Οι άνθρωποι δεν έχουν ποτέ ασχοληθεί με κάτι τέτοιο πριν. Αυτή η γενιά έχει μια πρόκληση που στις διαστάσεις της είναι κοσμική. Ένα κοσμικό ερώτημα: Θα γυρίσουν σε μορφή μικροβίων τα δεκάδες εκατομμύρια χρόνια της διάδοσης της ζωής; Αυτή η πρόκληση θα είναι είτε η υπέρτατη τραγωδία είτε η υπέρτατη επιτυχία.

Δημιουργώντας έναν ουτοπικό παράδεισο, ένα νέο κήπο της Εδέμ, είναι η μόνη μας ελπίδα. Τίποτα λιγότερο δεν θα μας βγάλει από την κρίση. Πρέπει να δημιουργήσουμε τη θετική, συνεργατική κουλτούρα, που θα είναι αφιερωμένη στην αποκατάσταση της ζωής και στη συνέχεια να το επιτύχουμε στο διηνεκές, αλλοιώς, εμείς, ως είδος, δεν μπορούμε να ζούμε πά-

Τα ΑΙΤΙΑ

Πρώτη δεκαετία του 1900 έως το 1914. Ο πρώτος πιο αιματηρός πόλεμος που βίωσε, μέχρι τότε, η ανθρωπότητα είναι προ των πυλών.

Οι ετοιμασίες για την μεγάλη ανθρωποσφαγή εξελίσσονται υπογείως και σε πολλά επίπεδα.

Το ίδιο χρονικό διάστημα οι κατέχοντες την εξουσία Ευρωπαίοι απολαμβάνουν, ξέγνοιαστοι την ονομαζόμενη «όμορφη εποχή» (belle epoche), με την «κουλτούρα», τις τέχνες, το εμπόριο, τη μόδα, τις νέες τεχνολογίες, την ιατρική-βιολογία, τις εφευρέσεις (ηλεκτρισμός) και τις τηλεπικοινωνίες και μεταφορές, σε έξαρση. Σε απογείωση και η επιδειξιομανία των «ευγενών» στην οποία βασικό ρόλο παίζουν οι οίκοι ραπτικής που επινοούν διαφορετικά (για κάθε αλλαγή εποχής), πανάκριβα ρούχα, γούνες και φανταχτερά καπέλα, τα οποία, απαραιτήτως, πρέπει να επιδειχτούν στα πολυτελή εστιατόρια, όπερες, θέατρα αλλά και καμπαρέ που βρίσκονται σε μεγάλη άνθηση και όπου ρέει η σαμπάνια.

Απ' την άλλη, ταυτόχρονα, τονίζονται σε κάθε ευκαιρία ο διαφορετικός τρόπος ζωής και το χάσμα ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς. Οι λαϊκές γειτονιές απομακρύνονται από τις περιοχές που ζουν οι εύποροι, οι αστικές συγκοινωνίες και τα μετρό γίνονται τα καθημερινά μέσα μεταφοράς των εργατών σε αντίθεση με τα πολυτελή βαγόνια και τα αμάξια των αφεντικών. Αυτές οι διακρίσεις και, φυσικά, το πολύ χαμηλό οικονομικό επίπεδο και η κατάσταση επιφέρουν εντάσεις, συνεχείς διαμαρτυρίες, πορείες, διεκδικήσεις, έξαρση της μετανάστευσης, ιδεολογικές αλλαγές και δημιουργία εργατικών οργανώσεων με έντονη την παρουσία της Δεύτερης Σοσιαλιστικής Διεθνούς.

Προπολεμικά η «ηρεμία» επικρατεί ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις στην Ευρώπη. Ο πόλεμος και οι συγκρούσεις έχουν μεταφερθεί στις μακρινές αποικίες, όπου με την πρόφαση του εκπολιτισμού επιβάλουν με τα όπλα στους γηγενείς λαούς την επικυριαρχία τους. Οι μεγάλες αυτοκρατορίες (Αγγλία, Γαλλία) είναι αυτές που έχουν τις περισσότερες αποικίες και η Γερμανία, Αυστρία, Τουρκία είναι αυτές που επιθυμούν να γίνει ανακατανομή των εδαφών των αποικιών.

Ιδιαίτερα σε ένταση βρίσκονται οι σχέσεις Γαλλίας - Γερμανίας ήδη από τον Γαλλογερμανικό πόλεμο (1870-1871), όπου η Γαλλία χάνει την Αλσατία και τη Λωρραίνη και υποχρεώνεται να αποδώσει τεράστιες αποζημιώσεις στη Γερμανία. Αργότερα η μαροκινή κρίση το 1905 και η





δίζουν με την (–φαινομενικά ομόφωνη– και συγχρόνως εντελώς κατευθυνόμενη) κοινή γνώμη. Η αριστερά της εποχής (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων: των μπολσεβίκων στην Ρωσία και των «Σπαρτακιστών» της Λούξεμπουργκ στη Γερμανία), συνοδοιπορώντας με τα φιλοπόλεμα κόμματα, οδηγεί τον πληθυσμό στην ανθρωποσφαγή που ακολουθεί. Ακόμα και η Σοσιαλιστική Διεθνής, παρ' ότι έχει με ψηφίσματα και αποφάσεις αντιταχτεί στις φιλοπόλεμες λογικές και έχει προτείνει γενική απεργία σε περίπτωση κήρυξης πολέμου, προτιμά, τελικά, να κρατήσει σιγή ιχθύος. Ο Ζυλ Γκεντ, ο Κροπότκιν, ο Πλεχάνωφ, ο Σορρέλ κ.ά. τάχθηκαν υπέρ του πολέμου.

Αποικίες - κυριαρχία - (επέκταση αγορών - πρώτες ύλες)

Η δημιουργία αποικιών πριν τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο έχει

αν οι ανθρώπινες ενέργειες βοηθούν στο να ανακτηθεί η ισορροπία, σε σχέση με την κατάσταση του εδάφους, τότε είμαστε στο δρόμο της επούλωσης της γης. Αν η θεωρία, το πρόγραμμα, το σχέδιο ή οτιδήποτε άλλο, δεν συνάδουν με αυτό το πρότυπο, τότε γυρνάμε πίσω στο σύστημα ψευδαισθήσεων.

Όλοι μας είμαστε τοξικομανείς. Εμείς του πολιτισμού έχουμε χάσει τον δρόμο μας. Λειτουργούμε σε έναν κόσμο σύγχυσης και χάους. **Πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι το σύστημα ψευδαισθήσεων του πολιτισμού, οι μαζικοί θεσμοί και η προσωπική μας ζωή, λειτουργούν σε μια αυτοκαταστροφική βάση**. Ζούμε σε έναν πολιτισμό, που κάνει τη γη να αιμορραγεί ως τον θάνατο, ενώ κάνουμε μακρόπνοα προσωπικά σχέδια ή σχέδια καριέρας μέσα σε αυτόν τον πολιτισμό. Προσπαθούμε προς μια κατεύθυνση που δεν υπάρχει.

Πρέπει να ξυπνήσουμε και να ανακτήσουμε την εικόνα της πραγματικότητας. Πρέπει να αρχίσουμε να αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τις ζωές μας και για το χώμα. Αυτό είναι μια υψηλή ευθύνη. Αυτό θα απαιτήσει τη μελέτη και την προνοητικότητα. Οι άνθρωποι δεν έχουν ποτέ ασχοληθεί με κάτι τέτοιο πριν. Αυτή η γενιά έχει μια πρόκληση που στις διαστάσεις της είναι κοσμική. Ένα κοσμικό ερώτημα: Θα γυρίσουν σε μορφή μικροβίων τα δεκάδες εκατομμύρια χρόνια της διάδοσης της ζωής; Αυτή η πρόκληση θα είναι είτε η υπέρτατη τραγωδία είτε η υπέρτατη επιτυχία.

Δημιουργώντας έναν ουτοπικό παράδεισο, ένα νέο κήπο της Εδέμ, είναι η μόνη μας ελπίδα. Τίποτα λιγότερο δεν θα μας βγάλει από την κρίση. Πρέπει να δημιουργήσουμε τη θετική, συνεργατική κουλτούρα, που θα είναι αφιερωμένη στην αποκατάσταση της ζωής και στη συνέχεια να το επιτύχουμε στο διηνεκές, αλλιώς, εμείς, ως είδος, δεν μπορούμε να ζούμε πάνω στη γη.

[Από το βιβλίο του William H. Koetke, *The final Empire*: σελ. 9-14]

Μετάφραση Κ.

---

1. Τα πολυχλωριωμένα διφαινύλια και τριφαινύλια PCB/PCT) είναι ελαιώδεις σύνθετες χημικές ουσίες. Είναι τοξικές ενώσεις τόσο για τον άνθρωπο όσο και για το υπέδαφος, τη χλωρίδα και την πανίδα.



και η επιδεικτικότητα των «ευγενών» στην οποία βασικό ρόλο παίζουν οι οίκοι ραπτικής που επινοούν διαφορετικά (για κάθε αλλαγή εποχής), πανάκριβα ρούχα, γούνες και φανταχτερά καπέλα, τα οποία, απαραιτήτως, πρέπει να επιδειχτούν στα πολυτελή εστιατόρια, όπερες, θέατρα αλλά και καμπαρέ που βρίσκονται σε μεγάλη άνθιση και όπου ρέει η σαμπάνια.

Απ' την άλλη, ταυτόχρονα, τονίζονται σε κάθε ευκαιρία ο διαφορετικός τρόπος ζωής και το χάσμα ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς. Οι λαϊκές γειτονιές απομακρύνονται από τις περιοχές που ζουν οι εύποροι, οι αστικές συγκοινωνίες και τα μετρό γίνονται τα καθημερινά μέσα μεταφοράς των εργατών σε αντίθεση με τα πολυτελή βαγόνια και τα αμάξια των αφεντικών. Αυτές οι διακρίσεις και, φυσικά, το πολύ χαμηλό οικονομικό επίπεδο και η καταστολή επιφέρουν εντάσεις, συνεχείς διαμαρτυρίες, πορείες, διεκδικήσεις, έξαρση της μετανάστευσης, ιδεολογικές αλλαγές και δημιουργία εργατικών οργανώσεων με έντονη την παρουσία της Δεύτερης Σοσιαλιστικής Διεθνούς.

Προπολεμικά η «ηρεμία» επικρατεί ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις στην Ευρώπη. Ο πόλεμος και οι συγκρούσεις έχουν μεταφερθεί στις μακρινές αποικίες, όπου με την πρόφαση του εκπολιτισμού επιβάλουν με τα όπλα στους γηγενείς λαούς την επικυριαρχία τους. Οι μεγάλες αυτοκρατορίες (Αγγλία, Γαλλία) είναι αυτές που έχουν τις περισσότερες αποικίες και η Γερμανία, Αυστρία, Τουρκία είναι αυτές που επιθυμούν να γίνει ανακατανομή των εδαφών των αποικιών.

Ιδιαίτερα σε ένταση βρίσκονται οι σχέσεις Γαλλίας - Γερμανίας ήδη από τον Γαλλογερμανικό πόλεμο (1870-1871), όπου η Γαλλία χάνει την Αλσατία και τη Λωρραίνη και υποχρεώνεται να αποδώσει τεράστιες αποζημιώσεις στη Γερμανία. Αργότερα η μαροκινή κρίση το 1905 και η κρίση στο Αγκαντίρ το 1911 οδηγούν καθαρά στη σύγκρουση, καθώς η Γερμανία φαίνεται να εμποδίζει την αποικιοκρατική εξάπλωση της Γαλλίας.

Τα οφέλη από το εμπόριο, τους φυσικούς πόρους (πρώτες ύλες) και την, εν γένει, εκμετάλλευση των κατοίκων των αποικιοκρατούμενων χωρών, μεγάλα.

Ακριβώς αυτήν την «ειρηνική περίοδο» για την Ευρώπη, τα ισχυρά κράτη προετοιμάζονται διττά για τον πόλεμο. Αφ' ενός ρίχνονται σε έναν ξέφρενο **ανταγωνισμό** όσον αφορά τους **πολεμικούς εξοπλισμούς** ενώ ταυτόχρονα σχηματίζουν **συμμαχίες** («Αντάντ»: Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία και «Τριπλή Συμμαχία»: Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Ιταλία) και αφ' ετέρου προετοιμάζουν εντατικά τον πληθυσμό, χρησιμοποιώντας κάθε μέσο και φυσικά τα ΜΜΕ της εποχής, οδηγώντας τον προς τον **λαϊκιστικό εθνικισμό και πατριωτισμό**, προβάλλοντας ως υπεράνω όλων το «εθνικό συμφέρον» και υμνώντας τον ηρωισμό και την περηφάνια του πολεμιστή που αγωνίζεται για το «δίκιο της "μάνας" πατρίδας». Ο υπερτονισμός των στρατιωτικών αξιών διαχέεται ακατάπαυστα. Παιδα-



δίζουν με την (–φαινομενικά ομόφωνη– και συγχρόνως εντελώς κατευθυνόμενη) κοινή γνώμη. Η αριστερά της εποχής (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων: των μπολσεβίκων στην Ρωσία και των «Σπαρτακιστών» της Λούξεμπουργκ στη Γερμανία), συνοδοιπορώντας με τα φιλοπόλεμα κόμματα, οδηγεί τον πληθυσμό στην ανθρωποσφαγή που ακολουθεί. Ακόμα και η Σοσιαλιστική Διεθνής, παρ' ότι έχει με ψηφίσματα και αποφάσεις αντιταχτεί στις φιλοπόλεμες λογικές και έχει προτείνει γενική απεργία σε περίπτωση κήρυξης πολέμου, προτιμά, τελικά, να κρατήσει σιγή ιχθύος. Ο Ζυλ Γκεντ, ο Κροπότκιν, ο Πλεχάνωφ, ο Σορρέλ κ.ά. τάχθηκαν υπέρ του πολέμου.

Αποικίες - κυριαρχία - (επέκταση αγορών - πρώτες ύλες)

Η δημιουργία αποικιών πριν τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο έχει καταντήσει να είναι, για πολλά ευρωπαϊκά κράτη, καθαρά

Συνδρομή (για 10 τεύχη)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.

Με ταχυδρομική επιταγή στο όνομα: Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ, ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03

IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803 bic: ETHNGRAA

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

**** Όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο. Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr***

***** Η οικονομική ενίσχυση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ είναι ευπρόσδεκτη με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ανιδιοτελής και να μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις***

τήσει τη μελέτη και την προνοητικότητα. Οι άνθρωποι δεν έχουν ποτέ ασχοληθεί με κάτι τέτοιο πριν. Αυτή η γενιά έχει μια πρόκληση που στις διαστάσεις της είναι κοσμική. Ένα κοσμικό ερώτημα: Θα γυρίσουν σε μορφή μικροβίων τα δεκάδες εκατομμύρια χρόνια της διάδοσης της ζωής; Αυτή η πρόκληση θα είναι είτε η υπέρτατη τραγωδία είτε η υπέρτατη επιτυχία.

Δημιουργώντας έναν ουτοπικό παράδεισο, ένα νέο κήπο της Εδέμ, είναι η μόνη μας ελπίδα. Τίποτα λιγότερο δεν θα μας βγάλει από την κρίση. Πρέπει να δημιουργήσουμε τη θετική, συνεργατική κουλτούρα, που θα είναι αφιερωμένη στην αποκατάσταση της ζωής και στη συνέχεια να το επιτύχουμε στο διηνεκές, αλλιώς, εμείς, ως είδος, δεν μπορούμε να ζούμε πάνω στη γη.

[Από το βιβλίο του William H. Koetke, *The final Empire*: σελ. 9-14]

Μετάφραση Κ.

---

1. Τα πολυχλωριωμένα διφαινύλια και τριφαινύλια PCB/PCT) είναι ελαιώδεις σύνθετες χημικές ουσίες. Είναι τοξικές ενώσεις τόσο για τον άνθρωπο όσο και για το υπέδαφος, τη χλωρίδα και την πανίδα.



Προπολεμικά η «ηρεμία» επικρατεί ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις στην Ευρώπη. Ο πόλεμος και οι συγκρούσεις έχουν μεταφερθεί στις μακρινές αποικίες, όπου με την πρόφαση του εκπολιτισμού επιβάλουν με τα όπλα στους γηγενείς λαούς την επικυριαρχία τους. Οι μεγάλες αυτοκρατορίες (Αγγλία, Γαλλία) είναι αυτές που έχουν τις περισσότερες αποικίες και η Γερμανία, Αυστρία, Τουρκία είναι αυτές που επιθυμούν να γίνει ανακατανομή των εδαφών των αποικιών.

Ιδιαίτερα σε ένταση βρίσκονται οι σχέσεις Γαλλίας - Γερμανίας ήδη από τον Γαλλογερμανικό πόλεμο (1870-1871), όπου η Γαλλία χάνει την Αλσατία και τη Λωρραίνη και υποχρεώνεται να αποδώσει τεράστιες αποζημιώσεις στη Γερμανία. Αργότερα η μαροκινή κρίση το 1905 και η κρίση στο Αγκαντίρ το 1911 οδηγούν καθαρά στη σύγκρουση, καθώς η Γερμανία φαίνεται να εμποδίζει την αποικιοκρατική εξάπλωση της Γαλλίας.

Τα οφέλη από το εμπόριο, τους φυσικούς πόρους (πρώτες ύλες) και την, εν γένει, εκμετάλλευση των κατοίκων των αποικιοκρατούμενων χωρών, μεγάλα.

Ακριβώς αυτήν την «ειρηνική περίοδο» για την Ευρώπη, τα ισχυρά κράτη προετοιμάζονται διττά για τον πόλεμο. Αφ' ενός ρίχνονται σε έναν ξέφρενο **ανταγωνισμό** όσον αφορά τους **πολεμικούς εξοπλισμούς** ενώ ταυτόχρονα σχηματίζουν **συμμαχίες** («Αντάντ»: Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία και «Τριπλή Συμμαχία»: Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Ιταλία) και αφ' ετέρου προετοιμάζουν εντατικά τον πληθυσμό, χρησιμοποιώντας κάθε μέσο και φυσικά τα ΜΜΕ της εποχής, οδηγώντας τον προς τον **λαϊκιστικό εθνικισμό και πατριωτισμό**, προβάλλοντας ως υπεράνω όλων το «εθνικό συμφέρον» και υμνώντας τον ηρωισμό και την περηφάνια του πολεμιστή που αγωνίζεται για το «δίκιο της "μάνας" πατρίδας». Ο υπερτονισμός των στρατιωτικών αξιών διαχέεται ακατάπαυστα. Παιδάκια ξεχύνονται στους δρόμους «αρματωμένα» παίζοντας «πόλεμο» και παριστάνοντας τους ήρωες νικητές, ενώ το «μιλιτέρ» στυλ επικρατεί ακόμα και στο ντύσιμο.

Σε πολλές χώρες υπάρχουν αντιπολεμικές κινήσεις. Ιδιαίτερα στη Γερμανία κατεβαίνουν στους δρόμους ενάντια στο πόλεμο εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι. Παρ' όλα αυτά, τελικά, επικρατούν οι εθνικιστικές και μιλιταριστικές λογικές.

Τα σοσιαλδημοκρατικά και αριστερά κόμματα –αρκετά δυναμωμένα εκείνη την εποχή– προσπαθώντας να διατηρήσουν την καρέκλα τους στα κοινοβούλια, στις εφημερίδες και τα ταμεία αλληλεγγύης, συμβαποχής (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων: των μπολσεβίκων στην Ρωσία και των «Σπαρτακιστών» της Λούξεμπουργκ στη Γερμανία), συνοδοιπορώντας με τα φιλοπόλεμα κόμματα, οδηγεί τον πληθυσμό στην ανθρωποσφαγή που ακολουθεί. Ακόμα και η Σοσιαλιστική Διεθνής, παρ' ότι έχει με ψηφίσματα και αποφάσεις αντιταχτεί στις φιλοπόλεμες λογικές και έχει προτείνει γενική απεργία σε περίπτωση κήρυξης πολέμου, προτιμά, τελικά, να κρατήσει σιγή ιχθύος. Ο Ζυλ Γκεντ, ο Κροπότκιν, ο Πλεχάνωφ, ο Σορρέλ κ.ά. τάχθηκαν υπέρ του πολέμου.

Αποικίες - κυριαρχία - (επέκταση αγορών - πρώτες ύλες)

Η δημιουργία αποικιών πριν τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο έχει καταντήσει να είναι, για πολλά ευρωπαϊκά κράτη, καθαρά

Συνδρομή (για 10 τεύχη)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.

Με ταχυδρομική επιταγή στο όνομα: Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ, ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03

IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803 bic: ETHNGRAA

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

**** Όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο. Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr***

***** Η οικονομική ενίσχυση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ είναι ευπρόσδεκτη με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ανιδιοτελής και να μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.***

****** Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής προέλευσης τους.***

******* Τα σημεία όπου μπορείτε να βρείτε την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ βρίσκονται σε διασυνδεδεμένα άρθρα στα οποία γίνεται παραπομπή από τις αρχικές σελίδες του www.anarchy.gr και του www.anarchypress.gr.***

1914-2014: 100 χρόνια από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

θέμα ισχύος, εθνικού γοήτρου και ανωτερότητας και κυριαρχίας. Μέσω των αποικιών τους, έχουν τον έλεγχο των θαλασσών και συνεπώς τον απρόσκοπτο εφοδιασμό των πολεμικών και εμπορικών τους πλοίων αλλά και των χερσαίων εμπορικών δρόμων.

Επίσης, στην Ευρώπη του 1870 έως 1914 οι βιομηχανίες ανθούν και παράγουν συνεχώς νέα προϊόντα. Η Ευρώπη ως αγορά υπερπληρούται και δημιουργείται έτσι, αφ' ενός, **η τάση επεκτάσεως των αγορών** και αφ' ετέρου **η ανάγκη ευρέσεως νέων υλών** (μεταλλεύματα, μαλλί, πετρέλαιο) για τις βιομηχανικές ανάγκες.

Οι ευρωπαίοι φροντίζουν με την προπαγάνδα να πείσουν για την αναγκαιότητα, αλλά και την «ιερότητα» των επιδρομών και, έτσι, οι λεηλασίες γίνονται με την ευχή της κοινής γνώμης της μητρόπολης.

Γι αυτόν το λόγο, ακολουθούν συγκεκριμένο σύστημα: Πρώτοι αποστέλλονται οι εξερευνητές, αμέσως μετά οι ιεραπόστολοι, οι οποίοι καταφθάνουν για να «εκπολιτίσουν και να «φωτίσουν» τους γηγενείς πληθυσμούς και τέλος οι έμποροι αναζητώντας νέες αγορές. Μαζί με τους τελευταίους πραγματοποιείται η στρατιωτική επιδρομή, η οποία επιβάλει τον έλεγχο και την κυριαρχία. (Άλλη μέθοδος είναι να προηγείται η υποταγή και λεηλασία των γηγενών με στρατιωτικά μέσα και να ακολουθεί η οικονομική επιβολή).

«Σας παρουσιάζω το υπερήφανον δήθεν χριστιανικόν έθνος που επιστρέφει λερωμένο, μουντζουρωμένο και χωρίς τιμή, από τις πειρατικές επιδρομές του εις το Κιάο-Τσέου, εις την Μαντζουρίαν, εις την Νότιον Αφρικήν και εις τα Φιλιππίνας, με την ψυχήν γεμάτι αθλιότητας, τις τσέπες γεμάτες άτιμα αποκτημένα λεπτά, με στόμα που ξεχειλίζει από θρησκευόμενες υποκρισίες. Δώστε του σαπούνι, εσώρρουχα, αλλά φροντίστε να του κρύψετε τον καθρέφτη».

Μαρκ Τουαίν

Οι Ευρωπαίοι κατακλέβοντας και απομυζώντας τον πλούτο των αποικιών ενισχύονται οικονομικά, και, παράλληλα, θεωρούν –μέσω της στρατιωτικής τους επιβολής και της υποτίμησης των «πρωτόγονων» πολιτισμών–, ότι υπερτερούν πολιτισμικά. Επίσης, ενισχύεται συνεχώς η στρατιωτική ισχύς και εκπαίδευση. Ο στρατός πρέπει να είναι σε συνεχή ετοιμότητα, αφού πολλοί λαοί αντιδρούν και επαναστατούν στην υποδούλωση και τη λεηλασία προσπαθώντας να απωθήσουν τους κατακτητές.

«Το βιομηχανικό δυναμικό κάθε έθνους αναγκάζεται να παράγει, να υπερπαράγει. Αυτή την υπερπαραγωγή πρέπει να τη διαθέσουμε. Κι έτσι ριχνόμαστε στις παγκόσμιες αγορές ενώ κλείνουμε τη δική μας αγορά με προστατευτικά μέτρα. […] Έτσι με φυσική νομοτέλεια, η μία χώρα βαδίζει εναντίον της άλλης, συγκρούεται μαζί της. Ποια θα εξασφαλίσει την οριστική υπεροχή των εθνικών βιομηχανικών της προϊόντων και με ποιο τρόπο; […] Μήπως με πόλεμο; Η Αγγλία και η Γερμανία αλληλοϋποβλέπονται· ο πόλεμος είναι η μόνη τους λύση».

Α. Μερχέμ, *Η εργατική ζωή*, 1911.



Θεωρούν, λοιπόν, τον πόλεμο ως λύση, ως εύκολη λύση αφού πιστεύουν ότι θα κρατήσει το πολύ … 6 μήνες… «Ως τα Χριστούγεννα θα είμαστε σπίτια μας».

Η πλεονεξία, το εύκολο κέρδος, το γόητρο και η αλαζονεία προκαλούν έντονο **ανταγωνισμό** και τυφλώνουν τα Ευρωπαϊκά κράτη. Η Γερμανία* (με τεράστια οικονομική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια), θεωρεί εαυτόν αδικημένο και ζητά αναδιανομή και το μερίδιό της στην πίττα, υποβλέποντας τα αποικιακά εδάφη της Αγγλίας και της Γαλλίας. Ο ανταγωνισμός για **υπεροχή και επέκταση των αποικιών** αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες του Α' παγκόσμιου πολέμου και τα ευρωπαϊκά κράτη πληρώνουν ακριβά αυτήν την τακτική. Το σφοδρό αιματοκύλισμα που ακολουθεί, μεταφέρει τον πόνο, την αγωνία και το θάνατο, από τις αποικίες, μέσα στα Ευρωπαϊκά εδάφη.

«Τρως, πίνεις δίπλα στους νεκρούς, κοιμάσαι ανάμεσα στους ετοιμοθάνατους, γελάς και τραγουδάς συντροφιά με τα πτώματα […]. Οι νεκροί ήταν χωμένοι στα τοιχώματα των χαρακωμάτων, κεφάλια, πόδια και κορμιά μισά, έτσι όπως τα είχανε παραμερίσει οι αξίνες και τα φτυάρια της ομάδας που έσκαβε».

Τριάντα τέσσερα χρόνια μετά η κατάσταση συνεχίζει να είναι τεταμένη στα Βαλκάνια. Τον Φεβρουάριο του 1912 υπογράφεται η Βαλκανική Συμμαχία (Σερβία, Μαυροβούνιο, Βουλγαρία και Ελλάδα) υπό το βλέμμα της Εγκάρδιας Συνεννόησης (Αντάντ - Γαλλία, Αγγλία και Ρωσία). Ο πόλεμος ανάμεσα στα μεγάλα ευρωπαϊκά αποικιοκρατικά κράτη ετοιμαζόταν ήδη και τα Βαλκάνια ήταν περιοχή ζωτικής σημασίας. Η Αγγλία άλλαξε τακτική και δεχόταν τις αλλαγές στα Βαλκάνια, η Γαλλία τις ευνοούσε και η Ρωσία συνέταξε συμμαχία των οθωμανικών και βαλκανικών κρατών ενάντια στην Αυστροουγγαρία (τη σύμμαχο της Γερμανίας).

Η Βαλκανική Συμμαχία προσπαθεί να πιέσει την Τουρκία για αυτονομία στις περιοχές Μακεδονία και Αλβανία, αυτή αρνείται και το 1912 ξεσπά ο Α΄ Βαλκανικός πόλεμος. Η Βαλκανική Συμμαχία επιτίθεται στην Τουρκία και αποσπά το Κοσσυφοπέδιο, τη Μακεδονία και μεγάλο μέρος της Θράκης, ενώ παραχωρείται στην Ελλάδα η Κρήτη.

Ένα χρόνο μετά οι νικητές διαφωνούν στη μοιρασιά και οδηγούνται στον Β΄ Βαλκανικό Πόλεμο με τη Ρουμανία, το Μαυροβούνιο και τη Σερβία να κερδίζουν εδάφη, τη Βουλγαρία να χάνει μεγάλο μέρος των εδαφών που

Επίσης, στην Ευρώπη του 1870 έως 1914 οι βιομηχανίες ανθούν και παράγουν συνεχώς νέα προϊόντα. Η Ευρώπη ως αγορά υπερπληρούται και δημιουργείται έτσι, αφ' ενός, **η τάση επεκτάσεως των αγορών** και αφ' ετέρου **η ανάγκη ευρέσεως νέων υλών** (μεταλλεύματα, μαλλί, πετρέλαιο) για τις βιομηχανικές ανάγκες.

Οι ευρωπαίοι φροντίζουν με την προπαγάνδα να πείσουν για την αναγκαιότητα, αλλά και την «ιερότητα» των επιδρομών και, έτσι, οι λεηλασίες γίνονται με την ευχή της κοινής γνώμης της μητρόπολης.

Γι αυτόν το λόγο, ακολουθούν συγκεκριμένο σύστημα: Πρώτοι αποστέλλονται οι εξερευνητές, αμέσως μετά οι ιεραπόστολοι, οι οποίοι καταφθάνουν για να «εκπολιτίσουν και να «φωτίσουν» τους γηγενείς πληθυσμούς και τέλος οι έμποροι αναζητώντας νέες αγορές. Μαζί με τους τελευταίους πραγματοποιείται η στρατιωτική επιδρομή, η οποία επιβάλει τον έλεγχο και την κυριαρχία. (Αλλη μέθοδος είναι να προηγείται η υποταγή και λεηλασία των γηγενών με στρατιωτικά μέσα και να ακολουθεί η οικονομική επιβολή).

«Σας παρουσιάζω το υπερήφανον δήθεν χριστιανικόν έθνος που επιστρέφει λερωμένο, μουντζουρωμένο και χωρίς τιμή, από τις πειρατικές επιδρομές του εις το Κιάο-Τσέου, εις την Μαντζουρίαν, εις την Νότιον Αφρικήν και εις τα Φιλιππίνας, με την ψυχήν γεμάτι αθλιότητας, τις τσέπες γεμάτες άτιμα αποκτημένα λεπτά, με στόμα που ξεχειλίζει από θρησκευόμενες υποκρισίες. Δώστε του σαπούνι, εσώρρουχα, αλλά φροντίστε να του κρύψετε τον καθρέφτη».

Μαρκ Τουαίν

Οι Ευρωπαίοι κατακλέβοντας και απομυζώντας τον πλούτο των αποικιών ενισχύονται οικονομικά, και, παράλληλα, θεωρούν –μέσω της στρατιωτικής τους επιβολής και της υποτίμησης των «πρωτόγονων» πολιτισμών–,





«Το βιομηχανικό δυναμικό κάθε έθνους αναγκάζεται να παράγει, να υπερπαράγει. Αυτή την υπερπαραγωγή πρέπει να τη διαθέσουμε. Κι έτσι ριχνόμαστε στις παγκόσμιες αγορές ενώ κλείνουμε τη δική μας αγορά με προστατευτικά μέτρα. […] Έτσι με φυσική νομοτέλεια, η μία χώρα βαδίζει εναντίον της άλλης, συγκρούεται μαζί της. Ποια θα εξασφαλίσει την οριστική υπεροχή των εθνικών βιομηχανικών της προϊόντων και με ποιο τρόπο; […] Μήπως με πόλεμο; Η Αγγλία και η Γερμανία αλληλοϋποβλέπονται· ο πόλεμος είναι η μόνη τους λύση».

Α. Μερχέμ, *Η εργατική ζωή*, 1911.

Θεωρούν, λοιπόν, τον πόλεμο ως λύση, ως εύκολη λύση αφού πιστεύουν ότι θα κρατήσει το πολύ … 6 μήνες… «Ως τα Χριστούγεννα θα είμαστε σπίτια μας».

Η πλεονεξία, το εύκολο κέρδος, το γόητρο και η αλαζονεία προκαλούν έντονο **ανταγωνισμό** και τυφλώνουν τα Ευρωπαϊκά κράτη. Η Γερμανία* (με τεράστια οικονομική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια), θεωρεί εαυτόν αδικημένο και ζητά αναδιανομή και το μερίδιό της στην πίττα, υποβλέποντας τα αποικιακά εδάφη της Αγγλίας και της Γαλλίας. Ο ανταγωνισμός για **υπεροχή και επέκταση των αποικιών** αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες του Α' παγκόσμιου πολέμου και τα ευρωπαϊκά κράτη πληρώνουν ακριβά αυτήν την τακτική. Το σφοδρό αιματοκύλισμα που ακολουθεί, μεταφέρει τον πόνο, την αγωνία και το θάνατο, από τις αποικίες, μέσα στα Ευρωπαϊκά εδάφη.

«Τρως, πίνεις δίπλα στους νεκρούς, κοιμάσαι ανάμεσα στους ετοιμοθάνατους, γελάς και τραγουδάς συντροφιά με τα πτώματα […]. Οι νεκροί ήταν χωμένοι στα τοιχώματα των χαρακωμάτων, κεφάλια, πόδια και κορμιά μισά, έτσι όπως τα είχανε παραμερίσει οι αξίνες και τα φτυάρια της ομάδας που έσκαβε».

Α. Horne, *Ιστορία του 20ού αιώνα*

Βαλκάνια

Μετά την ήττα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας το 1877 από τη Ρωσία και τη συρρίκνωσή της με τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου δημιουργούνται πολλά νέα βαλκανικά κράτη. Το 1878 ο Βίσμαρκ καλεί το «Συνέδριο των Δυνάμεων» στο Βερολίνο (κανένα βαλκανικό κράτος δεν εκπροσωπήθηκε στο Συνέδριο), όπου ξαναμοιράζεται η πίτα των Βαλκανίων ως εξής: Η Κων/πολη παραμένει στην Τουρκία, η Αυστροουγγαρία αναλαμβάνει την διακυβέρνηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και την επαρχία Νόβι Παζάρ, στη Βρετανία παραδίδεται η Κύπρος, στην Ελλάδα η Θεσσαλία, δημιουργείται ένα μικρό Βουλγαρικό κράτος, ενώ αναγνωρίζεται η πλήρης ανεξαρτησία Ρουμανίας, Σερβίας και Μαυροβουνίου.



Τριάντα τέσσερα χρόνια μετά η κατάσταση συνεχίζει να είναι τεταμένη στα Βαλκάνια. Τον Φεβρουάριο του 1912 υπογράφεται η Βαλκανική Συμμαχία (Σερβία, Μαυροβούνιο, Βουλγαρία και Ελλάδα) υπό το βλέμμα της Εγκάρδιας Συνεννόησης (Αντάντ - Γαλλία, Αγγλία και Ρωσία). Ο πόλεμος ανάμεσα στα μεγάλα ευρωπαϊκά αποικιοκρατικά κράτη ετοιμαζόταν ήδη και τα Βαλκάνια ήταν περιοχή ζωτικής σημασίας. Η Αγγλία άλλαξε τακτική και δεχόταν τις αλλαγές στα Βαλκάνια, η Γαλλία τις ευνοούσε και η Ρωσία συνέταξε συμμαχία των οθωμανικών και βαλκανικών κρατών ενάντια στην Αυστροουγγαρία (τη σύμμαχο της Γερμανίας).

Η Βαλκανική Συμμαχία προσπαθεί να πιέσει την Τουρκία για αυτονομία στις περιοχές Μακεδονία και Αλβανία, αυτή αρνείται και το 1912 ξεσπά ο Α΄ Βαλκανικός πόλεμος. Η Βαλκανική Συμμαχία επιτίθεται στην Τουρκία και αποσπά το Κοσσυφοπέδιο, τη Μακεδονία και μεγάλο μέρος της Θράκης, ενώ παραχωρείται στην Ελλάδα η Κρήτη.

Ένα χρόνο μετά οι νικητές διαφωνούν στη μοιρασιά και οδηγούνται στον Β΄ Βαλκανικό Πόλεμο με τη Ρουμανία, το Μαυροβούνιο και τη Σερβία να κερδίζουν εδάφη, τη Βουλγαρία να χάνει μεγάλο μέρος των εδαφών που είχε καταλάβει και την Ελλάδα να προσαρτεί μεγάλο τμήμα της Ηπείρου και κάποιες διαφιλονικούμενες περιοχές της Μακεδονίας. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία απωθείται από την Ευρώπη και δημιουργείται το Αλβανικό κράτος. Ο γεωπολιτικός χάρτης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης αλλάζει.

Η Αυστροουγγαρία αποκτά ακόμη μεγαλύτερα προβλήματα. Οι μειονότητες που ζουν στη χώρα αντιδρούν διαρκώς, με τη Σερβία να τις υποστηρίζει. Η Αυστρία το 1912 αποφασίζει να αντιδράσει με πόλεμο κατά της Σερβίας, αλλά η σύμμαχός της Γερμανία ζητά **να δοθεί χρονικό περιθώριο** για τη δημιουργία δυνατότερου γερμανικού ναυτικού.

Ο Α΄ παγκόσμιος πόλεμος **αναβάλλεται** για δύο χρόνια. **Όλα τα κράτη προετοιμάζονται**…

Όταν **όλοι είναι έτοιμοι**, επιλέγεται ως αφορμή για το ξέσπασμα του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου η εκτέλεση στο Σεράγεβο της Βοσνίας του διαδόχου της Αυστρίας Φραγκίσκου Φερδινάνδου από νεαρό Σέρβο εθνικιστή.

Συσπείρωση Αναρχικών

έθνος που επιστρέφει λερωμένο, μουντζουρωμένο και χωρίς τιμή, από τις πειρατικές επιδρομές του εις το Κιάο-Τσέου, εις την Μαντζουρίαν, εις την Νότιον Αφρικήν και εις τα Φιλιππίνας, με την ψυχήν γεμάτη αθλιότητας, τις τσέπες γεμάτες άτιμα αποκτημένα λεπτά, με στόμα που ξεχειλίζει από θρησκευόμενες υποκρισίες. Δώστε του σαπούνι, εσώρρουχα, αλλά φροντίστε να του κρύψετε τον καθρέφτη».

Μαρκ Τουαίν

Οι Ευρωπαίοι κατακλέβοντας και απομυζώντας τον πλούτο των αποικιών ενισχύονται οικονομικά, και, παράλληλα, θεωρούν –μέσω της στρατιωτικής τους επιβολής και της υποτίμησης των «πρωτόγονων» πολιτισμών–,





της Γαλλίας. Ο ανταγωνισμός για **υπεροχή και επέκταση των αποικιών** αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες του Α' παγκόσμιου πολέμου και τα ευρωπαϊκά κράτη πληρώνουν ακριβά αυτήν την τακτική. Το σφοδρό αιματοκύλισμα που ακολουθεί, μεταφέρει τον πόνο, την αγωνία και το θάνατο, από τις αποικίες, μέσα στα Ευρωπαϊκά εδάφη.

«Τρως, πίνεις δίπλα στους νεκρούς, κοιμάσαι ανάμεσα στους ετοιμοθάνατους, γελάς και τραγουδάς συντροφιά με τα πτώματα [...]. Οι νεκροί ήταν χωμένοι στα τοιχώματα των χαρακωμάτων, κεφάλια, πόδια και κορμιά μισά, έτσι όπως τα είχανε παραμερίσει οι αξίνες και τα φτυάρια της ομάδας που έσκαβε»,

A. Horne, *Ιστορία του 20ού αιώνα*

Βαλκάνια

Μετά την ήττα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας το 1877 από τη Ρωσία και τη συρρίκνωσή της με τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου δημιουργούνται πολλά νέα βαλκανικά κράτη. Το 1878 ο Βίσμαρκ καλεί το «Συνέδριο των Δυνάμεων» στο Βερολίνο (κανένα βαλκανικό κράτος δεν εκπροσωπήθηκε στο Συνέδριο), όπου ξαναμοιράζεται η πίτα των Βαλκανίων ως εξής: Η Κων/πολη παραμένει στην Τουρκία, η Αυστροουγγαρία αναλαμβάνει την διακυβέρνηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και την επαρχία Νόβι Παζάρ, στη Βρετανία παραδίδεται η Κύπρος, στην Ελλάδα η Θεσσαλία, δημιουργείται ένα μικρό Βουλγαρικό κράτος, ενώ αναγνωρίζεται η πλήρης ανεξαρτησία Ρουμανίας, Σερβίας και Μαυροβουνίου.

Η νέα κατάσταση δεν αρέσει στην Αυστροουγγαρία, διότι τα νέα βαλκανικά κράτη τίθενται ευνοϊκά προς τις απελευθερωτικές διεκδικήσεις των μειονοτήτων που ζουν στην επικράτειά της και στη έξαρση του εθνικισμού και του πανσλαβισμού. Απ' την άλλη η Ρωσία (η οποία δημιουργεί πανίσχυρο στόλο στην Μαύρη Θάλασσα και επιθυμεί διέξοδο προς τη Μεσόγειο) θεωρεί τον εαυτό της προστάτη και υποστηρικτή των ορθόδοξων σλάβων. Έτσι δημιουργείται ένταση και ανταγωνισμός μεταξύ Αυστροουγγαρίας και Ρωσίας σε σχέση με την κυριαρχία στα Βαλκάνια.

σε και η Ρωσία συνέταξε συμμαχία των οθωμανικών και βαλκανικών κρατών ενάντια στην Αυστροουγγαρία (τη σύμμαχο της Γερμανίας).

Η Βαλκανική Συμμαχία προσπαθεί να πιέσει την Τουρκία για αυτονομία στις περιοχές Μακεδονία και Αλβανία, αυτή αρνείται και το 1912 ξεσπά ο Α΄ Βαλκανικός πόλεμος. Η Βαλκανική Συμμαχία επιτίθεται στην Τουρκία και αποσπά το Κοσσυφοπέδιο, τη Μακεδονία και μεγάλο μέρος της Θράκης, ενώ παραχωρείται στην Ελλάδα η Κρήτη.

Ένα χρόνο μετά οι νικητές διαφωνούν στη μοιρασιά και οδηγούνται στον Β΄ Βαλκανικό Πόλεμο με τη Ρουμανία, το Μαυροβούνιο και τη Σερβία να κερδίζουν εδάφη, τη Βουλγαρία να χάνει μεγάλο μέρος των εδαφών που είχε καταλάβει και την Ελλάδα να προσαρτεί μεγάλο τμήμα της Ηπείρου και κάποιες διαφιλονικούμενες περιοχές της Μακεδονίας. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία απωθείται από την Ευρώπη και δημιουργείται το Αλβανικό κράτος. Ο γεωπολιτικός χάρτης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης αλλάζει.

Η Αυστροουγγαρία αποκτά ακόμη μεγαλύτερα προβλήματα. Οι μειονότητες που ζουν στη χώρα αντιδρούν διαρκώς, με τη Σερβία να τις υποστηρίζει. Η Αυστρία το 1912 αποφασίζει να αντιδράσει με πόλεμο κατά της Σερβίας, αλλά η σύμμαχός της Γερμανία ζητά **να δοθεί χρονικό περιθώριο** για τη δημιουργία δυνατότερου γερμανικού ναυτικού.

Ο Α΄ παγκόσμιος πόλεμος **αναβάλλεται** για δύο χρόνια. **Όλα τα κράτη προετοιμάζονται**...

Όταν **όλοι είναι έτοιμοι**, επιλέγεται ως αφορμή για το ξέσπασμα του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου η εκτέλεση στο Σεράγεβο της Βοσνίας του διαδόχου της Αυστρίας Φραγκίσκου Φερδινάνδου από νεαρό Σέρβο εθνικιστή.

Συσπείρωση Αναρχικών

e mail: anarchy@anarchy.gr

---

*Η αποικιακή εξάπλωση έχει ως εξής: **Μ. Βρετανία**: τεράστια αποικιακή επικράτεια. Καναδάς, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, Ινδία, Πακιστάν, Αφγανιστάν, Νότια Αφρική κ.ά. **Γαλλία**: Ιδιαίτερα στην Αφρική (Τυνησία, Σενεγάλη, Αλγερία, Μαρόκο, Μαυριτανία κ.ά.) και επίσης Ινδοκίνα, Βιετνάμ, Λάος, Καμπότζη. **Ρωσία**: Βόρεια Ασία μέχρι ακτές του Ειρηνικού. **Βέλγιο, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία, Ολλανδία, Γερμανία** μικρές αποικίες κυρίως στην Αφρική η οποία είχε ολοσχερώς (90%) μετατραπεί σε αποικία διαφόρων κρατών.



ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ

Επειδή έχει ζητηθεί από νέους συντρόφους και συντρόφισσες κατάλογος των εκδόσεών μας τις παραθέτουμε για να διευκολυνθούν όλοι όσοι επιθυμούν να γνωρίζουν ή να προμηθευθούν κάποια από τις εκδόσεις μας. Στο άμεσο μέλλον θα βελτιώσουμε την παρουσίαση των εκδόσεών μας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Η αναρχική εφημερίδα **ΕΞΕΓΕΡΣΗ**, (41 τεύχη) τιμή τεύχους 1 ευρώ

2. Η μηνιαία πανελλαδική αναρχική εφημερίδα ***Διαδρομή Ελευθερίας***, τεύχη 1-143 (συνεχίζεται) τιμή φύλλου 1 ευρώ

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ διατίθεται και σε δερματόδετους τόμους ανά 25 φύλλα, στην τιμή των 35 ευρώ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

3. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 1, (*Εξαντλημένο*)
4. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 2-3, τιμ. 2 ευρώ
5. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 4, τιμή 2 ευρώ
6. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 5, τιμή 2 ευρώ
7. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 6, τιμή 2 ευρώ
8. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 7, τιμή 2 ευρώ
9. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 8-9, τιμή 2 ευρώ
10. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 10, τιμή 2 ευρώ

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999 10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (*Εξαντλημένο*)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Αλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ (μια περιπέτεια του αναρχικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (*Εξαντλημένο*)
18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Επειδή Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις

Επειδή το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ την ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, τον ΦΟΒΟ, την ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ, την ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ, την ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ, την ΠΛΗΞΗ που έχουν επιβληθεί...

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.



Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Αναρχική Αρχειοθήκη

Σημείωση:

Επειδή έχει ζητηθεί από νέους συντρόφους και συντρόφισσες κατάλογος των εκδόσεών μας τις παραθέτουμε για να διευκολυνθούν όλοι όσοι επιθυμούν να γνωρίζουν ή να προμηθευθούν κάποια από τις εκδόσεις μας. Στο άμεσο μέλλον θα βελτιώσουμε την παρουσίαση των εκδόσεών μας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Η αναρχική εφημερίδα **ΕΞΕΓΕΡΣΗ**, (41 τεύχη) τιμή τεύχους 1 ευρώ

2. Η μηνιαία πανελλαδική αναρχική εφημερίδα ***Διαδρομή Ελευθερίας***, τεύχη 1-143 (συνεχίζεται) τιμή φύλλου 1 ευρώ

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ διατίθεται και σε δερματόδετους τόμους ανά 25 φύλλα, στην τιμή των 35 ευρώ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

3. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 1, (*Εξαντλημένο*)
4. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 2-3, τιμ. 2 ευρώ
5. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 4, τιμή 2 ευρώ
6. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 5, τιμή 2 ευρώ
7. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 6, τιμή 2 ευρώ
8. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 7, τιμή 2 ευρώ
9. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 8-9, τιμή 2 ευρώ
10. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 10, τιμή 2 ευρώ

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999
10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (*Εξαντλημένο*)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Αλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
(μια περιπέτεια του αναρχικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (*Εξαντλημένο*)
18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

ΜΠΡΟΣΟΥΡΕΣ

19. Η ιστορία των συγκροτημάτων PUNK, HARD CORE και άλλων σχημάτων από το 1980 έως το 2000 στον ελλαδικό χώρο, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
20. Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
21. Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2003 (*Εξαντλημένο*)

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ <u>ΚΑΙ</u> ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ



Επειδή Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις

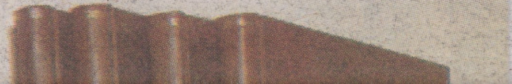
Επειδή το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ την ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, τον ΦΟΒΟ, την ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ, την ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ, την ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ, την ΠΛΗΞΗ που έχουν επιβληθεί...

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Αναρχική Αρχειοθήκη

Σημείωση:
Οι τιμές ισχύουν για την περίπτωση που θα προμηθευτείτε τις εκδόσεις από τα γραφεία μας, στην Αναρχική Αρχειοθήκη Αθήνας ή στην Αναρχική Αρχειοθήκη Θεσσαλονίκης. Στα βιβλιοπωλεία οι τιμές είναι αυξημένες.
Τα χρήματα που συγκεντρώνονται από την διάθεση των εντύπων μας είναι πάγια πρακτική μας να χρησιμοποιούνται για επανεκδόσεις ή για την έκδοση βιβλίων αναρχικού περιεχομένου.



Από την
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ
συνεχίζεται η διάθεση της

Οι Πολέμιοι της «Παγκοσμιοποίησης»
...Σιάτλ, Πράγα, Κεμπέκ, Νίκαια, Γκετεμποργκ, Γένοβα, Εβιάν...

Από την αναρχική Αρχειοθήκη κυκλοφόρησε το βιβλίο:

τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999
10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (*Εξαντλημένο*)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Αλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
(μια περιπέτεια του αναρχικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (*Εξαντλημένο*)
18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

ΜΠΡΟΣΟΥΡΕΣ

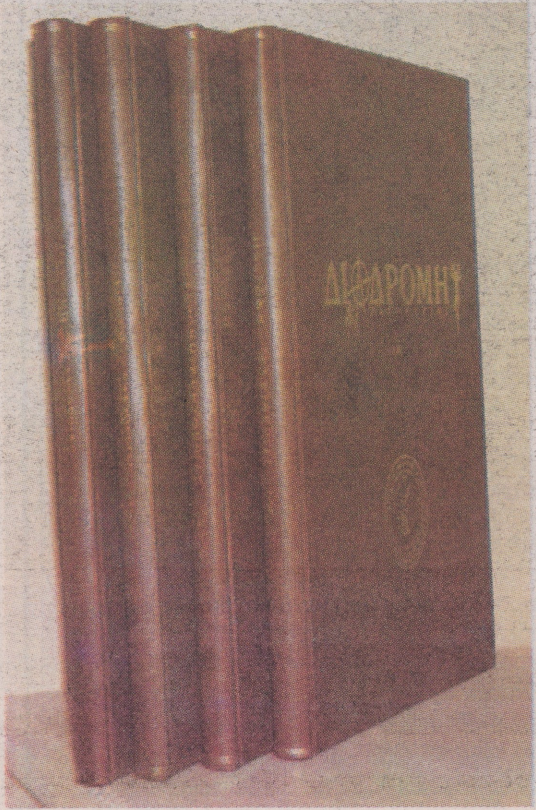
19. Η ιστορία των συγκροτημάτων PUNK, HARD CORE και άλλων σχημάτων από το 1980 έως το 2000 στον ελλαδικό χώρο, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
20. Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
21. Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2003 (*Εξαντλημένο)*

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.

ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

αναρχική Αρχειοθήκη

Σημείωση:
Οι τιμές ισχύουν για την περίπτωση που θα προμηθευτείτε τις εκδόσεις από τα γραφεία μας, στην Αναρχική Αρχειοθήκη Αθήνας ή στην Αναρχική Αρχειοθήκη Θεσσαλονίκης. Στα βιβλιοπωλεία οι τιμές είναι αυξημένες.
Τα χρήματα που συγκεντρώνονται από την διάθεση των εντύπων μας είναι πάγια πρακτική μας να χρησιμοποιούνται για επανεκδόσεις ή για την έκδοση βιβλίων αναρχικού περιεχομένου.



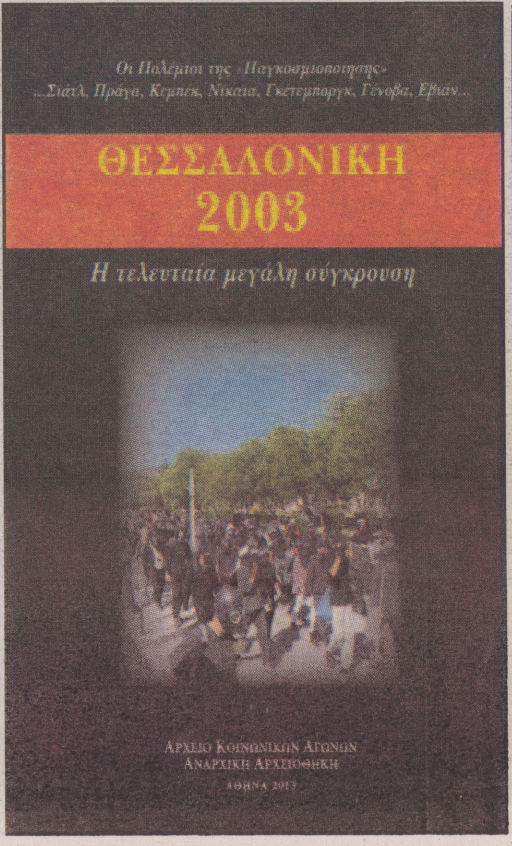
Από την
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ
συνεχίζεται η διάθεση της
ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
δεμένησε τόμους.

Μετά τον
1ο (φύλλα 1-25),
τον 2ο(φύλλα 26-50),
τον 3ο (φύλλα 51-75)
είναι έτοιμος και
ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΤΟΜΟΣ
(φύλλα 76-100)

***

Η τιμή εκάστου τόμου είναι
35 ευρώ
Όσοι επιθυμούν να
αποκτήσουν κάποιον από
αυτούς τους τόμους
μπορούν να τηλεφωνήσουν
στο 69 73 799 207

***



Από την αναρχική Αρχειοθήκη κυκλοφόρησε το βιβλίο:

Οι πολέμιοι της «Παγκοσμιοποίησης» ...Σιάτλ, Πράγα, Κεμπέκ, Γκέτεμποργκ, Γένοβα, Εβιάν..

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003

Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση

Πρόκειται για μία συλλογή ντοκουμέντων από τις κινητοποιήσεις ενάντια στην σύνοδο της ΕΕ τον Ιούνιο του 2003, στην Θεσσαλονίκη, αλλά και όσων προηγήθηκαν και ακολούθησαν μετά από αυτήν.

Θα το βρείτε σε κεντρικά βιβλιοπωλεία της Αθήνας-Θεσσαλονίκης καθώς και στα γραφεία της Αναρχικής Αρχειοθήκης.